

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Koos Terpstra
Titel	De Troje Trilogie
Jaar	1994
Uitvoering	FACT / Theater van het Oosten / Toneelschuur Haarlem / Koos Terpstra

Copyright (C) 1994 by Koos Terpstra

Koos Terpstra

DE TROJE
TRILOGIE

bewerking

/

andromache

neoptolemos

troje

andromache

Personen

andromache

hermione

man

Er ligt een vrouw op toneel.

In een plas bloed.

Hermione.

De plas bloed waarin ze ligt wordt groter.

Naast haar ligt een mes.

Een vrouw kijkt naar het lijk.

Andromache.

Ze kijkt naar het mes.

Ze is vies van het bloed dat op het mes zit.

*Aan de kleren van Hermione maakt Andromache het mes – zo goed en zo kwaad
ze kan – schoon.*

Een man komt op. Van achter.

De man kijkt naar Andromache die het mes schoon maakt.

Het mes is schoon min of meer.

Andromache ziet de man.

Probleem.

Ze kijkt naar het mes.

Ze kijkt naar de man.

Ze kijkt naar het lijk.

ANDROMACHE

Als dit nou echt de eerste keer was dat ik dit zou zien, dan zou ik wel huilen.
Dan zou ik niet weten wat ik moest doen. Dan zou ik me dood geschrokken
zijn.

Dan zou ik gegild hebben en ik zou mensen hier naartoe hebben gehaald.

Ik zou in een soort paniek geraakt zijn,
en iedereen hebben vastgeklampt.

En ik zou weken niet hebben kunnen slapen.

Ik zou elke keer dat... dat ik dat... Ik zou haar steeds zien liggen. Ik zou er
's nachts van wakker worden. Ik zou haar zien bewegen.

Ik zou elk klein dingetje van wat ik hier zie onthouden. Haar hand.

Heb je d'r hand gezien?

Ik zou weten hoe die hand lag.

Alsof er nog leven in die hand was.

Als het de eerste keer was dan zou ik dat onthouden.

Dan zou ik jaren later nog kunnen schrikken van een hand die ligt zoals deze
hier ligt en...

Dan zou het niet uitmaken dat ze mijn vijand was. Als het de eerste keer was
dat ik iets als dit zou zien. Dan zou ik bang zijn.

Dan zou ik bang geweest zijn voor het leven omdat ik een lijk had gezien.

Maar het is de eerste keer niet.

Ik kan er nu tegen.

Ik heb er geen last van.

Ik ben er niet bang voor.

Want het is de eerste keer niet.

MAN

Het lijkt me duidelijk hè.

ANDROMACHE

Ja.

MAN

Heb je haar gedood, vermoord?

Andromache schudt haar hoofd.

MAN

Met dat mes?

ANDROMACHE

Ik heb haar niet gedood.

MAN

Ik zie hier niemand anders.

ANDROMACHE

Nee.

MAN

Ik zie daar iemand liggen met jouw kleren aan.

ANDROMACHE

Het is Hermione.

MAN

Is ze dood?

ANDROMACHE

Ja.

MAN

Ik zie Hermione die dood is. En ik zie jou met het mes.

ANDROMACHE

Neem jij dan het mes.

Andromache reikt hem het mes aan.

MAN

Dat verandert niets aan de zaak.

Hij pakt mes aan.

ANDROMACHE

Wel als er nu iemand binnen zou komen.

MAN

Nee.

ANDROMACHE

In Troje was ik iemand. Weet je waarom? Omdat ik de kans kreeg goed te doen. Maar Troje moest plat. Ik heb mijn man zo zien liggen. Mijn kind. Wilde ik dat? Nee, dat wilde ik niet. Ik ben als slaaf hierheen gesleept. Wilde ik dat? Kon ik daar iets aan doen? Ik maakte er het beste van en kreeg met mijn meester Neoptolemos een kind.

Dat wilde ik. Ja. Ik wilde laten zien dat ik kon leven.

Maar hij kreeg een bruid. Hermione.

Dat is zijn bruid.

En die bruid zou niet rusten voordat ik in die plas bloed zou liggen.

Heb ik daarom gevraagd? Daar heb ik niet om gevraagd.

Vanaf het begin heeft ze me niet recht in de ogen gekeken, heeft ze me verdacht proberen te maken. Ze zegt dat ik erachter zit dat ze onvruchtbaar is en dat ik ervoor gezorgd heb dat haar man haar haat.

Andromache haalt Hermione uit de plas bloed. Zet haar over-eind.

En dat ik 'r met geweld aan de kant zet en dat ik 'r man uit 'r bed jaag en het mijne in. En ik zweer dat dat niet meer gebeurd is sinds zij hier het huis binnenkwam.

Maar ze weigert me te geloven. Ze wil bloed zien.

En nu Neoptolemos op reis gaat, ziet ze d'r kans scho-on.

Kus me.

MAN

Als wie?

ANDROMACHE

Als Neoptolemos natuurlijk.

Ga niet weg. Geef me iets om me te beschermen. Het enige wat ik wil is rustig te kunnen leven en het maakt me niet uit of jij met Hermio-ne bent of met mij,

dat maakt me niet uit. Maar ga niet weg,

Neoptolemus.

MAN

Je overdrijft.

ANDROMACHE

Neem me dan mee.

MAN

Dat kan niet.

ANDROMACHE

Waarom niet?

MAN

Er is genoeg over gezegd. Hou een keer op. Je overdrijft. Je zeurt. Wie durft jou wat te doen? Er is niemand die jou wat durft te doen zolang ik hier koning ben. Je staat onder mijn bescherming. Dat weet Hermione ook.

ANDROMACHE

Je weet niet hoe ze is.

MAN

Het is mijn vrouw!

ANDROMACHE

Ze haat me.

MAN

Hoe weet je dat?

ANDROMACHE

Dat zie ik.

MAN

Ik zie ook wel eens wat.

Wat heb je voor bewijzen?

Andromache zegt niets.

MAN

Ik wacht.

pauze

ANDROMACHE

Dan heb ik geen bewijzen!

MAN

Goed.

ANDROMACHE

Als ik niet meer mag geloven wat ik zie, dan heb ik geen bewijzen.

MAN

Je overdrijft en ik hou van je.

ANDROMACHE

Als je thuis zou komen en je zou mij in een plas bloed zien liggen, zou dat een bewijs zijn?

MAN

Dat zou een bewijs zijn.

ANDROMACHE

Laat me met je meegaan.

MAN

Nee.

ANDROMACHE

Laat me met je meegaan.

MAN

Nee.

ANDROMACHE

Geef me iets. Geef me het bewijs dat je me beschermt.

De man geeft haar het mes.

ANDROMACHE

Dat is het bewijs dat je me niet beschermt.

MAN

Ik hou van jou in je gekte.

ANDROMACHE

Neem me dan mee.

MAN

Nee. Je blijft hier en je zult zien dat het allemaal in je hoofd zit. Hier. Je zult me gelijk geven.

HERMIONE

Dit is Troje niet. Je bent hier een slaaf. Dat moet je beseffen. Alles wat je krijgt, krijg je uit medelijden.

Je hebt nergens recht op.

pauze

Wil je me dat glas water even aangeven.

Het glas staat vrijwel binnen handbereik van Hermione. Andromache geeft haar het glas.

HERMIONE

Dank je. Je kunt het weer terug-zetten.

pauze

Andromache, ik denk dat het goed is als wij eens met elkaar praten.

Kom maar hier.

Ga hier maar zitten.

Goed zo.

Gaat 't.

Andromache knikt.

Papa, ik ga met 'r praten.

MAN

Is Neoptolemos er niet?

HERMIONE

Nee. Die is zeven dagen weg.

MAN

Ik hoop dat je weet wat je doet.

HERMIONE

Mijn vader is vandaag aangekomen. Menelaos. Hij houdt me gezelschap zolang Neoptolemos weg is.

Ken je hem? Het is een grote man, met donker haar en hij heeft hele fijne handen. Vrouwenhanden bijna.

Kijk, dit heeft hij voor me meegenomen.

Hij is altijd kind gebleven.

Vroeger werd ik kwaad als ik zoiets kreeg. Nu niet meer.

Het zijn stukjes van zichzelf die hij aan me geeft en ik heb geleerd het op die manier te waarderen.

Want het is natuurlijk niets.

Voor hem blijf ik zijn kleine meisje.

pauze

Andromache je moet weg. Dat vindt mijn vader ook. Voordat Neoptolemos terugkomt moet jij weg zijn. Want ik geloof niet dat we er op deze manier uitkomen.

ANDROMACHE

Waaruit?

HERMIONE

Je ziet toch zelf ook wel in dat het zo niet langer kan.

ANDROMACHE

Wat niet?

HERMIONE

Realiseer jij je wel dat je een slaaf bent!

In een vreemd land!

In een stad die niet jouw stad is! En waar je geen vrienden hebt!

ANDROMACHE

Neoptolemos beschermt me.

HERMIONE

Neoptolemos is er niet.

pauze

Ik hoef me door jou helemaal niets te laten zeggen.

Ik kom hier uit vriendelijkheid. Om te zoeken naar een oplossing. Als vrouwen onder elkaar. Uit vriendelijkheid!

Is dat duidelijk! Is dat duidelijk!

ANDROMACHE

Ja.

HERMIONE

Neoptolemos is er niet. Ik ben nu de koningin hier.

Ik bepaal wat er hier gebeurt. Ik hoef me niets te laten zeggen door een slavin, een stuk oorlogsbuit, hoe hoog die slavin het ook in de bol mag hebben.

HERMIONE

Papa, ze wil niet luisteren.

MAN

Je doet het toch voor haar.

HERMIONE

Ja.

MAN

Dan zal ze luisteren.

HERMIONE

Papa, weet je wat ik zo leuk aan je vind, dat je altijd een jongen blijft.

Nog bedankt. *kadootje*

MAN

Vond je het leuk?

HERMIONE

Ja.

MAN

Ik kon kiezen tussen een blauwe en een rode.

HERMIONE

Deze is prima. precies goed.

Ik ben er heel blij mee.

Het is echt iets wat jij aan mij zou geven.

Het is heel mooi.

MAN

Ik heb er zelf ook één.

HERMIONE

Ik zal het altijd bij me dragen. Andromache, je begrijpt me verkeerd. Ik wil je helpen. Want wat er met

jou gebeurd is is toch verschrikkelijk.

Dat gun ik niemand.

Je man gedood. Je kind afgepakt en voor je ogen afge-slacht.

Een jochie van vijf jaar. Dood gemaakt! Omdat ie z'n vader zou kunnen

wreken. Hoe kan iemand zo wreed zijn. Je geliefde Troje, de stad met alles

waaraan je gehecht was, plat gebrand, geplun-derd, en jij als slaaf weggevoerd.

En nu moet je voor mij buigen, ben ik je meesteres.

Aan de vervullingen van al die wensen en verwachtingen die vroe-ger je leven

vormden kom je niet meer toe. Het zijn mijn wensen die tellen. Je bent een

uitvloeisel van mij geworden. Als het mij goed gaat, gaat het jou goed.

Mijn rommel en mijn vuil zijn jouw werk. Mijn goede humeur is jouw geluk.

Je was een vrouw als ieder ander. Nu ben ik de enige die voor jou telt. Hoe

lang is het geleden dat iemand jou ge-vraagd heeft hoe jij je voelde? Hoe het

met jou ging?

ANDROMACHE

Jij vraagt het me vaak.

HERMIONE

Wat?

ANDROMACHE

Hoe het met me gaat. Dat vraag jij me wel.

pauze

HERMIONE

Dat bedoel ik niet.

pauze

Laat ik eerlijk met je zijn. Misschien dat je dan de situatie inziet.

Als jij denkt dat de vraag: Hoe gaat het met je? – want dat bedoel je toch – dat ik jou vraag hoe het met je gaat... Als ik dat vraag, dan heeft dat niets met interesse te maken. Dat is beleefdheid. De eerste woordjes van een gesprek.

En het interesseert me vervolgens niets wat je antwoordt, helemaal niets. Zo wei-nig heb je dus over, dat je beleefdheid verwacht met interesse van mijn kant.

Je antwoordt, welk antwoord je ook zou geven op die vraag, het laat me koud. Ik antwoord erop met vaststaande onbelangrijke frasen.

pauze

Ik schrik van je. Dat zoiets onbelangrijks, zo belangrijk voor je geworden is.

ANDROMACHE

Ik gaf alleen antwoord op je vraag.

HERMIONE

Het zegt zoveel, Andromache.

Ze is helemaal d'r idee van de wereld kwijt. Ik heb medelijden met 'r, weet je dat.

MAN

Ik kan me nog goed herinneren dat je, toen je zo klein was en ik je een keer meenam op jacht, dat je steeds aan mijn geweer ging hangen en me stootte als ik wilde schieten. Ik mocht zelfs geen ratten schieten. Je wilde niet dat ik welk dier ook maar kwaad deed.

HERMIONE

Dat kan ik me niet herinneren.

MAN

Je was ook nog maar heel klein. En ik heb je daarna nooit meer

meegenomen. Je was er te lief voor.

HERMIONE

Ik kan niet tegen onrecht.

MAN

Je bent weinig veranderd.

HERMIONE

Ik heb het van jou geleerd.

Wat zit je nou te zwij-gen.

Ik ben hier voor jou bezig.

Je moet weg nu.

En als je dat zelf niet inziet, als je zelf niet ziet wat ik hier voor je aan het doen ben, dan schop ik je weg.

pauze

Je wilt mijn plaats, hè.

Zeg eens eerlijk.

Je zou er alles voor over hebben om mijn plaats te krijgen, hè.

Kijk me eens aan.

Daar durf je toch wel voor uit te komen?

Ik zou – als ik jou was – dan zou ik dat willen. En ik zou daar alles voor doen. Echt waar. Mijn plaats, de macht die ik heb, ik zou vinden dat ik daar recht op had.

Je hebt een kind bij Neoptolemos! En dan komt er opeens een vrouw, zomaar uit het niets, en die wordt zijn bruid!

En jij wordt haar ondergeschikte! Het is toch helemaal niet vreemd dat je dan wraakgevoelens hebt. Ik zou ze hebben, Andromache. Wees eens eerlijk.

pauze

Ik probeer zo open mogelijk met je te zijn, Andromache.

pauze

Tegen mij kun je praten.

pauze

Je hebt me betoverd, hè. Omdat je bang bent dat ik Neoptolemos bij je weg zou halen.

pau-ze

Oh, geef het toch toe! Wees eens eerlijk!

Je hebt mij onvruchtbaar gemaakt en je hebt er voor ge-zorgd dat Neoptolemos me haat.

pauze

Weet je waar ik niet tegen kan. Dat is oneerlijkheid. Dat is laagheid.

Oh wat staan we weer boven de situatie.

Maar wat ben je nu eigenlijk. Voor een slavin zou ik nog respect kunnen hebben. Maar je bent een hoer die slaapt met één van de moordenaars van haar eigen man. Laat zich door 'm strelen. Het bloed kleeft nog aan z'n handen.

Krijgt een kind bij hem. Is dat lekker jezelf zo te verlagen!

ANDROMACHE

Ik heb niemand betoverd. Neoptolemos had geen trucs nodig om je te haten. Het was jouw achterbaks-heid, jouw gekonkel, jouw gefoezel, je oneerlijkheid, altijd alles naar je hand zetten, altijd je gelijk moeten halen. Leven met jou is met je rug tegen de muur gezet worden. Geef jou een hart en je zult het misbruiken. Jouw ster moet stralen en daar is al het andere ondergeschikt aan. Jouw eerlijkheid, jouw oprechtheid, jouw vertrouwen zijn middelen om andere mensen te misbruiken. En dat zijn de enige tovermiddelen waarover het hier gaat.

HERMIONE

Oh, ik deug niet! Mag ik je er even aan herinneren dat Neoptolemos mijn man is en dat jij degene bent die daar tussen zit. Ik hoef niet eens met jou te praten.

ANDROMACHE

Wat heb ik je gedaan? Waar ben je bang voor? Ik ben een slaaf. Zonder geld, zonder macht, zonder vrienden.

Geen plek om me te verschuilen. Goed, ik heb een kind van je man.

Maar weet wel dat het toen jouw man nog niet was. En wat is een kind van jouw man bij mij? Een bastaard.

Een slaaf en een bastaard en jij raakt in paniek. Waar vecht jij tegen?

HERMIONE

Je zou me willen doden, hè. Als je de kans zou krijgen dan zou je me doden!

Maar dan heb je de verkeerde voor!

Hermione breekt het kadootje dat ze van haar vader heeft gekregen kapot.

Ze verwijdert zich van Andromache.

pauze

Je gaat pas van die stoel af als ik dat zeg!!

lange pauze

MAN

Wat is er?

HERMIONE

Niets papa.

pauze

MAN

zingt

M'n kleine meisje liep heel alleen Ze was zo wit en wollig en zacht
Waar ging ze heen?

Hermione schudt haar hoofd, nee.

MAN

zingt

M'n kleine meisje liep heel alleen

Ze was zo wit en wollig en zacht

Waar ging ze heen?

pauze

Man begint opnieuw, hij zingt de woorden niet maar neuriet ze en maakt een dansje.

MAN

...

Waar ging ze heen?

HERMIONE

Papa, als ik eerlijk ben, vind ik je nogal laf.

Je doet net of er niets aan de hand is. Ze maakt me kapot en jij staat erbij en je doet niets. Ja, liedjes zingen, van toen ik vijf was. Papa, ik ben een volwassen vrouw en je moet me helpen, want ik word stuk gemaakt.

Ik heb je nodig nu. Help me dan ook. Wat ben je voor iemand.

pauze

Ze moet hier weg. Ze heeft Neoptolemos betoverd.

Hij haat me. En hij beschermt haar. Nu moet ze weg, nu hij er niet is. Het maakt me niet uit hoe.

Of ben je hier gekomen om kinder-achtige liedjes voor me te zingen.

pauze

De man breekt zijn deel van het kadootje.

HERMIONE

tegen Andromache En jij blijft op die stoel zitten tot ik je zeg dat je er vanaf mag.

MAN

M'n dochter betekent alles voor me.

ANDROMACHE

Wie ben je?

MAN

Menelaos.

ANDROMACHE

Oh ja, Menelaos.

MAN

M'n dochter betekent alles voor me.

tegen Hermio-ne Als je nou gewoon eens leert af te wachten. Dacht je nou heus dat ik een hart van steen had! Dat ik je niet zou hel-pen! Het was als verrassing bedoeld!

Waar is je zoontje?

Je hebt toch een zoontje?

ANDROMACHE

Die heb ik verstopt. Ergens ondergebracht.

MAN

Ja.

ANDROMACHE

Hij is alles wat ik heb.

MAN

Hij is voor jou wat mijn dochter voor mij is.

ANDROMACHE

Nee, meer.

pauze

Jij hebt nog je vrijheid, je macht, je rijkdom. Dat ben ik allemaal kwijt.

Maar hij is helemaal van mij. Omdat ik alles voor hem ben, z'n hele wereld, ben ik zelf nog wat waard.

MAN

Is ie sterk?

ANDROMACHE

Hij is vijf jaar!

MAN

Maar toch een flinke jongen.

ANDROMACHE

Dat weet ik niet. Het is nog zo'n dreumes. Met die bruine ogen en die krullen.

MAN

Hoe heb je hem genoemd?

ANDROMACHE

Molossus.

MAN

Molossus.

ANDROMACHE

Hij hoeft je maar aan te kijken of je bent verloren.

Iedereen verwent hem en zit aan hem en vergeeft hem alles.

Ik ben soms veel strenger voor hem dan ik zou willen, maar ik wil dat het een goed mens wordt. Ik zou liever voor hem moeten zijn. Ik ben soms het meest onaar-dig tegen hem van iedereen in zijn omgeving, omdat ik het meest van hem hou. Gek hè.

MAN

Ik heb 'm.

pauze

Ik heb Molossus.

laat iets van de jongen zien en geeft dat aan Andromache

Een kwestie van navragen.

pauze

Ik heb hier een pen. En een papier. En waar het mij om gaat is het volgende. Luister je? Jij schrijft een brief aan Neoptolemos waarin je afscheid van hem neemt. Verzin zelf maar een reden. Ik denk dat Hermione het heel prettig zou vinden als je iets goeds over haar zegt, maar het gaat om jouw afscheid. Dan geef je die brief aan mij. Als die mij bevalt, dan ga je. Je mag zelf weten waarheen. Ver weg. Ik houd je zoontje. Molossus heette ie, hè. Zodra ik ook maar één keer merk dat jij contact hebt met Neoptolemos, dan dood ik je zoontje. Als ik merk dat je aan contact denkt, dood ik je zoontje.

Ja, ik vind dat zelf ook vervelend. Maar ik kan hem niet met je meegeven, want dan heb ik geen poot meer om op te staan. Dat moet je zelf toch ook begrijpen. Dat begrijp je toch hè? Dat ik ook niet veel andere keus heb.

pauze

ANDROMACHE

Kan ik met je praten?

MAN

Nee.

ANDROMACHE

Je hebt hem niets gedaan toch?

MAN

Nee. En ik hoop niet Andromache, dat je me ooit dwingt hem iets te doen.

ANDROMACHE

Heeft ie nog naar me gevraagd?

MAN

Ja! Dat weet ik niet! Ik ga zelf niet met zo'n jochie lopen slepen.

pauze

Maak het jezelf niet zo moeilijk. Het is alle-maal zo helder als glas. Jij gaat doen wat ik zeg. Je hebt geen andere keus, want ik heb je zoontje. Zo ligt het. Dus doe dat dan ge-woon.

pauze

ANDROMACHE

Jij was toch Menelaos?

MAN

Ja.

ANDROMACHE

Dan begrijp ik het niet.

Zou je me even alleen willen laten.

MAN

Je bent aan het zeuren nu.

ANDROMACHE

Ik zou graag even alleen willen zijn.

MAN

Nee, jij gaat gewoon die brief schrijven en onmiddellijk daarna is het wegwezen. Ik hou het duidelijk, doe jij dat dan ook.

pauze

ANDROMACHE

En als ik het niet doe, wat doe je dan?

pauze

De Menelaos die ik kende was een held. Een leider van helden, die half Griekenland naar de poorten van Troje joeg, net zolang tot die poorten plat gingen. Een groot man. Een man die de strijd niet uit de weg ging. Iemand tegen wie zelfs zijn vijanden opkeken. Eerlijk en oprecht. Niet iemand die een jochie van vijf jaar oud als gijzelaar nodig heeft. Niet iemand die zich laat inpalmen door zijn hysterische dochter die met bakerpraatjes de...

MAN

Hou mijn dochter erbuiten!!!

ANDROMACHE

Wat heb ik haar gedaan?! Zeg me dan wat ik 'r in Godsnaam gedaan heb?!!

MAN

Wat verwacht je van me? Dat ik partij tegen mijn doch-ter kies?

Wees toch redelijk!

ANDROMACHE

De Menelaos die ik kende was eerlijk, die vocht eerlijk, die vocht niet tegen een weerloze vrouw.

MAN

Wat wil je nou eigenlijk?! Dat ik een leger op de been roep?! Dat ik alles en iedereen laat afslachten?! Dat ik weer tien jaar – of hoe lang was het, het leek m'n hele leven – van huis ga en dood en moord en bloed om me heen zaai?! Moet ik weer een stad platbranden?! Moet het weer duizenden levens kosten?! Totale chaos en ellende. Is dat jouw ma-nier?! Kom nou, Andromache, is dat waar je heen wilt?! Je weet zelf wat je er verloren hebt! Als dat jouw manier van eerlijk en oprecht vechten is, dan mag je het van mij kado hebben. Want laat ik je wel vertel-len dat als ik Troje had kunnen veroveren door één jongetje van vijf te doden, dan was dat jongetje eraan gegaan. En ik

had 'm nog gemarteld ook als dat nodig was. Die heldhaftigheid van jou die mag van mij zo de prullenbak in.

En schrijf nou die brief maar, want de oplossing die ik hier heb is heel wat eleganter en redelijker dan alles waar jij mee aan komt dragen. Daar heb ik genoeg van gehad.

Jij bent hier een doodgewone slaaf. Die niet weet dat ze moet doen wat er gezegd wordt. Had gewoon naar m'n dochter geluis-terd.

Jij, en jij alleen, dwingt mij ertoe je zoontje erbij te betrek-ken.

pauze

En hoe jij daar verder over denkt, dat laat me totaal koud.

pauze

Het is doodnormaal dat ik als vader voor mijn dochter opkom. Wat zou je me verwijten als ik partij koos tegen mijn eigen kind. Ik ben vader, hoor je. Ik hou van mijn dochter. Ik wil dat ze gelukkig wordt. En daar doe ik alles voor. En dat is volstrekt natuurlijk.

pauze

Ik vind het eerlijk gezegd een beetje naïef medelijden aan mij te vragen terwijl je weet dat ik aan de kant van mijn dochter sta.

pauze

Ik ben niet zoals jij, dat ik spot met het leven van mijn kind.

Want dat is waar jij mee bezig bent en met niets anders.

ANDROMACHE

Ik speel altijd een spelletje met hem. Ik doe of ik wegga. En dan gaat hij me zoeken. En dan blijf ik er nog te zijn. En dan til ik 'm op en we knuffelen en we lachen en ik beloof hem dat ik er altijd voor hem zal zijn, dat het maar een spelletje was. Zelfs als het lijkt alsof ik er niet ben, toch ben ik er. Ik zal hem nooit alleen laten. Dat moest ie altijd onthouden.

pauze

Mag ik 'm nog zien?

MAN

Nee.

pauze

ANDROMACHE

Toen ik m'n eerste kind kreeg was ik 22.

pauze, ze pakt een sigaret

Ik voelde me heel sterk.

pauze

Ik heb de meest verschrikkelijke ruzies met mijn man uitge-voch-ten, met Hektor.

Ik wist toen nog niet dat ie dood zou gaan.

pauze, ze steekt de sigaret aan

Hij heeft me geleerd dat ik nooit, nooit mag opgeven. En dat is de meest waarde-loze raad die

je kan hebben, als je man, je maatje, degene

wie je alles gegeven hebt wat je had, als je die onder aan de muur, half weggezakt in de modder, totaal kapot en openge-hakt ziet liggen, met juichende men-sen er omheen, die er met een speer in staan te steken, in dat wat er over is.

Probeer je dat godverdomme eens één keer voor te stellen!! En dat dat liefste je ook nog eens zo'n waardeloze raad heeft meegegeven. Alsof hij godverdomme wist hoe dat voelde.

En ik, klootzak, ik probeerde het. Niet op te geven.

Ik probeerde het nadat dat kindje van me uit m'n handen getrok-ken was en zeer klinisch en netjes gedood werd met zo'n kort mesje. Gewoon voor de

zekerheid, uit voorzorg, want je kon niet weten wat er over 20 jaar gebeurde.

MAN

En als ik terug kom is die brief af!

De man gaat af.

ANDROMACHE

En ik kaal geschoren werd en totaal vernederd werd meege-sleept, weg van alles wat me lief was en met het enige besef in mijn hoofd de verachting van mijn man voor alles wat er ook maar aan dacht op te geven. Die waardeloze klootzak, dat in elkaar geslagen stuk vlees. Waar bleef ie met zijn kracht?! Ik was het die niet opgaf! Andromache, de slavin.

Weet je wat dat is? Een slavin? Dat er een gat in je schedel gemaakt wordt en iemand gaat er met z'n hand in en houdt de hele dag je hersens vast. Zo. Iedereen die maar wil. Daar word je misselijk van. Het drukt. Het schuurt. De hele dag die hand om je hersens. Die je voelt bij alles wat je doet. Die zo muurvast z'n greep houdt tot je alleen nog maar doet wat die hand wil dat je doet.

Naar links, naar rechts, naar links, naar rechts. Maar godver-domme, voor mij was dat niet genoeg. Ondanks die hand wist ik te bereiken wat jij nu weg wilt halen: een plaats hier in de stad, liefde en datgene wat me weer sterk maakte, wat alleen van mij was...

Hermione komt op.

ANDROMACHE

Wees maar niet bang. Ik schrijf die brief.

HERMIONE

Ik dacht dat ik jou verboden had te roken hier.

pauze

Heb ik dat of niet?

pauze

ANDROMACHE

Ja.

HERMIONE

Wat?

ANDROMACHE

Je hebt me verboden hier te roken.

HERMIONE

Zie je dat je achterbaks bent. Dat je niet te ver-trouwen bent.

Hier heb je pen en papier. Ondertussen worden je koffers gepakt. Laten we hier zo snel mogelijk een einde aan maken. Je bezorgt me een verschrikkelijk vieze smaak in m'n mond.

Hoe eerder je weg bent, hoe liever het me is.

Hermione steekt een sigaret op.

Het voelt zo heerlijk weet je. Ik heb moeite in het licht te kijken. Of ik al die tijd in een kast heb opgesloten gezeten en nu weer kan zingen en gillen. Wat er van mij is afgeval-len! Om me eens een keer niet het slachtoffer te voelen. Ik heb het nu eens een keer in de hand. Ik. En jij gaat weg. En hier gaat alles veranderen. Het wordt mijn huis. Ik ga hier verschrikkelijk gelukkig worden. Ik kan je niet vertellen hoe heerlijk dat voelt. Het waait in me.

Ik hoef niet meer bang te zijn weet je. Het tintelt in m'n handen. Nu ik.

Ik was altijd bang hier binnen te komen, weet je dat. In deze ruimte. En nu. Ik liep hier net zingend heen. Het is mijn beurt. Ik leef weer. Ja. Het is van mij.

Waarom niet?

Dit gaat een paradijs worden helemaal van mij. Een andere kleur. Wit. Waar ik me terug kan trek-ken. Het wordt hier helemaal wit. En ik zet het vol met

planten. En het dak gaat eruit, dat wordt glas, zodat de zon naar binnen kan.
En ik maak hier een rotspartij, een vijver. Niets dat meer aan jou herinnert.
De zon van boven en het geluid van het water. Grote vissen die naar de oppervlakte komen om uit mijn hand te eten.

Weet je, ik kan weer ademen zonder aan jou te denken.

Het voelt heerlijk om gelukkig te worden.

Heb je al iets opgeschreven.

De man komt op met koffers.

Ah, je hebt ze gepakt zie ik.

Zet maar hier neer. Dank je wel.

De man wil weglopen.

Andromache gaat weg.

Als je wilt kun je d'r gedag zeggen.

korte pauze

De man weet niet goed wat te doen.

Ben je bang voor d'r?

MAN

Nee.

HERMIONE

Nou, zeg 'r dan gedag! Je zult 'r nooit meer zien.

De man aarzelt.

Ze bijt niet. Het is gewoon een slaaf, net als jij.

Schiet op!

*De man geeft Andromache onwennig een hand
en stapt weer naar achter.*

Nou, dat is een ontroerend afscheid! Twee mensen door de omstandigheden uit elkaar gescheurd! Het vechten tegen de emoties, de tranen, de woorden van machte-loze liefde.

Hermione maakt zich vrolijk.

Een brok in de keel. Jaren zijn we met elkaar om gegaan en nu worden we wreed van elkaar gescheiden. Woorden schieten tekort. In die hand lag alles wat we voor elkaar voelden:

Ze imiteert de hand.

Liefde, passie, de gedeelde emoties, onze wensen voor die verre reis. Een ontroerend afscheid!

tegen Andro-mache Heb je zelfs de slaven van je vervreemd!

Dat je zelfs bij mensen in dezelfde positie als jij geen sympa-thie en vertrouwen hebt, dat zegt wel wat. *tegen de man* Wat sta jij daar nog!

De man heeft een kleine rode bloem in de hand.

Hij loopt naar Andromache. Hij geeft Andromache de bloem.

MAN

Het is ook van de anderen.

korte pauze

ANDROMACHE

Dank je wel. Dank jullie wel.

pauze

HERMIONE

Het is natuurlijk heel makkelijk om mij te veroorde-len.

korte pauze

Jij het arme slachtoffer en ik die alles aandoe. Dat moet toch heel lekker voelen, zoveel gelijk. *tegen man* Heb jij een vrouw?

MAN

Nee.

HERMIONE

Als je een vrouw zou hebben, hoe zou je het dan vinden als een andere man daar tussen kwam, als een andere man haar tegen je op zou zetten en je achter jouw rug om met haar zou bedriegen en alles zou doen om jouw gedrag in een kwaad daglicht te zetten. Wat zou jij daarvan vinden.

MAN

Dat weet ik niet, want ik heb geen vrouw.

HERMIONE

Nee, natuurlijk niet.

korte pauze

Verdwij!

De man gaat af.

Als ik echt zo'n monster was, zou ik dan die koffers voor je gepakt hebben.

Heb je gezien wat erin zit. Ondanks alles wat je me gedaan hebt, heb ik geprobeerd je wat van waar-de mee te geven. Waar je iets aan hebt.

Hermione opent de koffers.

Ze haalt er bepaalde dingen uit.

Je zult het moeilijk genoeg hebben. Hier. Kousen. Pumps. Zijden ondergoed. Ik ben dwars door mijn eigen kasten heen ge-gaan. Ik stuur iemand niet zonder middelen weg. Een leuke-re warme trui. Chocolade, want dat hebben ze niet waar je heen gaat. Kleren. Eau de toilette. Een boek voor onderweg. Ik probeer niet haatdragend te zijn. Een foto van je kind. Snoepjes. Een tijdschrift. Het is net wat te gemak-kelijk om mij als een niets ontziend beest af te schilderen. Kijk. Her-ken je ze? De glazen uit je paleis in Troje. Ik had ze bewaard voor een speciale gelegenheid, maar ik geef ze nu aan jou. Dat ze het symbool worden van je nieuwe leven. Zijn ze niet prachtig. We zouden

d'r uit moeten drinken. We zouden d'r uit moeten drinken op ons beider leven. Want persoonlijk hebben we toch geen problemen met elkaar. Het is de situatie geweest. En die hebben we nu opgelost. En alle twee gaan we nu met een nieuwe lei beginnen. Daar zijn die glazen het symbool voor. Ik pak ze voor je in. Zo. Het symbool voor een nieuw begin.

ANDROMACHE

Ik hoef je glazen niet.

korte pauze

Ik zal die brief voor je schrijven en ik verdwijn.

Maak het niet mooier dan het is. Doe je niet beter voor dan je bent.

HERMIONE

Ik bepaal wat jij wel en niet hoeft.

pauze

Dat flik je me niet nog een keer.

Je zult het vergeten zijn. Ik kwam hier binnen. Ik had een lange reis gemaakt.

Als bruid was ik naar Neoptolemos gebracht. Ik had hem leren kennen bij mij thuis. Pas toen ik hier kwam hoorde ik van jouw bestaan. Wie is die vrouw?

Maar ik bevond mij in een onbekende situatie en ik wist er het fijne niet van, ik hoorde er nog niet bij, ik wist niet wat ik wel en niet kon maken. Dat weet je pas veel later en dan is het te laat. En weet je wat het eerste was wat je zei:

Ik hoef jouw Neoptolemos niet!

Ik begreep het niet. Ik was toch de bruid. Neoptolemos was toch voor mij.

Wie was die vrouw? Ik begreep het niet.

ANDROMACHE

Ik was kwaad op Neoptolemos. Niet op jou!

HERMIONE

Je kunt er niet mee ophouden, hè.

korte pauze

Troost je, je maakt geen schijn van kans meer.

pauze

ANDROMACHE

Ik wilde met je vechten, ja. Maar toen had ik je nog niet gezien. Toen ik hoorde dat Neoptolemos een vrouw zou krijgen, besloot ik dat er geen spaan van die vrouw heel zou blijven. Dat we wel eens zouden zien wie de sterkste was, die indringer of ik. Een gevecht voor wat ik waard was. vrouw tegen vrouw. Daar was ik op voorbereid. En toen kwam jij binnen. Een zich hopeloos voelend meisje met twee veel te grote koffers, dat me met grote angstogen aankeek.

HERMIONE

Je liegt.

ANDROMACHE

Als dat was wat Neoptolemos wilde. Elke stap voor mij zou jouw ogen groter maken. Onvermijdelijk. Neoptolemos wilde geen vrouw.

Neoptolemos wilde een meisje. Hij had me ingewisseld. En ik die dacht een vrouw te zijn kon niet tegen een paar ogen op. Ik was niet kwaad op jou; ik was met een blik op jou oud geworden.

HERMIONE

Heks die je bent! Alles om te draaien! Heb je ooit wel eens kans gezien aan iemand anders te denken dan jezelf! Ik kwam hier binnen. Ik zag een vrouw.

Ik zag jou. Je stond hier. Je keek me aan alsof je me wilde vermoorden.

Ik wist niet goed of ik verder moest lopen of niet. Ik deed een stapje verder.

Dag, ik ben Hermione, zei ik. Je bleef staan. Je bleef me onafgebroken aankijken.

Ik zette de koffer neer. Ik wachtte. Wat moest ik? Wie was je? Ik liep met mijn hand uitgestoken naar je toe. Je keek naar mijn hand. Je nam mijn hand niet aan.

ANDROMACHE

Ik voelde me heel klein worden.

HERMIONE

Je liegt. Ik trok mijn hand terug.

ANDROMACHE

Ik moest Neoptolemos gelijk geven.

HERMIONE

Je haatte me!

ANDROMACHE

Ik vond je jong en mooi.

HERMIONE

Ik trok mijn hand terug. Ik wist niet wie je was. Ik wist niet wat ik moest doen. Ik deed een stap naar achter.

Waar bleef Neoptolemos om me te kussen.

ANDROMACHE

Ik wilde dat iemand me kwam helpen.

HERMIONE

Waarom kon je niet gewoon wat zeggen!

ANDROMACHE

Ik was oud geworden.

HERMIONE

En opeens bewoog je en rende de kamer uit.

‘Ik hoef jouw Neoptolemos niet.’

En ik bleef hier alleen achter.

Ik ben gaan zitten en ik ben weer gaan staan. Ik ben daarheen gelopen en ik ben daarheen gelopen en ik ben daar gaan staan.

ANDROMACHE

Ik heb op m'n bed liggen huilen.

HERMIONE

Neoptolemos heeft me moeten troosten. Ik vroeg hem wie je was.

ANDROMACHE

Wat zei ie?

HERMIONE

Dat is Andromache. Zij wordt je vriendin.

korte pauze

ANDROMACHE

Zei ie dat?

HERMIONE

Ja. Zij wordt je vriendin.

geamuseerde verbazing bij zowel Andromache als Hermione

Ik kan er ook niets aan doen.

ANDROMACHE

Dat hielp je zeker wel?

HERMIONE

Niets.

ANDROMACHE

Aan psychologisch inzicht heeft het Neoptolemos nooit ontbroken.

korte pauze

HERMIONE

Maar ik maak zelf wel uit wie mijn vriendinnen worden.

korte pauze

Ik ben blij dat ik gedaan heb wat ik heb gedaan. Je bent echt niet te vertrouwen. Je zou me zwak maken.

korte pauze

Als je er ook maar één keer aan gedacht zou hebben wat ik zou voelen, dan zou het er hier heel anders hebben uitge-zien.

Van mij krijg je geen kans meer, geen enkele. Daar heb ik voor gezorgd. Ik kan niet meer tegen dat egoïsme van je.

MAN

Waar is die jongen? Waar heb je Molossus gelaten?!

HERMIONE

Papa, zij zit erbij.

MAN

Je hoeft me alleen maar te zeggen waar die jongen is!

HERMIONE

Ik wist niet dat jij opeens zoveel voor kinderen voelde.

MAN

Die jongen interesseert me niets. Ik ben bang dat jij het aan het verpesten bent.

HERMIONE

Dat kun je ook op een andere manier zeggen.

MAN

Hermione, geef me gewoon dat kind terug!

HERMIONE

Of jij hem nou hebt of ik!

MAN

Daar gaat het niet om. Ik wil het zelf in de hand houden.

HERMIONE

Het was toch mijn kadootje!

MAN

Hermione, zo is het genoeg!

HERMIONE

Inderdaad, zo is het wel genoeg ja! Je behandelt me als een klein kind. Wat dacht je nou?

Dat ik hier rustig ga staan toe te kijken hoe jij het zaakje voor me oplost. Ik ben degene met wie hier gevochten wordt. tegen *Andromache*. Ik heb er even voor gezorgd dat ik een leuke partij voor je ben. Dat wilde je toch. Iemand tegen wie je kon vechten. Vrouw tegen vrouw. Ik ben er klaar voor. Wat ben je stil opeens?

MAN

Maar Hermione, begrijp dat dan, we zijn niet aan het vechten, we zijn iets aan het oplossen. Gebruik toch je verstand.

HERMIONE

Zij had d'r verstand moeten gebruiken. Draai de zaak niet om.

MAN

D'r kan niets meer fout gaan.

HERMIONE

Dan begrijp ik niet waarom je je zo druk maakt!

ANDROMACHE

Menelaos.

MAN

Wat?

ANDROMACHE

Wil je tegen Hermione zeggen dat ik alles doe wat ze me vraagt.

Dat ik de brief schrijf. Dat ik er niet meer ben als Neoptolemos terug komt.

Dat ik zo ver weg ga als Hermione wil. En of ze heel voorzichtig wil zijn met Molossus.

MAN

Andromache, het is nu even tussen Hermione en mij.

HERMIONE

Ja, ga d'r beleefd op in! Papa, zo praat je niet met slaven.

ANDROMACHE

Het gaat om mijn zoontje! Ze heeft mijn zoontje! Zeg tegen d'r dat ze mag vechten wat ze wil, maar dat ze mijn zoontje d'r buiten moet laten!

MAN

Dacht je dat ik niet in staat was mijn dochter duidelijk te maken wat ik vind dat wel of niet kan?!

ANDROMACHE

Nee, dat dacht ik niet, nee!

HERMIONE

Papa, zo praat je niet met slaven!

MAN

tegen Hermione Als jij dan je mond houdt, dan kan ik haar dat vertellen.

ANDROMACHE

Je hoeft mij niets te vertellen, zeg háár de waarheid!

MAN

Waar dacht je dat ik nou mee bezig was!

HERMIONE

Papa, je laat je ophitsen.

MAN

Ik laat me door niemand ophitsen!

ANDROMACHE

Nou, zeg 'r dan waarvoor je hier kwam!

MAN

Als jij nou eens een keer ophoudt me te storen, dan kom ik daar misschien aan toe, ja!!

HERMIONE

Papa, ik wil je wel vertellen dat als je doorgaat zo te schreeuwen, dan ben ik weg.

ANDROMACHE

Daar ga je al.

MAN

tegen Andromache STIL JIJ!!! STIL!!!

HERMIONE

Dat krijg je als je ze de ruimte geeft.

MAN

tegen Andromache Kan ik doorgaan?!

Andromache geeft geen antwoord.

Papa, kom hier.

Man en Hermione

HERMIONE

Voordat je je weer gaat opwinden, dat heeft niet veel zin, want ik heb hem al lang laten doden.

MAN

Je hebt wat?!

HERMIONE

Ik waarschuw je! Ik heb geen zin in geschreeuw.

MAN

Je hebt Molossus gedood?!

HERMIONE

Dat zeg ik net.

MAN

Maar dat kind is de enige manier om haar weg te krijgen!

HERMIONE

Ik dacht al dat je d'r te laf voor was.

MAN

Het is ons deel van de afspraak.

HERMIONE

Papa, ik ben niet gebonden aan welke afspraak met welke slaaf dan ook.

MAN

Hoe wil je d'r dan weggrijpen?!

HERMIONE

Ze weet toch van niks!

MAN

Maar wat heeft het dan voor zin?!

HERMIONE

Wees toch redelijk, dat jochie was onze zwakke plek... Zolang dat kind hier rondloopt kunnen we nog terug.

Dan had ze nog een kans. Want oh wat speelt ze ons tegen elkaar uit. Dat heb je toch net gezien. Dat heb je net met je eigen ogen kunnen zien! Binnen de kortste keren weet ze het voor elkaar te krijgen dat jij tegen mij, je eigen dochter, staat te schreeuwen om dat kind. Je was nog niet binnen of je begon. Zie je, je merkt het niet eens. Het lijkt wel of ze iedereen betovert hier!

MAN

Daar komt Neoptolemos toch achter.

HERMIONE

Gebruik je verstand. Neoptolemos komt nergens achter. Neoptolemos zou ergens achter komen als we hier jaren zo'n jongetje verborgen zouden moeten houden, dan zou Neoptolemos ergens achter komen.

MAN

Maar Hermione...

HERMIONE

En ik heb geen zin bij elke stap die ik doe nog steeds dat kind van haar tegen te komen!!!

MAN

Maar ben je dan niet...

HERMIONE

Zie je wat er gebeurt. Zie je weer wat er gebeurt!

Jij staat mij de les te lezen, partij voor haar te kiezen, in plaats dat je doet wat je moet doen, namelijk mij niet voor de voeten te lopen.

MAN

Dat sta ik niet zomaar te doen. Er is bericht dat Neoptolemos eerder terugkomt.

korte pauze

HERMIONE

Weet zij dat?

MAN

Natuurlijk niet. Ik heb het ook net gehoord.

HERMIONE

Er is niets aan de hand. We moeten elkaar alleen niet tegenwerken.

MAN

Waarom denk je dat ik dat joch terug wilde?

HERMIONE

Je loopt achter de feiten aan.

MAN

Hermione, waar ben je mee bezig.

HERMIONE

Papa, d'r is niets aan de hand.

MAN

Niets aan de hand? Neoptolemos komt eerder terug!

We hebben geen tijd te verliezen, we moeten het zo snel mogelijk afmaken.

HERMIONE

Ze hoeft alleen die brief nog te schrijven!

MAN

En als ze dat niet doet!?

HERMIONE

We hebben toch d'r zoontje!

MAN

Die heb je dood laten maken!

HERMIONE

Dat weet zij toch niet!

Ze maakt geen schijn van kans.

tegen Andromache

Hoe ver ben je?

Ze pakt het papier van Andromache.

ANDROMACHE

Ik weet niet hoe ik het op moet schrijven.

HERMIONE

Schrijf erin wat je bent: een leugenaar, dat je hem betoverd hebt, dat je achterbaks bent, dat je een hoer bent. Maak er wat van waar we in kunnen geloven.

Ze geeft het papier terug.

Man en Hermione kijken toe. pauze

MAN

tegen Andromache, fel Realiseer jij je eigenlijk wel in wat voor positie je ons gebracht hebt?!!

HERMIONE

Papa!

MAN

Ons de dienst een beetje te willen uitmaken!!

HERMIONE

PAPA!!!

pauze

HERMIONE

Hij ruikt zo lekker als ie 's morgens uit zijn bedje komt. Net of ie een donslaagje heeft.

korte pauze

Als je snel die brief schrijft, krijg je hem nog te zien. Dan mag je hem gedag zeggen voordat je weggaat, dat beloof ik je.

korte pauze

Wil je hem zien?

ANDROMACHE

Ik zou willen dat ik je kon vertrouwen.

HERMIONE

Hier... M'n vader is erbij. Die heeft gehoord dat ik het gezegd heb.

korte pauze

Papa, wil jij het ook nog een keer tegen haar zeggen, want ze gelooft me niet.

korte pauze

Papa! Zeg tegen haar dat ze haar kind mag zien voordat ze weggaat. Papa!

MAN

Ze mag het kind zien voordat ze weggaat.

HERMIONE

Zeg 't tegen háár.

MAN

Je mag het kind zien voordat je weg gaat.

HERMIONE

Is dat genoeg voor je.

korte pauze

ANDROMACHE

Als jij een kind zou hebben, en je zou, net als ik...

MAN

Wat ben je met mijn dochter aan het doen?! Hoeveel verder denk je nog te kunnen gaan?! Mijn dochter was een lief en onschuldig kind toen ik 'r hierheen bracht. Mijn dochter heb ik altijd verre gehouden van alles wat met haat en onrecht te maken had! Moet je dat nou zien zitten, de onschuld zelve! Kijk wat je gedaan hebt!! Doe je ogen open sekreet!! Dit is mijn dochter niet! Dit is niet het meisje dat ik ken! Dat ik heb opgevoed! Weet je met wie jij aan het vechten bent-?! Met jezelf!! Met wat je zelf hebt opgeroe-pen!

HERMIONE

Ik hoop dat je je realiseert dat ik je ook zou kunnen vermoorden.

MAN

Ons een beetje de dienst uit te maken!

ANDROMACHE

Dan zijn jullie toch klaar! Wat doen jullie hier nog! Wat zouden we ons verder nog druk maken! Wat zouden we al die moeite nog doen! Schiet maar op, kom maar op, doe het maar! En ik ben heel benieuwd hoe je dat aan Neoptolemos denkt te verklaren.

HERMIONE

Je dacht toch niet dat ik daar geen oplossing voor zou vinden!

ANDROMACHE

Roep je mannen maar! Laat ze maar komen! Ik ben er aan toe ook!

HERMIONE

Ik zou je van je stoel af moeten slaan!

ANDROMACHE

En ik hoop dat je aan mij denkt als iemand jou niet in de ogen durft te kijken terwijl hij met een mes staat te spelen omdat ie niet weet hoe ie moet beginnen. Want die dag komt.

HERMIONE

Jij zult de laatste zijn aan wie ik ooit zal denken.

ANDROMACHE

Ik heb het al gehad. Ik ben jaren geleden dood gegaan, in Troje, maar jij zult mijn dood nog 10.000 keer beleven, in elke nacht die jij probeert te slapen!
Man komt hier dwars doorheen op Andromache af.

MAN

Wat valt er nog meer te vernielen! Wie denk je allemaal mee te nemen! Wat wil je nog meer dat er kapot gaat. Sta op!! Sta op!!

Man scheurt Andromache van de stoel af en smijt haar weer terug.

Dit herhaalt zich bij elke 'sta op' en steeds gewelddadiger.

HERMIONE

Papa.

MAN

Dan heb je de verkeerde voor. Sta op! Wie heeft het hier voor het zeggen! Sta op! Wie is hier de sterkste! Dit zijn mijn handen! Die heeft zij gehad! En ze kan nog meer krij-gen. Sta op!! Moet je nog meer! Sta op!! STA OP!! Je wilt niet anders. Je stuurt maar op één ding aan!! Sta op!! Sta op!! Kijk wat je aan het veroorzaken bent! Heks die je bent!!

Andromache gilt. Hij slaat haar. Paniek bij Hermione.

HERMIONE

Papa!!

MAN

Sta op!! Met je dood me maar! Ben je niet goed bij je hoo-fd!! Weet je wat er gebeurt met mensen als ze zo'n klein beetje geweld alleen al moeten zien!! Sta op!

Roep het maar over je af! Die hand over die hand en die hand over die hand en die hand over die!

HERMIONE

Papa, hou op!!

Hermione gaat zich er mee be-moeien, probeert de man van Andromache weg te halen. De man gaat door. gegil, geweld

MAN

Sta op! Wat er hun hele leven in hun kop blijft zitten! Sta op!! Straks zijn wij het slachtoffer. Sta op! Kijk me aan! Sta op! Jij zou moeten huilen en niet ik! Sta op!!

HERMIONE

Papa, laat 'r los!!!

MAN

Als ik dit doe weet je al niet meer wat er gebeurt, met je dood me maar! Sta op!! Godverdomme! STA OP!! Weet je al waar je over praat! Weet je al waar je over praat!! Sta op!!

Hermione heeft zich er tussen gegooid. De man laat Andromache los. Nahijgen.

Hermione niet, zij wijst zonder twijfel naar de deur.

HERMIONE

Papa, d'r uit!!

MAN

Wat?

HERMIONE

Nu!

MAN

Maar.

HERMIONE

Ik wil je hier niet meer zien!

Man gaat richting deur:

MAN

Dat is wat jullie aan het doen zijn.

HERMIONE

Papa, wegwezen of ik schop je d'r uit!

MAN

Ik...

HERMIONE

Nu!

Hermione's houding laat aan duidelijkheid niets te wensen over. De man gaat af.

Hermione bij de toegeta-kele Andromache

Gaat 't?

Andromache knikt.

Hermi-one helpt haar overeind.

oprecht Kom maar zitten.

ze schuift de stoel bij Andromache. Ze gaat zitten.

Godver-domme.

Hermione strijkt Andromache door het haar.

Kan ik wat te drinken voor je pakken?

ANDROMACHE

knikt Ja.

Hermione geeft Andromache een glas aan.

Andromache drinkt iets.

geeft daarna het glas terug

Dank je wel.

Hermione neemt zelf een slok en zet het glas weg.

pauze

ANDROMACHE

Ik tril helemaal.

laat haar handen zien

HERMIONE

Ik ook.

beetje onwennig lachen samen

Sigaret?

Andromache kijkt op.

Ja, Jezus! We zijn toch geen bees-ten!

Andromache neemt een sigaret.

Hermione steekt hem aan.

Ook voor zichzelf.

Ze roken

Ik kan hem dan wel vermoorden, weet je dat. Ik vind het zo verschrikkelijk laag-bij-de-gronds. Zo...

pauze

ANDROMACHE

Je bloedt een beetje.

HERMIONE

M'n armband.

D'r is een dingetje af.

kijken of het misschien op de grond ligt Waarom het altijd zo moet begrijp ik niet.

ANDROMACHE

Hoe zag het er uit?

HERMIONE

Zo'n klein konijntje van zilver. Ongeveer zo groot.

Komt wel. Heb ik nu geen zin in.

pauze

Toen ik klein was legden ze er dan een snoepje op.

korte pauze

ANDROMACHE

Handje open, handje dicht.

In 't donker, in 't licht.

Wondje open, wondje dicht.

HERMIONE

Iemand die je gewoon vastpakte en je hielp en dan ging het gewoon over.

pauze

ANDROMACHE

Zou je me wat willen beloven?

Hermione knikt.

Beloof je me dat je goed voor Molossus zult zorgen.

pauze

HERMIONE

Ja. Dat beloof ik.

pauze

ANDROMACHE

Weet je wat er met mij gebeurt kan me niet schelen, maar ik zou sterven bij de gedachte dat hem iets zou overkomen.

HERMIONE

Ja.

ANDROMACHE

Hij kan er toch niets aan doen.

HERMIONE

Nee.

ANDROMACHE

Een jochie van vijf!

HERMIONE

Ja.

Waarmee – of waarna – Hermione duidelijk maakt dat het zo wel genoeg is.

pauze

ANDROMACHE

Dank je wel.

pauze

HERMIONE

Ik zal eerlijk met je zijn. Neoptolemos komt eerder terug.

korte pauze

HERMIONE

Ja.

korte pauze

ANDROMACHE

Dus je hebt haast.

HERMIONE

Ja.

ANDROMACHE

Oke.

pakt pen en papier en schrijft een brief-je

Ze laat het lezen aan Hermione. Als Hermione uitgelezen is:

Goed?

HERMIONE

Ja.

Andromache neemt het terug.

Leest het ook nog eens door. vouwt het op

andromache Je moet goed opletten dat je hem niet teveel verwent.

HERMIONE

Wie?

ANDROMACHE

Molossus.

Want voordat je het weet doe jij wat hij wil in plaats van andersom, zo klein als ie is.

HERMIONE

Ja, zo is het wel genoeg hè!! Ik zeg toch dat ik voor hem zorg! Wat wil je nog meer!!

ANDROMACHE

Ik ben gewoon heel erg opgelucht. Ik was bang dat je hem iets zou doen.

HERMIONE

Dan kunnen we daar verder over ophouden!! Ik zorg voor hem en dat is het! Goed?!

Andromache knikt.

HERMIONE

Dan is dat afgehandeld.

Jezus Christus!! Jij zet gewoon oogkleppen op met die Molossus van je!
korte pauze

Als je zo klein denkt, dan blijf je klein. Dan kom je nooit een sode-mieter verder en beland je elke keer weer in situaties waar je zelf niets aan kunt doen omdat je d'r niet boven staat.

Jezus, zo moeilijk is dat toch niet te begrijpen! Dat zie je toch overal om je heen: mensen

die zo *ze mimet oogklep-pen* door hun leven heenlopen. Geen afstand kunnen ne-men. Alleen maar in hun eigen kleine kringetje ronddraai-en en steeds dieper en dieper en dieper. En aan het eind van hun leven de balans opmaken en zien dat ze niet hebben gedaan wat ze zouden hebben willen doen. Terwijl alle mogelijkhe-den er gewoon waren! Omdat ze zo *oogklep-pen* keken. Zo.
oogkleppen

Andromache houdt Hermione de opgevouwen brief voor.

ANDROMACHE

Ik had je vermoord als Molossus iets was overkomen.

En ik vermoord je alsnog als er iets met hem gebeurt.

Hermione pakt de brief aan. pauze

HERMIONE

Nou, dan zijn we klaar, hè.

ANDROMACHE

Ja. Haal je hem hierheen?

HERMIONE

Wie?

ANDROMACHE

Molossus.

Dan kan ik afscheid van hem ne-men.

HERMIONE

Ja.

Ja.

ANDROMACHE

Ik hoop wel dat je op z'n minst de beleefdheid hebt me daar een beetje de tijd voor te geven. Ik bedoel, het is de laatste keer dat ik hem zie. En ik heb hem heel wat uit te leggen.

HERMIONE

Ik haal hem.

ANDROMACHE

Ik waarschuw je.

HERMIONE

Ik haal hem. Dat zeg ik je toch: Ik haal hem!!

Ik haal hem!! Waarom moet je zo doordrammen.

ANDROMACHE

Het is de afspraak.

HERMIONE

Ik haal hem toch!!

korte pauze

Ik wil je wel zeggen dat mensen die eerlijk zijn, die eerlijk voor zichzelf zijn, dat die dit soort dingen niet overkomt. Rotdingen overkomen onschuldige mensen niet!

ANDROMACHE

Je zou Molossus halen.

HERMIONE

Waarom doe jij niet gewoon eens een keer aardig tegen me.

ANDROMACHE

Er zijn momenten geweest dat ik die stoel wilde pakken en dat ik hem van me af wilde smijten en de hele klere tent hier aan stukken wilde slaan tot er geen spaan meer van die stoel over was.

HERMIONE

Je maakt me kotsmisselijk.

ANDROMACHE

Zo lang hoef je me anders niet meer te zien!!

HERMIONE

Jij zit echt tot je nek aan toe vol agressie!

Je bent niets meer of minder dan een wild dier!

ANDROMACHE

Ik wacht!!

HERMIONE

Als je je gedraagt als een wild dier, moet je het niet gek vinden dat je ook zo wordt behandeld!

ANDROMACHE

Ik wacht hier.

Hermione loopt naar voren.

HERMIONE

Ik loop naar de deur.

Ik wil weg.

De deur door.

Ik ren.

Zo ver weg als ik kan.

Ze gaat zitten.

MAN

Ik denk, ik ga eens vragen wat er is. Want wat er alle-maal gebeurt?

ANDROMACHE

Peleus, vind je het erg om weg te gaan. Ik moet me voorbereiden op iets.

MAN

Hermione die hier als een dolle langs komt rennen. De slaven die onrustig zijn.

ANDROMACHE

Ik vroeg of je me alleen wilde laten.

MAN

Menelaos die zonder iemand iets te zeggen zijn koffers oppakt en vertrekt.

ANDROMACHE

Ik wil dat je weggaat.

MAN

En hier staan ook al koffers.

ANDROMACHE

Zou je me alleen willen laten.

MAN

Ik denk, ik ga naar Andromache, want als iemand me kan vertel-len wat er...

ANDROMACHE

Peleus, ga weg!! Ben je doof of zo!!

MAN

Nee.

ANDROMACHE

Ga dan weg!!

MAN

Iemand kan me toch wel iets vertellen!

ANDROMACHE

GA!! WEG!! Ik wil dat je weg gaat! Dat je me alleen laat! Dat je weggaat!!

MAN

Ik kan misschien ergens mee helpen.

ANDROMACHE

Nee!! Ga weg!!

korte pauze

MAN

Teef!!!

Man af

HERMIONE

Help me.

pauze. Andromache zoekt in de koffers naar de rol snoep voor Molossus, naar de chocolade.

Als ik uit het raam kijk, kan ik verder kijken dan ik wil.

Het is heet.

Boven het land vliegen stipjes. De kiekendieven. Een wouw. De kraaien. Er is niemand buiten.

De luiken zijn gesloten. De gordijnen bewegen wat. Beneden praten twee vrouwen. Een emmer die neergezet wordt. Iemand zingt. Wat ben je mooi. Ik zou 'r bij gehoord hebben. Ik zou er 'n deel van zijn.

pau-ze

Wat ben je mooi in de morgen.

Wat ben je mooi als ik je zie.

Ze neuriet.

pauze

Neoptolemos zei dat het mijn ogen waren. Hij zei, ze zijn eerlijk. Je hebt eerlijke ogen. Je kunt de waarheid zien. Als je wilt kun je kijken tot aan de zee. Je kunt hem horen als je stil bent. Dat kan niet.

Maar ik mis de zee.

Hij heeft me niet verteld wat ik met leugens moet.

MAN

op, hij blijft achter bij de deur

MAN

Andromache.

pauze

HERMIONE

We hadden vriendinnen moeten worden.

MAN

Andromache.

ANDROMACHE

Ja.

MAN

Hermione heeft je kind laten doden.

pauze

MAN

Androma-che.

ANDROMACHE

Ze is hem aan het halen.

MAN

Dat kan niet: hij is dood.

pauze

HERMIONE

Ik zou zo graag in d'r hoofd willen kijken.

Gewoon kijken. Daar zit dat. Daar zit dat. Oh, kijk, daar zit het. Dan zit het daar verkeerd. Dat los. Dat los. De draadjes recht leggen. En weer vast.

Opgelost.

ANDROMACHE

Zeg wat tegen me.

MAN

Wat?

ANDROMACHE

Maakt me niet uit. Zeg wat. Praat.

HERMIONE

We zouden een stad moeten stichten. Een stad waar alles goed was. Waarin mensen alleen maar aardig tegen elkaar waren, alleen maar aardig. D'r zou niemand binnen komen die ook maar wat kwaads in de zin had.

MAN

Ze hebben hem naar beneden gegooid bij de vuilnisbelt.

Hij ligt op de vuilnisbelt. Hij was al dood.

pauze

HERMIONE

Ik heb geen andere keus dan terug te gaan.

D'r met 'r over te praten. *pauze*

ANDROMACHE

Wil je kijken of hij zijn koffertje meegenomen heeft.

Z'n beer zit er in en een truitje en ondergoed en wat geld. Wil je daar even naar kijken, of hij dat meegenomen heeft.

MAN

Ik zal kijken.

Hij gaat naar de deur.

ANDROMACHE

Het stond op de grote kast. Zo'n klein, rood, kartonnen koffer-tje. Voor kinderen.

MAN

Ik weet wat je bedoelt.

De man loopt af.

ANDROMACHE

Doe dit er bij.

Andromache loopt naar hem toe.

Ze geeft hem de rol snoep en de chocolade.

De man gaat af.

ANDROMACHE

Ik pak de stoel.

Ik til hem boven mijn hoofd en gooi hem daar met al mijn kracht in de hoek.

Er gaat niets kapot.

HERMIONE

Neoptolemos vertelde me dat als ze verdrietig was, dat ze net deed of ze twee poppen was. Een huilpop en een la-chende pop en dat ze al d'r verdriet in de huilpop stopte. En die draaide ze dan d'r nek om.

Hermoine staat op.

Ze legt de stoel in de hoek.

En gaat af.

Andromache pakt het mes.

Ze gaat naar voren, dicht naar het publiek.

Ze kijkt het publiek aan.

Achter haar kom de man op.

Mis-schien kijkt ze ieder individu afzonderlijk een moment in de ogen.

Andromache front

MAN

Het lijkt me duidelijk, hè?

ANDROMACHE

Ja.

MAN

Ik was weg gegaan naar Delphi, omdat ik voelde dat er wat in de lucht hing.

En ik wilde gewoon weten wat. In Delphi hoopte ik uitsluitsel daarover te

krijgen, zodat ik er wat tegen zou kunnen doen. Het antwoord van Delphi

vond ik vaag en voor meerdere interpretaties vatbaar. Ik wilde gewoon

duidelijkheid. Ontevreden en eigenlijk woedend ging ik terug naar huis. Daar

vond ik mijn vrouw in een plas bloed en mijn vroegere minnares er naast,

met een mes in haar hand.

Het mes dat ik haar gegeven had.

Dat was duidelijk. Maar zo voelde dat niet.

Ik vervloekte Delphi. Ik vervloekte Hermione.

Ik vervloekte Andromache.

ANDROMACHE

We zijn allemaal eerlijk.

MAN

En ik vervloekte mijzelf. Want ik kon niet tegen haar ogen op.

Ik kon er niet in zien wat ik wilde zien.

Het lijkt me duidelijk, zei ik.

Nee, zei Andromache.

Zij ligt daar, zei ik, en jij staat erbij met een mes.

Andromache zei niets.

Toen moest ik het vragen.

Heb je haar gedood, vroeg ik.

tegen Andromache Heb je haar gedood?

ANDROMACHE

Nee.

korte pauze

MAN

Ik liet Andromache in leven.

neoptolemos

Personages

Andromache

Neoptolemos

dag I

Andromache is op, ze wacht.

Neoptolemos komt op.

Hij bekijkt haar.

pauze

NEOPTOLEMOS

Ben jij Andromache?

Andromache knikt.

aftasten, afstand

ANDROMACHE

Dan ben jij Neoptolemos neem ik aan.

pauze

Neoptolemos knikt.

aftasten, afstand

NEOPTOLEMOS

Je bent mooier dan ik dacht.

pauze

Had je dat rooie haar altijd al?

ANDROMACHE

Nee, dat heb ik van woede gekregen.

pauze

aftasten, afstand

Ik lijk wel een cadeautje.

NEOPTOLEMOS

Je gaat me vermoorden, hè.

pauze

lange pauze

Wat zit daar in?

Hij wijst op een tasje/koffertje dat ze bij zich heeft.

ANDROMACHE

Dingen.

NEOPTOLEMOS

Er was jou verboden ook maar iets mee te nemen.

ANDROMACHE

Het zijn twee glazen en een fles wijn.

pauze

NEOPTOLEMOS

Je weet waarom je hier bent?

ANDROMACHE

Omdat jij een hoer nodig hebt blijkbaar.

NEOPTOLEMOS

Kut. Kut die je d'r bent.

ANDROMACHE

Ben jij echt Neoptolemos?

pauze

De zoon van Achilles.

pauze

Overwinnaar van Troje.

NEOPTOLEMOS

Eén van de overwinnaars.

ANDROMACHE

Ja.

pauze

Ik had me je heel anders voorgesteld.

Jonger en groter..

pauze

Gespierder.

Aantrekkelijker.

Breder.

Mannelijker.

Met meer uitstraling.

Zelfverzekerder.

Interessanter.

Uitdagender.

NEOPTOLEMOS

Ik heb me voorgenomen toen ik in die troep stond voor Troje, dat moment van bezinning, dat moment, regen, modder vermengd met bloed, het lawaai, dat als ik daar ooit uit zou komen, dat ik dan alleen nog maar zou leven om te leven. Vol en groots. Alles uit me te halen wat ik in me heb, me niet in een sleur te laten meezuigen...

ANDROMACHE

Iemand die je aan durft te kijken.

Een persoonlijkheid.

Overtuigd van zichzelf.

NEOPTOLEMOS

Ik ben niet geboren om door de stront te ploegen, om het leven als een toeschouwer langs te zien trekken.

ANDROMACHE

Geen achterbakse lafbek.

Geen vroeg oud geworden moederskindje dat niet in staat is op een normale manier aan een vrouw te komen.

NEOPTOLEMOS

Nee, genieten wil ik, van elke seconde, er deel aan hebben, dat als ik nu zou sterven ik in alle eerlijkheid kan zeggen: ik heb geleefd zoals ik heb willen leven. Dat heb ik gezworen: te leven alsof elke minuut m'n laatste zou kunnen zijn, de goden heb ik ertoe aangeropen.

En wat gebeurt? Ik krijg zo'n kut op m'n dak!

pauze

Jij bent hier niet heen gehaald omdat ik dat zo leuk vond. Een soort droom: een mooie vrouw, want je bent mooi, als je persoonlijke slaaf, waarmee je kunt doen wat je wilt. Was het maar zo. Was het maar zo godverdomme. Artemis, de godin, mag je hier verantwoordelijk voor houden.

Die kwam in m'n tent, vlak voor 't einde van de oorlog. Met een bevel: Andromache is voor jou, zei ze, de vrouw van Hektor, neem d'r mee als beloning, als slaaf, als oorlogsbuit. Ze zal je vermoorden. En weg Artemis. En weg plannen, weg intens leven, weg paradijs.

pauze

Hoor je de krekels.

Hoor je het ruisen van de zilverpopulieren.

Ruik je de olijfbomen en de cipressen, de harslucht, de kruiden, de warmte.

Zie je dat het hier een paradijs is.

Kijk naar de bergen daar.

Kijk.

Hoe de witte dorpjes d'r tegenaan geplakt zitten.

Hoe blauw de lucht is.

Hoe godverdomme, hoe mooi het hier is.

Ik laat me niet door jou vermoorden.

ANDROMACHE

Er is een afbeelding van dit moment op een vaas. En er is tekst die een beschrijving geeft van mijn aankomst hier. Er staat iets als: Andromache zweeg, zweeg dagenlang.

pauze

NEOPTOLEMOS

Het interesseert je geen reet, hè.

pauze

Goed.

Andromache zwijgt.

Ik wil nog wat van je weten.

Andromache zwijgt.

Heeft iemand iets gezegd?

Andromache zwijgt.

De mensen die je hierheen gebracht hebben, van Troje vandaan. Heeft iemand iets gezegd? Hebben ze het over mij gehad? Hebben ze iets over mij gezegd waar ik belang bij zou hebben om te weten?

Andromache zwijgt.

Ze hebben gepraat waar jij bij was.

Hebben ze iets over mij gezegd?

Andromache zwijgt.

Ze hebben over me gepraat en ik wil weten wat.

Andromache zwijgt.

Wie, en wat ze van plan zijn.

Andromache zwijgt.

lange pauze

Wat denk je nu?

pauze

Je voelt je waarschijnlijk heel groot en sterk.

Andromache zwijgt.

Wat heb je daar om je hals?

Andromache zwijgt.

D'r was jou verboden ook maar iets mee te nemen. Ik dacht dat ik dat al gezegd had.

Hij pakt de ketting van haar hals. De ketting breekt. Steentjes vallen op de vloer.

De meeste steentjes vangt hij op in zijn hand.

Andromache zwijgt.

Dit is wat jij wil. Niet ik.

Andromache zwijgt.

Ik kwam hier om een afspraak te maken.

Andromache zwijgt.

Maar je weet het allemaal al te goed.

Hij laat de steentjes op de grond vallen.

pauze

Zie je dat steentje daar.

Die daar, ja, daarachter.

Dat steentje heeft meer kans hier weg te komen dan jij.

Andromache zwijgt.

Ik ga eten. Ik ben je een beetje zat.

Neoptolemos af.

Andromache pakt het bewuste steentje op en stopt het bij zich.

pauze

ANDROMACHE

Op die vaas, die afbeelding, lig ik huilend op de grond. Met m'n haar in 't stof.
En in m'n hoofd woedt een storm, een hel van water en vuur, zoals er nog
nooit een storm geweest is.

dag 6

Andromache alleen op

ANDROMACHE

zacht:

Kom 'ns hier.

pauze

bijna voor zichzelf:

Kom 'ns.

Neoptolemos verschijnt.

Pauze.

Ze kijken elkaar aan.

Kom 'ns hier.

geen reactie van Neoptolemos

Ze wenkt.

Neoptolemos komt nader.

Vlak bij haar stopt hij.

Heb je een wapen bij je?

pauze

Heb je een wapen bij je?

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Wat? Een mes?

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Geef 'ns.

Neoptolemos weet niet goed wat te doen.

Andromache maakt een gebaar.

Geef 'ns hier!

Neoptolemos geeft het mes.

pauze

Ik ga helemaal niemand vermoorden. De enige die ik ga vermoorden is de moordenaar van mijn zoontje. Maar ik zal vechten voor wat ik waard ben.

NEOPTOLEMOS

Jij hebt niemand te vermoorden. Het is afgelopen met moorden.

De oorlog is voorbij. En elke oorlog kost levens.

ANDROMACHE

Van een kind van vijf!

NEOPTOLEMOS

Van kinderen van vijf, ja! En van drie. En van oude mannen. En van meisjes van dertien. En veertien. En van mijn vader. En van mijn vrienden!

ANDROMACHE

Die het zelf gewild hebben!

pauze

We kunnen een afspraak maken. Jij helpt mij de moordenaar van mijn zoontje te zoeken en ik zal je niet vermoorden.

NEOPTOLEMOS

Ik maak geen afspraak met een hoer.

pauze

Neoptolemos af

Hij neemt de fles wijn mee.

En dit heb je ook niet meer nodig.

af

Andromache gooit het mes achter Neoptolemos de coulissen in.

ANDROMACHE

Je vergeet je mes!

En in die wijn zit genoeg gif om een olifant te doden.

pauze. Andromache voelt, zoekt. Ze heeft behoefte om te roken. In haar kleren heeft ze een sigaret verstopt. Ze rookt.

krekels/cicaden

Het wordt donker.

pauze

Andromache rookt.

Ergens in de bergen wordt gezongen.

donker

Andromache maakt haar sigaret uit.

dag 19

donker

Andromache

krekels/cicaden

In de bergen wordt gezongen.

Achter Andromache licht een vlammetje op.

Het is Neoptolemos die een sigaret opsteekt.

pauze

rust

NEOPTOLEMOS

Er is een geboortefeest. In de bergen. Daarom zingen ze.

pauze

Het is een jongetje. Dus groot feest.

pauze

Wil je ook een sigaret?

ANDROMACHE

Nee. Ik rook niet.

We zien dat Neoptolemos de fles wijn die vergiftigd is, bij zich heeft, en twee glazen.

NEOPTOLEMOS

Dit is altijd m'n lievelingsplek geweest.

Hier droomde ik.

Dan bedacht ik wat er achter die bergen was. De prachtigste steden bedacht ik. Levende steden, vol kleur en 's avonds de grootste feesten. Als je stil was

kon je daar soms flarden van over de bergen horen komen. Een mooie vrouw die je overal introduceerde.

pauze

Of een stad verder, ver in het noorden, met een meisje dat er ongelukkig was en opgesloten zoals ik en ik die d'r kwam bevrijden en 'r met me mee nam.

pauze

Wat je al niet denkt.

pauze

Zullen we 'm open maken.

Hij houdt de fles omhoog.

ANDROMACHE

Nee.

pauze

NEOPTOLEMOS

Je zit hier elke nacht, hè.

ANDROMACHE

Ja.

Ik heb gezworen niet meer te slapen totdat ik m'n zoontje heb gewroken.

lange pauze

NEOPTOLEMOS

Weet je wie het gedaan heeft.

ANDROMACHE

Nee. Maar dat zal hem niet redden.

Neoptolemos komt dichterbij.

pauze

NEOPTOLEMOS

Hij kan overal vandaan komen.

ANDROMACHE

Ja.

NEOPTOLEMOS

Griekenland is groot.

Hij legt zijn hand op haar schouder.

Ik zou je kunnen helpen.

ANDROMACHE

Vergeet 't.

pauze. Andromache reageert niet op de hand.

NEOPTOLEMOS

Weet je wat er precies gebeurd is.

ANDROMACHE

Vergeet 't, zei ik.

lange pauze. Hij haalt zijn hand weg.

NEOPTOLEMOS

Als ik hier zo zit, hoe stil het hier is, en dan zo'n warme windvlaag langs je gezicht die de geur meeneemt van de jasmijn en de Japanse kers, dan kan ik soms wel janken van geluk weet je dat.

We horen weer een flard gezang uit de bergen.

Ze hebben het naar hun zin daar.

pauze

Ik ga van dit land een gelukkig land maken.

Hij houdt de fles wijn op.

Je weet 't zeker.

ANDROMACHE

Ja.

pauze

NEOPTOLEMOS

Toen de oorlog afgelopen was heb ik een hoertje laten komen. In mijn tent.

Maar toen hebben ze een of ander kind gestuurd. Van een jaar of dertien.

Maar ja, ik had me voorgenomen...

pauze

Wat denk je nu?

pauze

Wil je de bijzonderheden horen?

pauze, uitbarsting

Ja, ik bedoel, ik kan hier heel slecht tegen. We zitten hier toch gewoon rustig te praten, dan kun je dat hysterische gedrag toch wel achterwege laten. D'r zit ook wel een grens aan wat ik kan hebben. Je bent machteloos hier en je bent van mij en je hebt aan mij te danken dat ik daar geen misbruik van maak. Ik bedoel, wat denk je dat ik hier kom doen; laten we de situatie vooral duidelijk houden.

ANDROMACHE

Je vroeg me een tijdje geleden of iemand iets tegen mij over jou gezegd had.

NEOPTOLEMOS

Ja. Hebben ze dat?

ANDROMACHE

Waarom wil je dat weten?

NEOPTOLEMOS

Niet zo belangrijk.

ANDROMACHE

Accepteren ze je gezag niet.

NEOPTOLEMOS

Nee. Alles onder controle.

pauze

ANDROMACHE

Laten we die fles wijn naar dat feest sturen. Als cadeau.

NEOPTOLEMOS

Waarom.

ANDROMACHE

Omdat het een jongetje is. Omdat ze me gelukkig maken. Met hun zingen.

Omdat het jouw volk is. Laat ze maar weten dat je er bent en met ze meeleeft.

NEOPTOLEMOS

En wij dan?

ANDROMACHE

We blijven hier nog zitten en we praten.

NEOPTOLEMOS

Dat beloof je.

ANDROMACHE

Ja.

NEOPTOLEMOS

Geen hysterisch gezwijg.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Wie zegt me dat ik je kan vertrouwen.

ANDROMACHE

Ik zou maar opschieten anders zijn ze uitgefeest.

NEOPTOLEMOS

Jij wacht hier?

ANDROMACHE

Ik wacht hier.

NEOPTOLEMOS

Ik ben zo terug.

ANDROMACHE

Zorg dat ze 'm vanavond nog krijgen, anders hebben ze d'r niks meer aan.

Nu kunnen ze 'm nog openmaken.

NEOPTOLEMOS

Ik laat hem gelijk doorsturen. Als je belooft dat je hier op me wacht.

Neoptolemos gaat af.

ANDROMACHE

Neoptolemos.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

De enige manier om te leven is andere mensen te vertrouwen.

Neoptolemos gaat af.

Andromache kijkt hem na, wacht even,

gaat dan de andere kant af.

In de verte rommelt onweer.

dag 20

In de verte rommelt onweer.

Leeg toneel.

Neoptolemos komt op.

Andromache is weg.

Neoptolemos vloekt.

Neoptolemos wacht.

Neoptolemos gaat af.

In de bergen is het feest op z'n hoogtepunt.

dag 20

Neoptolemos is op.

Hij heeft niet geslapen.

Misschien is hij zelfs doornat.

In een kooi op de achtergrond twee parkieten.

Andromache komt op.

Met een prachtig veldboeket en een stralend humeur.

Dat laatste krijgt even een dip bij het zien van Neoptolemos.

Gevaar?

ANDROMACHE

Wat doe jij hier!

Neoptolemos kijkt.

Dit is mijn kamer!

Neoptolemos kijkt.

Er lijkt geen gevaar:

Daar is het stralend humeur weer.

Oh, vergeten. Jij was hier de baas. Mijn allesoverheersende meester.

Neoptolemos kijkt.

Andromache toont het veldboeket.

Ik heb bloemen geplukt.

Prachtige omgeving hier. Je hebt helemaal gelijk.

Het is hier een paradijs.

Is het altijd zulk mooi weer hier. Of is dat mijn invloed?

Ze rangschikt de bloemen in een vaas.

Neoptolemos kijkt.

Kijk ook in de aantekeningen in het script!!

Ik sprak een man die vertelde dat er een verschrikkelijk ongeluk gebeurd is vannacht. Iets met vergiftigde wijn.

Jij hebt problemen jongen.

Neoptolemos kijkt.

Net een kind geboren... en dan, op het hoogtepunt van het feest... al die doden.

Neoptolemos kijkt.

En dat het nou net die fles wijn van jou moest zijn. Zat er gif in?

Neoptolemos kijkt.

Dit kan je je kop kosten.

Neoptolemos kijkt.

Als ik iets voor je kan doen. Je ergens mee kan helpen. Je kunt me altijd roepen.

stralende lach

Je weet me te vinden.

Neoptolemos kijkt.

Zaten d'r vrienden van je bij?

Neoptolemos kijkt.

over de bloemen

't Kan wel meer rood hebben, vind je niet. Dat geeft net dat extra pit. Maar nergens te vinden. Ja: Klaprozen!

Weet je hoeveel velden klaprozen jij hebt?

Velden vol klaprozen!

Tot ver in de heuvels: Klaprozen!

Maar ja, die kun je niet plukken.

Dan moeten we het zonder doen.

Neoptolemos kijkt.

Wanneer worden ze begraven?

Ik zou het maar snel doen, met die hitte.

Neoptolemos kijkt.

Hèb jij eigenlijk vrienden.

Ik bedoel, echte vrienden. Van wie je op aan kunt. Met wie je alles kunt delen, die je de waarheid zeggen.

Op wie je terug kunt vallen op een moment als dit.

Dat is belangrijk hoor.

NEOPTOLEMOS

Andromache.

Als ik nu zeg dat je vrij bent, wat zeg je dan.

pauze

Je bent vrij. Je mag weg.

ANDROMACHE

Wat betekent dat?

NEOPTOLEMOS

Je krijgt een vrijgeleide naar Poros.

ANDROMACHE

Wat moet ik daarvoor doen.

NEOPTOLEMOS

Niets. Je krijgt 'n vrijgeleide naar Poros. Geen voorwaarden. Geen afspraken.

Geen eisen.

Je kunt zo gaan.

pauze

ANDROMACHE

Je probeert te redden wat er te redden valt, hè.

NEOPTOLEMOS

Ik doe je een aanbod.

pauze

ANDROMACHE

En ik ben vrij.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Ik kan nu gaan.

NEOPTOLEMOS

Ja.

pauze

NEOPTOLEMOS

Wat is er?

ANDROMACHE

Niets.

pauze

Ik kan hier het paleis uitlopen, hoef niemand verantwoording af te leggen,
krijg een vrijgeleide en kan gaan.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Geen voorwaarden.

NEOPTOLEMOS

Niets.

ANDROMACHE

Vandaag nog.

NEOPTOLEMOS

Ja.

pauze

Als ik je zou kunnen doden, dan had ik je gedood. Dat kan ik niet.

pauze

ANDROMACHE

Ben je erg kwaad? Je bent heel erg kwaad.

fel Ik heb er niet om gevraagd hier gevangen gehouden te worden, hoor je dat. Dat schijnheilige zelfmedelijden mag je voor jezelf houden. Je had me ook zonder die doden kunnen laten gaan. Ik vecht voor wat ik waard ben. En je had nog meer gehad. Ik ben geen slaaf, dat ben ik nooit geweest en dat zal ik niet zijn ook.

NEOPTOLEMOS

Hier is je vrijgeleide.

Andromache pakt de vrijgeleide aan.

pauze

ANDROMACHE

Neoptolemos.

Ik wil door de hoofdboort. Ik wil dat mijn wagen versierd is zoals de wagen van een koningin versierd is.

Het eten dat meegaat moet het eten van een koningin zijn.

Acht paarden.

En jij staat bij de poort en bedankt me.

Geef dat door aan de mensen.

pauze

Het mooiste paard is voor mij en ik wil alleen vrouwen mee. Het moet het afscheid van een koningin zijn.

NEOPTOLEMOS

Hoe reageer jij op iets aardigs, gewoon iets aardigs.

ANDROMACHE

Bedoel je dat je dit uit aardigheid doet.

Laat me niet lachen. Ze lynchen je als je me hier zou houden na wat er gebeurd is.

NEOPTOLEMOS

Dat bedoel ik niet. Ik bedoel, als iemand eerlijk tegen je is.

ANDROMACHE

Jij.

NEOPTOLEMOS

Denk je dat het wat anders is als ik het zeg.

pauze

Wat denk je dat er godverdomme in mijn kop omgaat!

Wat ik denk. Wat ik voel. D'r zijn ook dingen die ik wil zeggen!

ANDROMACHE

Ik heb hier nog een steentje.

Dat heb ik niet meer nodig.

Ik wil dat je d'r weer een ketting van maakt en me die bij m'n afscheid geeft.

Hier lag ie, hè.

Ze legt het steentje op de grond.

Of lag ie wat meer naar rechts.

Wat meer naar rechts, dacht ik.

Ze verplaatst het steentje.

Ja, zo was het.

NEOPTOLEMOS

Dat voelt zeker goed hè, die vrijheid.

ANDROMACHE

Dat voelt nog niet. Als ik straks buiten ben, hoop ik.

NEOPTOLEMOS

Heb je al om je heen gekeken. Alles zou d'r toch anders uit moeten zien. Kijk eens naar mij. Je hoeft niet weg. Om vrij te zijn hoef je niet weg te gaan.

ANDROMACHE

Weet je wat ze over je zeggen Neoptolemos:

Je bent een beste jongen, maar een leider ben je niet. Kinderen doen je na op straat: 'Ik ben Neoptolemos.'

Ze doet de kinderen na die Neoptolemos nadoen. 'Ik ben Neoptolemos.' 'Nee, ik ben Neoptolemos.'

'Wat ik allemaal denk, en wat ik allemaal voel en wat ik allemaal niet wil zeggen!'

NEOPTOLEMOS

Dit hoef je niet meer te doen. Je bent vrij, Andromache. Je kunt nu op een normale manier een gesprek met me voeren.

ANDROMACHE

Ik wil geen gesprek met je voeren.

NEOPTOLEMOS

Kijk naar me. Wat heb ik je gedaan. Heb ik je aangeraakt. Heb ik je mishandeld. Ik heb je in je waarde gelaten. En nu laat ik je vrij.

ANDROMACHE

Ik ga me wassen, Neoptolemos. Goh! Wat ga ik me wassen! Ik hoop dat jullie water genoeg hebben. Wat ga ik me wassen!

Andromache wil afgaan.

NEOPTOLEMOS

Je wilt niet, hè.

Je wilt het op jouw manier.

Goed.

Je kunt nu naar buiten gaan.

Je kunt nu weg.

Ik kom op m'n knieën voor je liggen.

D'r staan 16 paarden klaar.

Je hebt mijn escorte.

De hoofdboort wordt vrijgemaakt.

Je hebt het zelf in de hand.

Vrijer kan een mens niet zijn.

En zo vrij ben je nu.

Jij bepaalt wat er met jouw leven gebeurt.

Andromache gaat af.

ANDROMACHE

Ik denk niet dat ik nog veel aan je zal denken.

NEOPTOLEMOS

Andromache.

Andromache stopt.

Ik denk dat ik degene ben die je zoontje vermoord heeft.

lange pauze

ANDROMACHE

Dat is niet waar.

Dat is niet waar.

NEOPTOLEMOS

Vier jaar was ie.

ANDROMACHE

Ja, dat heb ik je verteld, dat ie vier was, dat heb je van mij.

NEOPTOLEMOS

Zo groot. En hij had een te groot zwaard bij zich.

ANDROMACHE

Je liegt. Dat zeg je alleen maar om me in verwarring te brengen.

NEOPTOLEMOS

Hij had een donkere versie van jouw kleur haar. Donkerder. Bruin. Eigenlijk meer een bruine gloed.

ANDROMACHE

Je denkt dat je me gek kunt maken. Het is niet waar en dat weet je.

NEOPTOLEMOS

Ik heb je gezegd wat ik wilde zeggen.

ANDROMACHE

Maar 't is niet waar wat je zegt. Je liegt het. Je hebt mijn zoontje niet aangeraakt. Je doet het om me terug te pakken. Daarom doe je het. Laat me gaan. Zeg dat het niet waar is. Het is niet waar en dat weet je. Neoptolemos.

Wil je me alsjeblieft zeggen dat het niet waar is. Je zou me hier niet heen gehaald hebben als het waar was. En Artemis dan? Wat blijft er over van je hele mooie verhaal van Artemis!?

NEOPTOLEMOS

Hij had een helmpje bij zich. Met groene veren.

ANDROMACHE

Dat heb je toevallig gezien.

NEOPTOLEMOS

Ik ga alles voor je klaarmaken.

Anders ben je niet voor donker weg.

ANDROMACHE

Alsjeblieft Neoptolemos, laat me gaan.

Laat me alsjeblieft gaan. Zeg dat het niet waar is.

NEOPTOLEMOS

Ik zie je buiten.

Neoptolemos af

Andromache verscheurt de vrijgeleide.

dag 43

Andromache en Neoptolemos.

Neoptolemos terug van een reis.

Hij heeft een bos rozen bij zich.

Het is winderig.

pauze

NEOPTOLEMOS

Dag Andromache.

pauze

ANDROMACHE

Je bent weggeweest, hè.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Dat had je me wel even kunnen zeggen.

NEOPTOLEMOS

Waarom?

pauze

Heb je d'r spijt van.

ANDROMACHE

Waarvan?

NEOPTOLEMOS

Dat je hier bent gebleven.

ANDROMACHE

Ja.

pauze

Want je wist het al. Ik deed precies wat je wilde dat ik deed.

pauze

Je hebt nogal huisgehouden hoorde ik.

NEOPTOLEMOS

Van wie.

pauze

Ik wist niet meer wie ik moest vertrouwen.

ANDROMACHE

En dat weet je nu wel.

NEOPTOLEMOS

Nee.

Maar ik kan weer verder.

pauze

ANDROMACHE

Dat je niet intelligent zou zijn neem ik terug.

NEOPTOLEMOS

Daar heb je nooit iets over gezegd.

Je hebt het gehad over mijn leeftijd,

mijn grootte, mijn gespierdheid,

mijn aantrekkelijkheid, mijn mannelijkheid,

mijn zelfverzekerdheid, mijn uitstraling,

mijn persoonlijkheid en nog zo wat dingen.

Over mijn intelligentie heb je het niet gehad.

ANDROMACHE

Heb ik je gekwetst.

pauze

Ben je al lang terug.

NEOPTOLEMOS

Een paar dagen.

ANDROMACHE

Was je bang.

NEOPTOLEMOS

Ik ben in Troje geweest. Onder andere.

ANDROMACHE

Troje.

NEOPTOLEMOS

Daarom ben ik hier weer.

pauze

Er is niet veel meer van over. En alles wat er omheen ligt, het lijkt wel of er nooit iets gebeurd is. Ik weet 't en jij weet 't. Maar als je daar staat... 't lijkt wel of een landschap geen geheugen heeft... 't Bestaat alleen nog omdat wij bestaan en op een gegeven moment zal Troje niet meer bestaan. Als jij dood bent en ik.

Ik kon daar niemand om me heen verdragen.

ANDROMACHE

Wat deed je daar?

NEOPTOLEMOS

Ik zocht iemand.

pauze

En daar sta je dan op die plek waar 't allemaal gebeurd is. D'r liepen weer geiten. Met belletjes net zoals bij ons. Alles leek daar zo onbelangrijk te zijn geworden. Het heeft ons bezig gehouden, dat is het enige wat ik kon bedenken. Het heeft ons bezig gehouden.

Wat is er?

ANDROMACHE

Vertel maar verder.

NEOPTOLEMOS

Als het je pijn doet.

ANDROMACHE

Het doet me geen pijn.

pauze

Neoptolemos haalt een stuk steen uit zijn zak.

NEOPTOLEMOS

Ken je dit..?

't Zou toch bekend moeten zijn.

Het is een stukje van de muur.

De beroemde muur van Troje. Waar zoveel om te doen was. Waar we met z'n allen doorheen probeerden te komen.

Het is allemaal een beetje belachelijk als je terug kijkt. Een muur. Een muur? Ja, een muur, en die gaat dan kapot en dat is het dan. Op naar de volgende oorlog. Nemen we wat mee, leren we wat. Nee, ik zit er nu middenin met jou. En daar sta je dan, en d'r lopen wat geiten te vreten. Het heeft me wel aan het denken gezet. Was dat toen niet mogelijk geweest; net doen of je een stukje verder bent en dan terug kijken. Of kunnen we dat niet. Maar we waren machteloos. Het waren de goden met hun plannetjes. Wij konden d'r niets aan doen.

Nee.

Die Paris had van Helena af moeten blijven en je blijft van iets af wat van iemand anders is. Wat zou 'r van de wereld overblijven!

Nee.

Er waren afspraken gemaakt en die kom je na, daarom maak je afspraken.

Nee.

Er viel roem te behalen, er viel wat te beleven, we gingen niet tegen onze zin, we popelden, want we hadden gelijk. Zij hadden Helena toch afgepakt. Zij hadden toch schuld. Of niet soms.

Nee.

En als dan je vriend werd gedood – geheel tegen de verwachting in – dan waren zij daar toch verantwoordelijk voor. Jouw vriend! Nou waren ze toch echt te ver gegaan. Tot hier was het leuk, maar dit zouden ze betaald krijgen.

En toen zat je d'r echt in.

En dan sta je een tijd later met zo'n stuk steen in je handen.

Een stukje van een heel beroemde muur.

Het gaat er om, wat doe je d'r nu mee.

Andromache.

Waar zit het 'stop' – moment als je ergens middenin zit.

Of zijn we een dom organisme dat altijd maar hetzelfde doet: Jij doodt iemand, ik dood jou.

pauze

Ik heb bloemen voor je meegebracht.

Hij toont haar de rode rozen.

Hij geeft ze niet echt aan en zij pakt ze niet aan.

lange pauze

Het stormt. Heb je al buiten gekeken. Er komt weer storm aan. Het is inktzwart. Was je niet bang vannacht. Vannacht was het licht door al dat onweer, nu is het inktzwart. Het lijkt wel of de nacht en de dag zijn omgedraaid.

pauze

Het is niet de tijd van de stormen. Niet van dit soort stormen. Ik kan ze me niet herinneren. Niemand kan zich dit soort stormen herinneren.

ANDROMACHE

Het is een voorbode van je dood Neoptolemos.

En anders zorg ik daarvoor.

Neoptolemos mept haar recht in het gezicht.

NEOPTOLEMOS

Waar hebben we het godverdomme over!

Hij schrikt er zelf van.

Sorry.

Sorry.

Dat moest ik even kwijt.

Hij haalt volkomen onverwacht opnieuw uit en mept haar weer in het gezicht.

Het spijt me.

Andromache bloedt uit haar mond.

pauze

Het spijt me echt.

Maar...

Sorry.

pauze

Jij had twee vleugels toen je klein was.

Twee prachtige witte vleugels. Op je rug.

Maar 'r was niemand die je kon leren hoe je ze moest gebruiken.

Heb jij vleugels, zeiden ze. En jij zei: ze zijn nog klein, maar ze komen hier en ze worden prachtig en wit.

Dat zal wel, zeiden ze, maar kun je d'r mee vliegen.

Nee, vliegen kon je niet.

Dan heb je geen vleugels!

Nee, zei je, dat is het niet, het is dat niemand het me kan leren.

Wie niet kan vliegen heeft geen vleugels, zeiden ze.

En dat zeiden ze zo vaak en je was nog zo klein dat je uiteindelijk zelf niet meer kon geloven dat je ze had.

pauze

Wil je een zakdoek.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Een stoel.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Wat drinken.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Kan ik iets anders voor je doen.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Sorry.

pauze

Dan zal ik die bloemen maar weer meenemen.

Of hier leggen.

pauze

Hij wil weglopen.

fel Wat zullen we met die steen doen. Tussen de geiten gooien?! Misschien kunnen die d'r wat mee!

pauze

Is er in jou nog iets levends waar ik aanspraak op kan maken.

Zeg het me dan.

Of ben je zo dood als iemand zijn kan.

Is het één grote zwarte woestenij daar binnen. Bij elkaar gehouden door een zootje stinkende haat.

Is alles verdord.

Steek me dood. Afgelopen. Klaar. Opgelost.

Waar hebben we het over. Geen verstandig mens op de wereld geeft jou nog gelijk. Stel jezelf voor in deze plaats. En kijk naar jezelf. Kijk naar jezelf!

Is er nog iets levends in je. Kom ik door.

Waar zit je leven.

Waar zit je rechtvaardiging voor wat je gaat doen.

Het is allemaal volstrekt nutteloos en belachelijk.

Jij bent dood, dooier dan je mij ooit kunt maken.

Je bent geen vrouw meer. Je bent geen mens meer.

Dat je niets meer hebt is je te vergeven. Maar dat je niets meer bent is onvergeeflijk.

ANDROMACHE

Voordat Hektor stierf, in de nacht ervoor, had ik een droom. Ik zag de meest gruwelijke slachting. En ik wist wat het betekende. En ik probeerde Hektor te stoppen.

En Cassandra probeerde Hektor te stoppen. Want ook zij had gezien wat er ging gebeuren.

En zijn moeder had tekens gezien en probeerde Hektor te stoppen.
En toch ging ie. Toch gebeurde alles zoals het ging.
En waarom moet jij, Neoptolemos, waarom moet jij dan vrijuit gaan.
*Neoptolemos pakt de vaas bloemen die in de ruimte staat en smijt die vlak voor
haar voeten kapot.*

NEOPTOLEMOS

Waarom is dit een kapotte vaas met bloemen.
Dit is een kapotte vaas met bloemen.
Waarom is dit Griekenland.
Waarom is dit een stoel.
Waarom zijn dit gordijnen.
Waarom waaien die gordijnen.
Waarom is dit een vloer. Omdat het een vloer is!
Dit is een vloer.
Dit is een stoel.
Dit is Griekenland.
Dat zijn snippers.
Dit zijn gordijnen.
Dit is Neoptolemos. Zijn armen. Zijn handen. Zijn romp.
Zijn benen. Zijn hoofd.
En dat is Andromache. En Andromache bloedt.
Hij slaat zich op zijn gezicht tot zijn mond bloedt.
En dat is Neoptolemos die bloedt!
En dat is het!

pauze

ANDROMACHE

Het is een beetje een nachtmerrie aan het worden, hè, dat paradijs van je.

Ga de luiken dicht doen, want het wordt een vreselijke storm.

En maak je mond schoon, anders denkt je personeel nog dat ik het gedaan heb. Dat zou ten koste kunnen gaan van je autoriteit. Hier heb je een zakdoek.

Neoptolemos.

Je bent bang om dood te gaan, hè.

NEOPTOLEMOS

Begrijp je niet waar ik het over heb. Heb je geen gevoel.

ANDROMACHE

Ik ben het onderweg ergens kwijtgeraakt.

NEOPTOLEMOS

Dat kan niet.

ANDROMACHE

Een jaar geleden had ik je gelijk gegeven.

Kom 'ns.

Kom 'ns.

Neoptolemos komt dichterbij.

Andromache veegt een streepje bloed weg bij zijn mond.

Andromache kust hem.

NEOPTOLEMOS

Je hebt wel zo verschrikkelijk veel lef.

ANDROMACHE

Omdat dat pleidooi dat je hield heel erg mooi was en goed en duidelijk en menselijk, alleen niet op ons van toepassing. Want mijn zoontje is vermoord.

En jij hebt hem vermoord.

NEOPTOLEMOS

En jij gaat mij vermoorden.

ANDROMACHE

Ja.

pauze

Ga de luiken dicht doen.

NEOPTOLEMOS

Andromache, ik...

ANDROMACHE

Zeg het maar niet. Het zou het nog ingewikkelder maken en niets oplossen.

En ik wil het niet horen.

Ik denk dat Artemis een wreed spel met je aan het spelen is.

NEOPTOLEMOS

Maar wat zeg jij er op.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Je hebt me toch goed begrepen.

ANDROMACHE

Ja.

Neoptolemos gaat af.

Hij wilde tegen me gaan zeggen dat ie niet wist hoe ie het moest zeggen en dat het ook niets zou oplossen als ie het zou zeggen, maar was het zijn probleem soms alleen: hij was verliefd, hij hield van mij, hij werd er gek van en het liefst zou ie mij in zijn armen nemen, strelen, troosten. Daar. Dat was het. Het was eruit en ik moest er maar mee doen wat ik vond dat ik er mee moest doen, maar dat ik het in ieder geval wist. Dat ie sinds de dag dat ik binnenkwam, dat het mis met hem was, dat ie nog niet wist waarom toen, maar dat ie in de war was, dat ie niet meer functioneerde, dat het erger werd,

dat ie zelfs geloofde dat ie Artemis begreep. Artemis begreep? Dat dit was
wat liefde was en als je blieft Andromache, doe 'r mee wat je wilt. Ik wil dat je
het weet, dat is alles, dat je dat in ieder geval weet, dat is alles.

En dat was wat ie wilde zeggen.

naar Neoptolemos, die er niet is

Wat denk je! Dat ik twaalf ben!!

dag 43

Neoptolemos komt op.

NEOPTOLEMOS

Andromache.

Andromache komt op.

ANDROMACHE

Ja.

pauze

NEOPTOLEMOS

Er is iemand voor je.

ANDROMACHE

Voor mij.

NEOPTOLEMOS

Ja, bezoek.

pauze

ANDROMACHE

Die persoon die je zoekt.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Uit Troje?

NEOPTOLEMOS

Uit Troje. Maar daar heb ik 'r uiteindelijk niet gevonden.

ANDROMACHE

't Is een vrouw.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

En ik ken 'r.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Ik dacht dat iedereen dood was.

NEOPTOLEMOS

Waarom zouden we slaven doden.

ANDROMACHE

Dus het is een slaaf.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Wie is het.

NEOPTOLEMOS

Je zult 'r zo wel zien.

pauze

Ben je niet blij iemand te zien uit Troje.

ANDROMACHE

Als ik weet wie 't is.

NEOPTOLEMOS

Iemand die je goed kent.

ANDROMACHE

Neoptolemos, wat ben je van plan. Wie is 't.

NEOPTOLEMOS

Ik had je dit liever bespaard.

ANDROMACHE

Wat bedoel je?

NEOPTOLEMOS

Het is je min. De min van je zoontje.

Andromache.

Wat is er.

ANDROMACHE

Niets.

NEOPTOLEMOS

Zal ik 'r binnen laten komen.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Nee?

ANDROMACHE

Heb je al met 'r gesproken.

NEOPTOLEMOS

Natuurlijk.

ANDROMACHE

Wat heeft ze je gezegd.

NEOPTOLEMOS

Dat kun je d'r beter zelf vragen.

ANDROMACHE

Ik wil 'r niet zien.

NEOPTOLEMOS

Waarom niet.

ANDROMACHE

Moet ik alles uitleggen.

NEOPTOLEMOS

Ze wilde jou wel zien.

ANDROMACHE

Ze heeft jou natuurlijk van alles verteld.

NEOPTOLEMOS

Ze heeft me wel wat verteld, ja.

ANDROMACHE

Wie zegt je dat dat waar is.

pauze

Je weet dat we ruzie hadden.

Dat weet je toch.

Dat ik 'r d'r uit gegooid heb.

NEOPTOLEMOS

Dat heeft ze me verteld ja.

ANDROMACHE

Dus ze is op z'n minst bevoor-oordeeld.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

Waarom luister je dan naar 'r.

NEOPTOLEMOS

Ik dacht dat je het misschien
leuk zou vinden haar weer te zien.

ANDROMACHE

Hou je niet van de domme!

NEOPTOLEMOS

Is er soms wat!

ANDROMACHE

Ik wil dat je 'r hier wegstuurt.

pauze

NEOPTOLEMOS

Goed. Ik stuur 'r weg.

ANDROMACHE

Vandaag nog.

NEOPTOLEMOS

Ik stuur 'r weg.

pauze

ANDROMACHE

Nou, stuur 'r dan weg.

Neoptolemos af.

pauze

Neoptolemos op.

ANDROMACHE

Is ze weg?

NEOPTOLEMOS

Ja.

pauze

ANDROMACHE

Neoptolemos, als je van me

houdt, zou je het dan hier nooit meer over willen hebben.

NEOPTOLEMOS

Wat zeg je?

ANDROMACHE

Ik zou graag willen dat je het hier nooit meer over hebt.

NEOPTOLEMOS

Nee, daarvoor. Wat je daarvoor zei.

ANDROMACHE

Als je van me houdt.

NEOPTOLEMOS

Als ik van je hou.

ANDROMACHE

Ja.

NEOPTOLEMOS

Hoe kom je daarbij, dat ik van
je hou.

Waar haal je dat vandaan. Is daar ooit sprake van geweest. Nou?

lange pauze

Andromache, we zitten aan elkaar vast en ik probeer je duidelijk te maken dat we daar zelf wat aan kunnen doen. Dat ik nog steeds met je praat heeft te maken met het feit dat ik het gelijk wat ik net zo hard heb ter discussie wil stellen omdat ik weet dat gelijk maar tot één oplossing leidt en dat ik die oplossing behoorlijk zat ben. Jouw dood of mijn dood. Dat er ergens een manier moet zijn om het anders te doen. Want die oplossing die ken ik al, die heb ik te vaak gezien.

Maar ik begin nou te begrijpen waar ik tegenaan heb staan te praten.

pauze

Andromache, je bent een leugenaar.

Die zich verschuilt achter d'r zoontje om d'r eigen schuld te camoufleren.

ANDROMACHE

Je liegt en dat weet je.

NEOPTOLEMOS

Ik zal je laten zien hoeveel ik van je hou.

Hij doet zijn mes af en houdt het haar voor.

Alsjeblieft.

Alsjeblieft.

Pak dan!

Andromache pakt het mes.

Hoe kwam dat klerejoch op die muur.

Was het een kinderspeelplaats. Liep het er vol met kinderen?!

ANDROMACHE

Je hebt wèl naar d'r geluisterd.

NEOPTOLEMOS

Of was het het kleuteruurtje, moesten ze gelucht worden. En waar kwam dat helmpje vandaan. En dat zwaard. Is dat normaal, dat kinderen van vier daarmee lopen.

Of was er misschien iemand gek geworden. Ergens achteraf, die niet meer goed kon zien hoe de wereld in elkaar zat. Omdat ze een hoofd vol tranen had, want d'r man was dood. En wij kwamen binnen en wie moest er nog wat doen.

En dan sta je daar en dan voel je opeens wat in je rug en je mept, KNAL, omdat iemand zegt: Kijk uit! en je ziet wat achterover vallen en van de muur naar beneden sodemieteren. Wat was dat in godsnaam en je kijkt over de muur en je ziet daar een jongetje liggen. Daar beneden. Met een idioot helmpje op z'n kop. Want dat had z'n moeder d'r stevig opgebonden.

ANDROMACHE

Je liegt, dat had die min gedaan.

NEOPTOLEMOS

Een min doet toch wat de moeder wil dat ze doet.

ANDROMACHE

Deze niet, daarom heb ik 'r weg geschopt.

NEOPTOLEMOS

Dus je hebt het zelf gedaan.

ANDROMACHE

Je haalt alles door elkaar.

NEOPTOLEMOS

Leg het me dan uit.

Die min heeft 't gedaan.

Ik heb 't gedaan.

Wie hebben het allemaal nog meer gedaan?!

Je bent de grootste lafbek die ik ooit gezien heb.

Is dat een trotse vrouw die daar staat.

Is dat de vrouw van Hektor....

Ik had me daar toch iets anders van voorgesteld.

Daar staat een grote leugenaar die te laf is om te bekennen wat ze gedaan heeft.

ANDROMACHE

Ik hoef jou geen verantwoording af te leggen.

NEOPTOLEMOS

Nee.

ANDROMACHE

Het is niet waar.

NEOPTOLEMOS

Die min heeft gelogen.

ANDROMACHE

Ja.

NEOPTOLEMOS

Die zat erachter.

ANDROMACHE

Ja.

NEOPTOLEMOS

En die vertelt nu verhalen omdat ze vol rancune zit.

ANDROMACHE

Ja.

NEOPTOLEMOS

En ze haat jou.

ANDROMACHE

Omdat ze weet dat ik de waarheid weet.

NEOPTOLEMOS

Misschien zou ik d'r terug moeten halen en d'r moeten straffen.

pauze

Misschien zou ik d'r onder d'r neus moeten wrijven wat er met dat jongetje gebeurd is door haar schuld.

ANDROMACHE

Dat weet ze wel.

NEOPTOLEMOS

Ze realiseert zich niet wat een leed ze heeft aangericht.

ANDROMACHE

Misschien moet je d'r met rust laten.

NEOPTOLEMOS

Sinds wanneer moeten moordenaars met rust gelaten worden. Wat blijft er dan over van je wraak.

ANDROMACHE

Denk je niet dat ze genoeg gestraft is.

NEOPTOLEMOS

Hoe kun je ooit de moord op een klein kind goed maken. Waar blijven we dan met onze gerechtigheid.

ANDROMACHE

Het is mijn gerechtigheid, maak er niet opeens de jouwe van.

NEOPTOLEMOS

Ik ben bijna het slachtoffer geworden van iets waar ik niets mee te maken had. En dat is haar schuld, zeg jij.

ANDROMACHE

Je doet of alles bewust gebeurd is.

NEOPTOLEMOS

...Dat is haar schuld, zeg jij.

ANDROMACHE

Geef iemand de tijd. Laat 'r denken.

NEOPTOLEMOS

Ik laat niemand denken.

Ik wil dat het afgelopen is. Dat er een eind aan gemaakt wordt.

Ze zit hiernaast. Ze wacht op je.

Ik heb 'r niet weggestuurd. Je denkt toch niet dat ik gek ben.

Je denkt toch niet dat ik 'r laat schieten net nu we d'r uit zijn. Net nu we d'r gevonden hebben, de moordenaar van je zoontje.

Je hebt je mes, ga je gang.

Wat is er?

Durf je niet.

Dat was toch alles waarvoor je nog leefde.

Daar heb je je mes. Daar heb je je oplossing.

Of moet ik 't voor je doen.

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Geef mij dat mes maar.

Krijg ik dat mes. Of wat?

ANDROMACHE

Nee, ik doe 't zelf.

NEOPTOLEMOS

Waar wacht je dan op?

ANDROMACHE

Mag ik misschien even denken, mag ik denken, mag ik misschien even denken...

NEOPTOLEMOS

Dit was toch waarvoor je leefde. Ik doe het zo voor je.

ANDROMACHE

...mag ik denken, kan dat misschien.

pauze

NEOPTOLEMOS

Ik wacht.

pauze

Dat je zo'n mens in dienst hebt genomen.

pauze

Het moet wel een opluchting zijn dat je 'r eindelijk hebt gevonden. We. 'We' moet ik zeggen. Ik ben behoorlijk opgelucht.

pauze

Het gaat 't makkelijkst als je achter d'r gaat staan, het mes tegen d'r keel zet en dan in één keer doorhalen, niet zachtjes, je moet genoeg kracht zetten anders kom je d'r niet doorheen. En dan duurt het een minuut of wat, want ze stikt in d'r eigen bloed. Moet je de wacht maar even vragen of die 'r vast wil houden.

pauze

Of heb je wat anders te zeggen.

pauze

ANDROMACHE

Jou, Neoptolemos, jou heb ik helemaal niets te zeggen.

NEOPTOLEMOS

Je zou me kunnen bedanken. Ik heb 'r gevonden.

Andromache gaat af met het mes.

NEOPTOLEMOS

Laat de wacht 'r vasthouden, want alleen red je het niet.

Andromache af.

dag 44

prachtig gedekte tafel

Neoptolemos legt er de laatste hand aan.

Andromache op

Neoptolemos helpt haar bij het gaan zitten.

NEOPTOLEMOS

Je hebt lang geslapen.

Ik heb je laten wakker, het is al bijna avond en ik wil dat je nog wat van de dag ziet.

Ik hoop dat je me dat niet kwalijk neemt.

pauze

In je bed blijven liggen is geen oplossing.

pauze

Ik ben vandaag aan de haven geweest. Het was één grote ravage, kapotte boten, troep op het strand, de zee nog steeds wild. We zijn maar gelijk begonnen op te ruimen.

Hij pakt een sigaret, biedt haar er een aan.

Rook je?

ANDROMACHE

Nee.

NEOPTOLEMOS

Wanneer ga je weg?

pauze

Je houdt van het land hier. Waar moet je heen?

pauze

Er is een meisje geraakt door een tak vannacht. Dood. Ze ging de deur uit middenin de storm om te zien of alles goed was met de dieren. Ze hadden net lammetjes gekregen.

pauze

ANDROMACHE

Geef me maar een sigaret.

Ze krijgt de sigaret. rookt

NEOPTOLEMOS

We kunnen het allemaal heel erg vinden maar wat hebben we daaraan.

Andromache drukt de sigaret na een paar trekjes uit. Ze huilt (mag heftig).

Neoptolemos bekijkt het ongeëmotioneerd, zonder reactie. Andromache houdt op.

pauze

NEOPTOLEMOS

Wat wil je nou. Een god die ingrijpt en zegt wat je moet doen en je straf geeft of niet. Die komt vertellen of je een goed mens bent of een slecht mens. Dit had je wel mogen doen en dat niet. Dat geloof je zelf toch niet. We kunnen er op wachten. Maar sinds wanneer moet een god dat voor je uitmaken.

ANDROMACHE

Jij hebt er anders wel naar geluisterd.

NEOPTOLEMOS

Ik?

ANDROMACHE

Ja, naar Artemis.

NEOPTOLEMOS

Welke Artemis.

pauze

ANDROMACHE

Waarom heb je me d'r laten vermoorden.

NEOPTOLEMOS

Wie. Wie heb je vermoord.

ANDROMACHE

Die vrouw, m'n min.

NEOPTOLEMOS

Welke min.

pauze

We weten een hoop van elkaar en ik maak mezelf wijs dat ik de noodrem gevonden heb.

ANDROMACHE

En als ik erover wil praten.

NEOPTOLEMOS

Waar zou je over willen praten.

Dat meisje dat laten ze ook niet boven de grond staan, dat heeft weinig zin.

En ze gaan die lammetjes ook niet vermoorden.

Of de boom waar de tak vanaf kwam. Of de storm.

Maak je niet gek, Andromache.

Dat heb je al een keer gedaan.

pauze

Ik heb je gezegd dat ik van dit land een gelukkig land wil maken en dat ben ik nog steeds van plan.

pauze

ANDROMACHE

Dus er zijn bepaalde dingen waar we het niet meer over hebben.

NEOPTOLEMOS

Nee.

ANDROMACHE

Met geen woord.

NEOPTOLEMOS

Nee.

ANDROMACHE

Die zijn niet gebeurd.

NEOPTOLEMOS

Nee.

ANDROMACHE

Die zijn gebeurd omdat dat nodig was.

NEOPTOLEMOS

Ja.

ANDROMACHE

En daar hebben we het niet meer over.

NEOPTOLEMOS

Nee.

ANDROMACHE

Schenk nog eens wat wijn bij.

Andromache drinkt.

Wat is dit voor wijn.

NEOPTOLEMOS

Wijn om te drinken.

ANDROMACHE

Zou je me tijd kunnen geven.

NEOPTOLEMOS

Ik heb rozenstruiken laten komen. Ik weet niet of ze het hier doen, maar de grond is vruchtbaar en als we ze genoeg water geven... ik schat dat ze een kans hebben.

Ze hebben nogal een opdonder gehad van de reis en van het overplanten.

Nog wat wijn?

Hij schenkt wijn bij.

D'r is niet veel nodig om gelukkig te zijn. Een glaasje wijn. Iemand om mee te praten.

pauze

Waarom neem je geen kind.

Een kind zou het hier heerlijk vinden.

ANDROMACHE

Ik denk erover.

NEOPTOLEMOS

Een kind weet nergens van.

ANDROMACHE

Ik zeg, ik denk er over.

TROJE

Personen

HECABE

CASANDRA

HEKTOR

ANDROMACHE

scène I

Hecabe komt op.

HECABE

Soms heb ik het gevoel dat alles stilstaat. Dat alles zich herhaalt... Dat steeds alles opnieuw gebeurt. Hoe kan ik dat stoppen.

lange pauze

Cassandra, Hektor en Andromache komen op.

Hoe kan ik dat stoppen.

pauze

Cassandra, lees mijn hand.

CASANDRA

Ik ben ziek.

HECABE

In mijn hand leest ze wat er allemaal gaat gebeuren.

ANDROMACHE

Er komt een dag dat ik helemaal vrij ben, dat ik niemand rekenschap hoef af te leggen, dat ik kan zijn wie ik wil zijn.

HECABE

Ze was prachtig verliefd. Wat was ze mooi verliefd. Ze was als een droom.

D'r rode haar glansde, leek vuur te zijn, een uitlaande brand. Je zag het bloed door 'r lijf kolken. Ze was te groot voor zichzelf. Wat is er mooier dan een verliefde vrouw. Een vrouw die gevonden heeft wat ze zocht. Je wilde 'r aanraken. Je wilde bij 'r zijn. Je wilde zelf zo'n bleke huid waar de sproeten overheen dansten; je wilde je neus in dat pas gewassen haar duwen.

Een prachtige vrouw.

Een gelukkige vrouw.

Ze kwam bij ons nadat haar familie was uitgemoord.

Door Achilles.

CASANDRA

Achilles.

ANDROMACHE

Achilles.

HECABE

Laten we hopen dat Hektor 'r alles kan geven wat ze moet inhalen.

Dat dachten we toen.

Dat hoopten we toen.

ANDROMACHE

Zul je altijd van me houden.

HECTOR

Ja.

ANDROMACHE

Zul je me nooit pijn doen.

HECTOR

Nee.

ANDROMACHE

Zul je me altijd bewonderen om mijn vrijheid en mijn onafhankelijkheid.

HECTOR

Dat is het mooiste wat je hebt.

ANDROMACHE

Zul je me nooit verdriet doen.

HECTOR

Nooit.

ANDROMACHE

Zul je altijd eerst aan mij denken en dan pas aan jezelf.

HECTOR

Altijd.

ANDROMACHE

Zul je altijd groot en sterk blijven. Zal ik altijd trots op je kunnen blijven zijn.

HECTOR

Ik hoop het.

ANDROMACHE

Beloof je dat je pas na mij zult sterven.

Hektor zwijgt.

Beloof het.

HECTOR

Ik beloof het.

ANDROMACHE

Eet me op.

HECTOR

Nee.

ANDROMACHE

Eet me op.

HECTOR

Te bloederig.

ANDROMACHE

Dan eet ik jou op. Ik ben niet bang voor een beetje bloed.

Ze eet hem op.

CASANDRA

Ik weet niet of ze nou wel de juiste vrouw voor Hektor is.

Ze maakt hem week.

Ze maakt hem kinderachtig.

HECABE

Mensen die van elkaar houden maken elkaar altijd week en doen altijd kinderachtig Cassandra.

CASANDRA

Dat maakt het zo erg.

ANDROMACHE

Au, je doet me zeer. Je doet me zeer Hektor!

HECTOR

Dat was per ongeluk. Omdat je me beet.

ANDROMACHE

Je deed me zeer, Hektor.

HECABE

Er werd een kind geboren. Geboren uit liefde. Mijn eerste kleinkind. Een jongetje.

En hij heette Astyanax.

laat foto's zien

CASANDRA

Je bent vader nu.

HECTOR

Ja.

CASANDRA

Wie had dat ooit kunnen denken. Mijn broertje die vader is.

Ik vind het leuk hoor.

Hektor lacht een beetje schaapachtig.

ANDROMACHE

Zeg dan wat.

HECTOR

Wat moet ik zeggen.

pauze

Andromache bekijkt hem verliefd.

ANDROMACHE

D'r gaat heel wat in je hoofd om, hè.

HECTOR

Ja.

ANDROMACHE

Als je ooit tegen me liegt dan vermoord ik je.

kust hem

HECABE

En toen kwam de oorlog.

CASANDRA

Toen kwam de oorlog.

Hecabe gaat af.

ANDROMACHE

Waar ga je heen?

HECABE

Ik ga even naar Astyanax. Hem even gedag zeggen.

ANDROMACHE

Nee. Je blijft hier.

HECABE

Ik wilde hem alleen even gedag zeggen.

ANDROMACHE

Nee, zeg ik. Ik zeg toch nee.

HECABE

Lieve schat, het is mijn kleinkind.

ANDROMACHE

Het is mijn kind.

CASANDRA

Wat kan er nou voor kwaad in schuilen als ze even dat kind ziet.

HECABE

Bemoei je 'r niet mee Cassandra.

ANDROMACHE

Ik zeg dat niet om vervelend te zijn. Ik moet de hele dag met 'm optrekken.

Ik heb er altijd last van als jij geweest bent.

En ik wil dat je hier blijft.

HECABE

Ik zal hem niet verwennen.

ANDROMACHE

Dat doe je toch.

HECABE

Andromache.

ANDROMACHE

Het is mijn kind en ik mag met mijn kind doen wat ik wil.

tegen Hektor

Sinds we hier terug zijn in Troje heb ik jou geen dag gezien en ik hoef nu ook niets van je te horen.

tegen Hecabe

En je hoeft me niet zo aan te kijken, want ik voel me toch niet schuldig.

pauze

Het gaat goed met Astyanax. Het is een lief kind. En dat wil ik zo houden.

Punt.

pauze

Vinden jullie me onredelijk. Zeg dat dan. Ik vind mezelf niet onredelijk. Ik heb mezelf nog nooit onredelijk gevonden. Als ik onredelijk ben, dan verander ik dat.

Ik weet wat ik doe.

HECABE

We vinden je niet onredelijk, Andromache.

ANDROMACHE

Ik zie aan je ogen dat je 'r anders over denkt.

tegen Cassandra En aan jou al helemaal.

pauze

Oke, ga dan maar naar hem toe als je wilt. Als je hier niet wilt blijven. Dan los ik het straks wel weer op.

Jij die hem verwent.

Hektor die hem leert vechten.

En ik moet er een goed mens van maken.

Nou, ga dan!

CASANDRA

Je moet niet gaan, mama.

ANDROMACHE

Ze kan heel goed zelf uitmaken wat ze doet.

CASANDRA

Dat kan ze niet.

HECABE

Maken jullie geen ruzie met z'n tweeën. Er is al rotzooi genoeg.

CASANDRA

We maken geen ruzie.

ANDROMACHE

Wat doen jullie hier. Zijn jullie hier om het me moeilijk te maken.

HECABE

Andromache, we zijn hier omdat we van je houden.

ANDROMACHE

Als Hektor met iemand anders was getrouwd had je van die andere gehouden. Ja, sorry hoor.

Nou, ga naar Astyanax. Maar verwen hem niet. En als ie wil vechten moet je hem dat verbieden.

Hecabe beweegt niet.

Of ga je me een schuldgevoel aanpraten.

Ga dan.

Hecabe gaat af.

Kom mama, geef me een kusje.

kust Hecabe

Ik ben niet zo slecht als ik er uitzie.

HECABE

Dat weet ik.

Hecabe gaat af.

ANDROMACHE

Je geeft hem geen snoep hè.

Hecabe af

pauze

Ze wordt oud. Dat merk je aan alles.

CASANDRA

Je bent te hard voor 'r.

ANDROMACHE

Ze heeft toch niet stiekem snoep voor hem meegenomen.

CASANDRA

Niet dat ik weet.

ANDROMACHE

En je hoeft me in mijn eigen huis niet te vertellen hoe ik me moet gedragen.

pauze

Hektor, waarom zie ik je niet meer.

CASANDRA

Er is een oorlog aan de gang, Andromache.

ANDROMACHE

Wat heb ik met die oorlog te maken.

Wat heb ik met die oorlog te maken...

Hektor en ik waren gelukkig...

Wat hebben wij met die oorlog te maken.

HECTOR

Ik heb geen andere keus Andromache.

Mijn familie is in gevaar. Mijn vader. Mijn moeder.

Ze roepen me niet voor niets terug.

ANDROMACHE

Ik ben je familie. Waarom dacht je dat ik met je uit Troje weg wilde.

HECTOR

Maar dit is een andere situatie. Ik moet terug.

ANDROMACHE

Wat heb ik met die oorlog te maken.

CASANDRA

Je zit er in.

pauze

HECTOR

Ik heb me in jaren niet zo eenzaam gevoeld.

pauze

Hecabe op

ANDROMACHE

Ben je nu al terug.

HECABE

Ik dacht dat je niet wilde dat ik langer zou blijven.

ANDROMACHE

Hoe is 't met hem. Huilt ie niet?

HECABE

Waarom zou ie huilen.

ANDROMACHE

Heb je hem snoep gegeven.

HECABE

Ik heb toch gezegd dat ik hem geen snoep zou geven.

ANDROMACHE

Daar hoef je niet zo beledigd op te reageren. Ik vraag het alleen maar.

pauze

HECABE

tegen Cassandra Ga je ook nog naar 'm toe. Hij vroeg naar je.

CASANDRA

Nee. Ik heb niks met 'm. Moet ik weer zien wat ie allemaal kan.

HECABE

Het is een kind, Cassandra!

CASANDRA

Buiten lopen ook allemaal kinderen.

HECABE

Ik kan 'r af en toe wel vermoorden.

ANDROMACHE

Maar ze heeft wel gelijk.

HECABE

Is dat voor mij bedoeld?

ANDROMACHE

Doe ermee wat je wilt.

HECABE

Ik ben geen moeder die 'r kinderen de oorlog instuurt.

ANDROMACHE

Maar al je kinderen vechten in de oorlog.

HECABE

Maar ik ben geen moeder die 'r kinderen de oorlog instuurt.

Hoe denk je over me.

ANDROMACHE

Ik zie wat ik zie.

HECABE

Dan kijk je niet goed.

Mijn kinderen zijn opgevoed in vrede. Voor mij geen oorlog. Voor mij niet.

Wat denk je van me. Dat ik ze met de paplepel het vechten heb ingegeven.

Dat ik...

ANDROMACHE

Ik denk niet. Ik kijk.

Ik wil dat jullie nu weggaan.

HECABE

Maar Andromache...

ANDROMACHE

De enige die ik wil zien is Hektor. En dat is de enige die ik niet zie.

En ik wil het niet meer over de oorlog hebben, en ik wil dat jullie weggaan.

Als Hektor er niet is, hoef ik jullie ook niet.

Dan ben ik liever alleen.

Ik vond het lief dat jullie er waren, maar nu moeten jullie gaan.

Weet je, ik hou echt van jullie. Van jou ook. Je bent me eigenlijk heel lief,

Cassandra.

Het wordt me alleen allemaal soms wat veel.

Die oorlog. Hektor.

Ik weet niet eens of ie nog wel leeft.

Ik zit er een beetje doorheen denk ik.

Nee je hoeft me niet aan te raken.

Ik zou zo graag m'n eigen moeder met Astyanax willen laten spelen. M'n

vader. M'n eigen broers.

Waarom zijn die niet hier.

CASANDRA

Omdat ze dood zijn.

HECABE

Cassandra!

ANDROMACHE

Je bent niet de enige die het moeilijk heeft.

Ook al denk je van wel.

CASANDRA

Zo bedoel ik het niet.

ANDROMACHE

Je haat me, hè.

CASANDRA

Ik heb jouw vader en je broers niet gedood, dat heeft Achilles gedaan!

Richt je woede op Achilles.

Niet op mij.

Richt je woede op de oorlog.

Niet op mij.

ANDROMACHE

Ik hoop dat er een dag komt dat ik helemaal vrij kan zijn.

Ik vind dat ik recht heb op 'n gelukkig leven. Ik ben op zoek naar mezelf. Dat is alles.

tegen Hecabe

Vertel ze de waarheid. Er zijn zoveel mensen die leugens vertellen, zorg dat je de waarheid vertelt.

tegen Hektor

Kom hier, lieve schat van me.

Je bent alles voor me, alles wat een ander mens voor mij kan zijn. Ik ben trots op je. Je windt me op. Ik zou in je willen kruipen.

Als ik tegen je aan sta voel ik me veilig.

Als je praat voel ik me gelukkig.

Als je zwijgt weet ik wat je met je adem zegt, en voel ik me warm.

Je bent van mij, Hektor, je maakt me tot wie ik ben.

Ik zou mijn nagels in je kunnen zetten, want ik weet dat ik je nooit pijn kan doen. M'n tanden, zodat je bloed gaat vloeien, het bloed dat ook van mij is, dat voor mij stroomt en waar ik van hou.

Ik hou van je lach, van je jongensachtigheid, ik hou van je armen, ik hou van je ogen, ik hou ervan hoe je me omarmt, wie je voor me bent. De hardheid

van je huid, die zacht kan zijn als ik er met mijn haren langs streel. En nooit zal ik woorden genoeg hebben om jou te zeggen wat je voor me betekent. Kijk naar de zon en dan weet je het, voel een lauw warme wind het huis binnenkomen die de gordijnen zachtjes meeneemt en weet hoe mijn gedachten altijd bij je zijn.

Jij, Hektor, bent niet wat ik gedroomd heb, nee, jij, Hektor, jij bent al mijn nog te dromen dromen, het water als ik dorst heb, de vader van mijn kind.

Hektor ik hou van jou, ik hou van jou, ik hou van jou.

Ik hou zoveel van je dat ik je zou kunnen vermoorden. Bescherm me eeuwig. Laten we altijd samen zijn.

tegen Hecabe

Zorg dat je de waarheid vertelt.

HECABE

Je haat de wereld die er ook niets aan kan doen.

Fris je wat op. Dat helpt. Gooi wat water over je gezicht, dan ga je weer anders denken.

Er is niemand die wat aan die oorlog kan doen.

Niemand.

Maak het jezelf niet onmogelijk.

Fris jezelf op.

Laat die negatieve gedachten je niet meenemen.

Een beetje water over je gezicht doet soms wonderen.

We houden van je.

Andromache en Hecabe af

scène 2

CASANDRA

Ik keek op een gegeven moment in de ogen van mijn moeder en ik realiseerde me dat ik fout zat.

Het was voor 't eerst in jaren dat ik ín haar ogen keek.

Ik realiseerde me dat ik 'r al die jaren alleen maar beoordeeld had.

M'n eigen moeder.

Dat was het moment dat ik besloot geen voorspellingen meer te doen. En je weet hoe ik te keer ben gegaan voor de oorlog.

HECTOR

Ja, dat zal ik niet snel vergeten.

CASANDRA

Wat ik niet gedaan heb! Niets heeft 't geholpen. Punt na punt heb ik gelijk gekregen.

Ik heb de oorlog voorspeld.

Ik heb Paris gesmeekt niet bij Menelaos op bezoek te gaan.

Ik heb hem bezworen dat als hij Helena mee zou nemen dat dat gedonder zou geven. Ik heb geschreeuwd dat Helena de oorzaak zou worden van dit alles. Dat ze teruggestuurd moest worden naar 'r man.

Ik heb alles gezegd.

Niemand heeft me geloofd.

M'n haren los, hysterisch, tierend, vechtend voor dat wat ik geloofde, woedend omdat ze niet naar me luisterden, omdat ik het zag en voor gek versleten werd. En je weet hoe ik uit kan pakken als ik echt wat vind.

En alles is gegaan zoals het gegaan is.

En alles wat ik gedaan heb heeft geen enkele zin gehad.

Iedereen die ook maar iets tegen de oorlog deed werd als een verrader beschouwd.

Ik ben veranderd Hektor.

HECTOR

Je voelt niets meer.

CASANDRA

Ik voel dat dat wat er gaat gebeuren dit keer met mij te maken heeft.

Maar ik wil het niet meer weten.

Misschien is dat de manier om het niet te laten gebeuren.

Ik wil het gewoon niet meer weten.

Het verandert toch niets. En de enige die ik pijn doe ben ik zelf.

Het is heus niet altijd leuk de gekke priesteres uit te hangen.

Ik wil 'r weer bijhoren, Hektor. Broertje van me. Ik ben blij dat je bij me komt af en toe.

Ik wil leven. Ik wil van jullie genieten. Ik wil mijn moeder oud zien worden.

Jou bij me hebben.

Het enige wat ik deed was naar mensen kijken, weten wat ze zou overkomen en me verbazen dat ze regelrecht op hun ongeluk afliepen.

Niet zo gek dat ze me niet geloofden.

Ik leek wel een wetenschapper die insecten aan het analyseren was. Nu denk ik dat iedereen het eigenlijk wel wist, dat iedereen eigenlijk alles aan ziet komen, de belangrijke dingen, maar dat ze het niet willen zien. Iedereen weet alles al, maar de wil is er niet.

pauze

HECTOR

Wat is het lang geleden dat we kinderen waren.

CASANDRA

Voor jou is dat niet zo lang geleden.

HECTOR

Jij bent nooit een kind geweest.

CASANDRA

Oh jawel... Oh jawel... Voor mezelf wel hoor.

Misschien ben ik het nog steeds wel.

HECTOR

Doe niet zo wijs.

pauze

Wat is dit toch een mooie stad, Cassandra.

CASANDRA

Het is nog steeds een mooie stad.

HECTOR

Sinds we kinderen waren heb ik me niet meer zo gevoeld – dat we zo bij elkaar zaten en jij die tegen me aan zit te praten – misschien heb jij me wel held gemaakt.

Altijd maar verhalen die me dwongen tot nadenken, je gaf nooit op.

Het is maar goed dat ik ouder geworden ben.

CASANDRA

Ja. Nu moet ik naar jou luisteren.

Niemand die naar mij luistert.

Jij ook niet.

HECTOR

Kom eens hier.

Waarom zo verbitterd. Dat verdienen we niet.

Ik verdien het niet.

Je bent m'n zusje. M'n grote zus.

CASANDRA

Je grote zus.

HECTOR

M'n zusje. Eén van de liefste dingen die ik heb.

CASANDRA

Dingen?

HECTOR

Iemand waardoor ik nooit zal vergeten wie ik ben.

CASANDRA

Ook al maken ze een held van je.

HECTOR

Zolang jij maar geen held van me maakt.

CASANDRA

Mag ik je even vasthouden.

HECTOR

Wat doen we dan nu.

CASANDRA

Nee, ik wil jou even vasthouden. Jij houdt mij nu vast.

pakt Hektor vast

Ik moet janken.

HECTOR

Dat is toch niets voor jou.

CASANDRA

Nee.

lacht

Wat voor verhalen vertelde ik je dan.

HECTOR

Die zitten niet meer hier *wijst op hoofd* maar hier. *wijst op hart*

CASANDRA

lacht

Ik wou dat ik weer wat van die verhalen hier *wijst hoofd* had.

HECTOR

Wat is er van ons geworden.

CASANDRA

Mensen hebben helden nodig.

HECTOR

Dat bedoel ik niet.

CASANDRA

Weet ik.

HECTOR

Laat me maar los nu.

Stel dat Andromache ons zo ziet, dat zal ze niet leuk vinden.

CASANDRA

Ik ben je zus!

HECTOR

Je moet niet zo streng voor 'r zijn.

pauze

Hoe gaat 't met moeder.

CASANDRA

Ze is heel ongelukkig.

Uit angst slaapt ze niet meer. Minstens al een half jaar niet. En als ze slaapt heeft ze nachtmerries.

We hebben vannacht allemaal over je gedroomd.

Wat is er?

HECTOR

Ik wil het niet weten geloof ik.

CASANDRA

Ik stop al.

HECTOR

Ja, doe dat maar.

pauze

Ik moet niet weten wat er gaat gebeuren. Ik moet op mezelf kunnen vertrouwen. Ik moet overleven buiten Cassandra.

Elke voorspelling maakt me machteloos.

Hoe kan ik vechten als de uitkomst al vast staat.

pauze

CASANDRA

Ik hoorde dat je door de Griekse legers bent heen gebroken.

HECTOR

Ja.

CASANDRA

Jullie hebben geprobeerd hun schepen te bereiken.

pauze

Als jullie die te pakken hadden gehad was de oorlog een heel stuk dichterbij zijn einde geweest.

pauze

Ik zie je soms heel helder voor me. Een eenzame wolf.

En als je er bent ben je gewoon wie je bent.

Ik zie angst in je ogen terwijl je mond zegt dat je niet bang bent.

Ik kan me niets herinneren, ik zag je gewoon, en jij was het, dat is alles.

HECTOR

Ophouden daarmee Cassandra, dat gaat me mijn leven kosten.

CASANDRA

Ik ben veranderd Hektor.

HECTOR

Je doet me aan een engel denken en dat bevalt me niet.

CASANDRA

Ben je bang?

HECTOR

Ophouden daarmee Cassandra!

Ik kan geen twijfel gebruiken als ik straks weer buiten de muren sta.

Ik hoef geen dromen, ik hoef geen voorspellingen, jullie hoeven niet voor me te bidden, jullie hoeven me niet te beoordelen; maak het me niet moeilijk, dat is alles.

Met rust in mijn hoofd is er niets aan de hand.

Maak me niet gek, dat is het enige wat ik van jullie vraag.

Dan maak ik 'n kans dit gekkenhuis te overleven.

Dat is wat Andromache niet schijnt te willen begrijpen.

CASANDRA

Je ziet 'r niet meer, hè.

HECTOR

Nee, 't kan niet.

Zit je te lachen.

CASANDRA

Nee.

pauze

HECTOR

Na elke ruzie met Andromache was mijn kracht weg. Waren mijn armen gevuld met twijfel.

Ik bescherm mijn stad, Cassandra.

Mijn familie.

Andromache.

Ik doe dit niet voor mijn lol.

Maar 'r is niemand van wie ik zoveel hou als van haar. En ik kan 't 'r alle twee niet duidelijk maken.

pauze

Ik wil dat je weet dat ik je heel dankbaar ben voor alles wat je voor me gedaan hebt.

CASANDRA

Weet ik.

pauze

HECTOR

Ik wil dat je de vriendin van mijn vrouw wordt.

pauze

Ik vraag niet graag iets. Maar ik weet hoe alleen ze is. Ik kan 'r niet geven wat ik 'r zou willen geven.

Wil je voor mij... wil je voor mij doen, voor Andromache, wat je voor mij deed, wat je voor mij doet, wat je voor mij bent. Meer dan je voor mij bent. Ze is mijn vrouw. En ik hou van 'r. Verbind je lot aan dat van haar. Word haar vriendin. En leg 'r uit hoe het echt zit. En ik vraag het aan jou, omdat ik weet wat je voor mij betekent.

En omdat ik weet dat jij de enige bent die dat zou kunnen.

Sta achter haar zoals je achter mij staat.

Word de vriendin van mijn vrouw. Ik heb al mijn kracht nodig.

pauze

CASANDRA

Kwam je daarom bij me.

HECTOR

Cassandra.

CASANDRA

Dit kan toch alleen maar fout aflopen.

HECTOR

Je weigert het eerste wat ik ooit van je gevraagd heb.

CASANDRA

Omdat het niet kan. Omdat ik het niet kan.

Je kunt geen vriendschap eisen.

HECTOR

Ik kan alles eisen. Van jou kan ik alles eisen.

Omdat ik weet wat je voor me betekent.

CASANDRA

Je kunt geen vriendschap eisen.

Wat denk je dat het is, iets waar je mee kan omgaan alsof het koopwaar is.

Alsof het niets waard is.

Alsof liefde iets is wat je vrijelijk uit kunt delen.

Wat ik met jou heb is bijzonder, Hektor. Daarom bestaat het. Dat is niet inwisselbaar.

Jou kan ik niet missen. Ieder ander kan ik missen. Jou kan ik niet missen. Dat is wat we hebben, Hektor.

Je vraagt teveel van me.

Je eist iets idioots.

HECTOR

Je zei dat je veranderd was.

CASANDRA

Toen jij trouwde met Andromache, ik geloof niet dat er iemand was die zich eenzamer heeft gevoeld dan ik.

Verraad was het.

pauze

Je wilt dat ik Andromache, die nooit een normaal woord met me gewisseld heeft, dat ik die Andromache, dat ik die als mijn vriendin ga beschouwen.

HECTOR

Ze hoeft niet jouw vriendin te worden, jij moet haar vriendin worden.

CASANDRA

Wat denk je dat ik ben, een machine.

Wat denk je dat vriendschap is, iets wat je afdwingt.

Denk jij dat vriendschap iets waardeloos voor me is, dat ik ermee in het rond strooi als iets wat ik kwijt kan?

HECTOR

Vraag ik je om voor me te sterven?

Vraag ik je om een moord.

Vraag ik om diefstal.

Het enige wat ik je vraag is een vraag uit liefde: iets wat wij samen hebben te delen met iemand die mij lief is en die jou ook lief zou moeten zijn.

Heb je daar zo weinig van. Vertelde jij me net niet dat je van mensen wilde genieten, weer van het leven wilde genieten, horen daar dit soort dingen niet bij. Waarom zou je angstig omgaan met iets waar je genoeg van hebt.

Waar je alleen maar meer van krijgt als je het uitdeelt.

Ben ik de enige voorwie je iets bent.

Ben je zo arm.

Ik hou van je, ja.

Maar waarom help je me niet.

Waarom help je me niet.

Je ziet dat ik verdriet heb.

Je ziet dat ik een probleem heb.

En je laat me alleen.

CASANDRA

Vraag het aan iemand anders.

Niet aan mij.

HECTOR

Wat wil je dan?

Moet ik het aan iemand vragen die niet mijn vriend is, die ik niet vertrouw.

Goed, dan zijn we nu uitgepraat, dan zijn we nu klaar, je hebt je ware gezicht laten zien, Cassandra. Jij weet niets van vriendschap, anders zou je me helpen.

Het is het eerste wat ik ooit van je gevraagd heb.

Jij weet niets van vriendschap.

Ik knip het door.

En je krijgt het weer terug als je geleerd hebt wat het echt waard is, wat het echt betekent.

Het is vriendschap voor Andromache of je bent me kwijt.

Dit is voor het eerst van je leven dat iemand die van je houdt, je iets vraagt, je echt nodig heeft.

CASANDRA

Ik zie ellende.

HECTOR

Dat zie je niet, want dat kun je niet meer zien. Je bent gestopt met voorspellen. Waarom kijk je me niet aan.

Kijk me aan, en zeg tegen me dat je me alleen laat.

Jouw weg naar mijn hart ligt alleen nog via het hart van Andromache.

Red mijn liefde.

Red mij.

Dat is wat ik van je vraag.

En hoe klein dat ook is, dat is blijkbaar te groot voor jou.

Hou je van me.

CASANDRA

Nee, ik haat je.

Hij slaat haar.

Dit vergeef ik je nooit.

HECTOR

D'r valt hier helemaal niets te vergeven.

Help me dit te overleven, dat is wat ik van je vraag.

CASANDRA

Ik zal van Andromache gaan houden. Ik zal haar vriendin worden.

Je zult er heel erg veel spijt van hebben.

Je zult hier spijt van krijgen, Hektor.

Andromache zal alle steun krijgen die ze nodig heeft.

HECTOR

Het is alles wat ik kan doen. Anders word ik gek.

Het is 'n vrouw om van te houden, Cassandra.

Om heel erg veel van te houden.

CASANDRA

Al mijn liefde voor jou is naar haar gegaan.

HECTOR

Zweer het.

CASANDRA

Je weet niet wat je doet.

HECTOR

Geen gehokuspokus, Cassandra.

Geef me een kus.

CASANDRA

Pas maar op. Straks ziet Andromache het.

Hektor kust haar vol op de mond.

HECTOR

Dit is de eed die we hebben.

Ik vertrouw je en ik hou van je.

Cassandra blijft alleen achter.

scène 3

Cassandra is alleen op. Hecabe komt op.

Cassandra steekt een sigaret op.

pauze

HECABE

Waarom doe je dat nou toch steeds. Je weet dat ik er een hekel aan heb.

En je weet dat het slecht is voor je gezondheid.

CASANDRA

Oorlog is slecht voor je gezondheid.

HECABE

Jij roept ook maar wat hè.

pauze

En kleed je eens anders, dan voel je je al een stuk beter, dat garandeer ik je.

Je kleedt je als een straatmeid.

Je bent mijn dochter.

Je bent de dochter van een koningin.

Zo kleedt de dochter van een koningin zich niet. Je hoort bij een koningsfamilie. Trek eens kleren aan die bij je status passen, kijk eens wat een verschil dat uitmaakt.

Als je slordig bent, maak je jezelf ook verward.

Waarom hou je je niet vast aan schoonheid, aan orde, aan regelmaat. Daar kun je je aan vasthouden. Juist in deze tijden. Dat helpt.

pauze

Andromache komt op.

ANDROMACHE

Weet iemand hoe het met Hektor gaat.

HECABE

Daar moet je niet over in zitten. Dat komt wel goed.

ANDROMACHE

Heeft u nog gekeken op de muur. Heeft u 'm niet gezien.

HECABE

Ik weet 't niet. Ik zie hem wel vaker niet. Dat is niets bijzonders.

ANDROMACHE

Heb je een sigaret voor me.

CASANDRA

Ja.

ANDROMACHE

Dank je wel.

Ook Andromache rookt.

HECABE

Ik keur dit niet goed, dat weten jullie hè. Vroeger rookten jullie nooit. Ik vind dit heel erg.

pauze

tegen Andromache Heb je vandaag al geofferd?

ANDROMACHE

Ik offer niet meer. De goden zijn tegen ons.

HECABE

We offeren niet alleen voor de goden.

We offeren om eer te bewijzen aan al onze strijders die gevallen zijn, aan onze doden.

ANDROMACHE

Onze doden zijn dood.

HECABE

En dat moet jij zeggen. En de toekomst.

Als ik offer is dat mijn verbinding tussen het verleden en de toekomst.

Ik denk aan wat het allemaal gekost heeft.

Wie zou je zijn als je iemand was zonder verleden. Dat je hier neergezet was zonder ook maar één of andere referentie.

Wat zou je dan zijn.

ANDROMACHE

Zo voel ik me.

HECABE

Zo voel je je niet. Want je hebt ons.

ANDROMACHE

Ik heb dat nooit gevoeld. Ik heb alleen maar woorden gehoord.

HECABE

We hebben je opgenomen in onze familie.

ANDROMACHE

Je had geen andere keus.

HECABE

Waar heb je het over Andromache.

ANDROMACHE

Ach, je doet net of het een keuze van jou is geweest dat ik in de familie opgenomen ben.

Ik hoor erbij omdat ik erbij hoor, omdat Hektor mij uitgekozen heeft.

HECABE

En dat wij daar blij mee zijn dat telt niet?

ANDROMACHE

Dat telt niet, nee.

HECABE

Denk je dat je de enige bent die verdriet heeft.

ANDROMACHE

Wat heb je aan verdriet. Jullie grossieren in woorden.

Waarom doe je niets.

Waarom proberen jullie niet uit te vinden, hoe, op welke manier, je uit deze ellende kan komen, in plaats van te roepen over verdriet.

Woorden, daar bent u goed in.

En ondertussen vecht mijn man. Omdat ie jullie woorden gelooft.

En iedereen weet dat dat niet zo heel lang goed kan gaan.

Hoelang kun je in een oorlog zijn en het overleven. Hoe lang kan dat?

HECABE

Doe me geen pijn.

ANDROMACHE

Ik probeer de pijn voor te zijn.

pauze

Hij is het doelwit van alle Grieken en weet je waarom, omdat hij onze aanvoerder is, omdat hij ons schild is.

Hoe lang kan dat goed gaan?

En jullie zijn verantwoordelijk.

HECABE

En wie was er verantwoordelijk toen Achilles jouw vader en je broers doodde. Wij ook?!

pauze

Het spijt me.

ANDROMACHE

U bent een prachtige vrouw. U zult nog een gewilde oorlogsbuit zijn.

HECABE

Zeg dat soort dingen niet.

ANDROMACHE

Waarom niet. Ik zie de Grieken al om u vechten.

HECABE

Afgelopen. Dit wil ik niet horen.

pauze

ANDROMACHE

Mag ik u wat vragen. Wat dacht u toen Helena hier aankwam.

HECABE

Wat?

ANDROMACHE

Wat dacht u toen...

HECABE

Niets. Ik dacht niets.

Wat moet je denken.

ANDROMACHE

Nou, het was wel het begin van deze ellende.

HECABE

Ja.

ANDROMACHE

Dus.

HECABE

Niets. Ik dacht niets.

Ik was benieuwd hoe ze 'r uitzag.

Ik kan het ook niet helpen. Er werd tenslotte gezegd dat ze de mooiste vrouw van de wereld was. We hadden zoveel over 'r gehoord.

ANDROMACHE

Niemand had ergens voor gewaarschuwd?

HECABE

Wie?

ANDROMACHE

Dat weet ik niet. *blik naar Cassandra*

HECABE

Nee, we waren allemaal erg benieuwd hoe ze er uitzag.

Ja, dat was het voornaamste gespreksonderwerp.

Wil je iets anders horen?

ANDROMACHE

Het verbaast me, dat is alles. Toch het begin van een oorlog.

HECABE

Als je zo doorgaat word je net zo als Cassandra. Dan luistert straks niemand meer naar je.

ANDROMACHE

Zo als Cassandra zal ik nooit worden. Waarom zegt u dat.

HECABE

Dat bedoelde ik niet zo.

ANDROMACHE

En als we Helena teruggeven is de oorlog voorbij.

HECABE

Ja.

ANDROMACHE

Af en toe denk ik dat ik gek word.

Ik raak mijn man kwijt omdat ik hem probeer te overtuigen van de idiotie van een krankzinnige oorlog om niets.

Omdat ik voor mijn man vecht, omdat ik een mening heb over deze totaal uit de hand gelopen waanzin.

En daarom komt ie niet meer bij me.

Waarom heb ik geen stem die met een gouden lepel is ingegoten, waarom heb ik geen overtuigingskracht gekregen, waarom ben ik niet knap genoeg om mensen voor me te winnen, om Hektor voor me te winnen.

HECABE

Je bent knap.

ANDROMACHE

Maar niet knap genoeg!

Is hij hier! Doet ie wat ik hem vraag! Ben ik knap!

Niet knap genoeg!

HECABE

Misschien moet je vriendelijk voor hem zijn als ie komt.

Wie zegt dat het fout gaat.

Niemand toch.

Er gaat ook heel veel goed.

Het leven kan altijd alle kanten op, altijd weer. Het hoeft ook helemaal niet zo te zijn dat het altijd slecht afloopt. Daar kun je je toch ook aan vasthouden.

ANDROMACHE

Ik wil wat doen.

Ik wil niet gek worden van het feit dat ik straks moet zeggen dat ik niet alles gedaan heb wat mogelijk is.

HECABE

Met als resultaat dat je hem niet eens meer ziet.

Je moet een vrouw voor hem zijn, geen vijand.

Wees een vrouw.

Wees een vrouw voor hem.

Geef hem liefde. Maak hem niet dood.

Gedraag je als een vrouw, gedraag je als de vrouw van Hektor, daar kun je ook kracht uit halen.

En daar moet je je kracht uithalen.

Je houdt toch van hem.

Geef hem wat ie nodig heeft.

Dan hebben we misschien een kans om het te overleven.

CASANDRA

Mama. Zou je weg willen gaan. Ik wil Andromache even spreken.

ANDROMACHE

Wat zouden wij te bespreken hebben. Weet jij iets wat ik niet weet. Is er iets ergs gebeurd?

HECABE

Is er iets met Hektor gebeurd, Cassandra.

CASANDRA

Er is niets gebeurd. Anders had ik het toch wel gezegd.

Er is niets gebeurd.

Ik wil... mag ik misschien even met Andromache, mag ik misschien gewoon even alleen met Andromache zijn, mag dat misschien.

HECABE

Ik wist niet dat jullie zo dik waren.

CASANDRA

Mama, ga weg.

HECABE

Ik vind het niet prettig, dat is alles.

Ik probeer iedereen te helpen, voortdurend.

En het enige wat gebeurt, is... ik heb jullie ook nodig.

CASANDRA

Kom. waarmee ze lief bedoelt: wegwezen

HECABE

Zie ik je straks nog.

CASANDRA

Ja.

Hecabe af

scène 4

ANDROMACHE

Er is wel wat met Hektor hè.

Goed, zeg het maar. Zeg het maar. Het moest toch een keer gebeuren.

Als je maar wel weet dat ik niet de feiten wil weten, dat ie dood is is mij erg genoeg.

CASANDRA

Hij is niet dood, Andromache.

ANDROMACHE

Wat is er dan met hem. Is ie gewond.

CASANDRA

Er is niets met 'm.

ANDROMACHE

Wat ben je toch een serpent hè. Waarom doe je dit dan?

CASANDRA

Ik... Ik wilde wat anders... Ik kon toch niet weten dat...

ANDROMACHE

Nee..., jij kan nooit wat weten.

Wat is er dan.

En.

CASANDRA

Gedraag je toch niet zo ontzettend prikkelbaar.

ANDROMACHE

Ik bèn prikkelbaar!

pauze

Er is echt niets met Hektor aan de hand.

CASANDRA

Nee. Echt niet.

pauze

ANDROMACHE

Ik ben zo verschrikkelijk bang hem kwijt te raken.

pauze

Misschien heeft je moeder gelijk, misschien loopt het gewoon allemaal goed af, moet ik aardig voor hem zijn, moet ik alles accepteren zoals het is, ben ik te fanatiek geweest.

Hij houdt toch van me.

Cassandra, hij houdt toch van me.

Het zijn invloeden van buitenaf die hem bij me weg houden.

Want wat heb je aan een strijder die niet in de oorlog gelooft.

Weet je, ik zou het kunnen accepteren als ik wist dat het goed af zou lopen.

Dan is het makkelijk.

Als ik zou weten dat ik hem niet kwijt raakte.

CASANDRA

Je raakt hem niet kwijt.

ANDROMACHE

Waarom lieg je tegen me.

CASANDRA

Ik lieg niet.

ANDROMACHE

Ik kan het zien aan je.

CASANDRA

Je bent onuitstaanbaar.

ANDROMACHE

Raar hè.

CASANDRA

Ik hou net zoveel van Hektor als jij van hem houdt.

Ik zou het net zo vreselijk vinden om hem kwijt te raken.

pauze

Waarom laat je me niet helpen. Ik wil je mijn vriendschap aanbieden.

ANDROMACHE

Je mag me niet, hè.

CASANDRA

Dat is niet waar.

ANDROMACHE

Ik zie het in je ogen.

CASANDRA

Dan zie je het verkeerde.

ANDROMACHE

Mij maak je niets wijs.

pauze

Wat weet je over Hektor wat ik niet weet.

CASANDRA

Niets.

Net zoveel als jij.

pauze

We kunnen het elkaar onmogelijk maken, maar daar hebben we echt niets aan.

pauze

ANDROMACHE

Je zegt dat je in de toekomst kunt kijken.

CASANDRA

Vroeger ja.

ANDROMACHE

Wat zie je.

pauze

CASANDRA

Vroeger kon ik het. Nu niet meer.

Ik wil het niet meer.

Het heeft me niets geholpen. Het heeft niemand iets geholpen. Ik verdring het. Ik ben er niet meer mee bezig. Ik ben er bang voor geworden. En je zou me niet geloven.

ANDROMACHE

Wil je me helpen. Je zou me echt kunnen helpen.

CASANDRA

Andromache, ik bied niet zomaar vriendschap aan.

Je moet geloven dat ik van je hou.

ANDROMACHE

Bewijs het maar. Dat heb ik liever.

Alles wat jij ziet in de toekomst, is dat waar?

CASANDRA

Ja, maar wat ik je probeer te zeggen, is dat...

ANDROMACHE

En niemand gelooft je.

CASANDRA

Ja, of nee... nee, niemand geloofde me. En als ik dan nu...

ANDROMACHE

Wat weet je over mij.

CASANDRA

Het zou kunnen zijn dat doordat ik het weet, en als ik er dan niets mee doe, dat het dan anders gaat – ik vertrouw mezelf niet meer.

ANDROMACHE

Wat weet je over mij.

CASANDRA

Je zou me niet geloven.

ANDROMACHE

En je kwam me vriendschap aanbieden.

CASANDRA

Je dwingt me je pijn te doen.

ANDROMACHE

Nee, want je kunt me geen pijn doen. Alleen mensen van wie ik hou kunnen me pijn doen.

Gaat Hektor dood? Is het waar wat ik vannacht gedroomd heb.

CASANDRA

Heb je gedroomd dat Hektor dood ging.

ANDROMACHE

Dat droom ik elke nacht.

CASANDRA

Maar vannacht heb je het ook gedroomd.

ANDROMACHE

Ik heb j^ou wat gevraagd.

Misschien moet ik je wat anders vragen. Gaat alles zoals jij zegt dat het gaat, of kunnen we daar iets aan veranderen.

Laat ik het anders zeggen: als wij naar jou hadden geluisterd, had deze oorlog dan nooit plaatsgevonden.

CASANDRA

Je bent compleet blind Andromache.

ANDROMACHE

Als we naar jou hadden geluisterd, dan was dit niet gebeurd.

Dat is wat ik je vraag.

Gaat Hektor dood.

Ben je echt een leugenaar.

Misschien dat jij in de toekomst kunt kijken, maar ik kan zien wanneer iemand liegt. En jij hebt een groot probleem nu.

CASANDRA

Ik zou je willen vragen mij te willen accepteren als je vriendin.

Ik ben vanaf nu je vriendin.

Wat je verder ook over me zult zeggen, dat maakt niet uit.

ANDROMACHE

Is dat een afspraak.

CASANDRA

We lijken teveel op elkaar, dat weet ik ook wel.

ANDROMACHE

Bewijs dat je van me houdt. Bewijs het.

CASANDRA

Hektor gaat dood. Ja.

Hektor gaat dood.

ANDROMACHE

Dus toch. Goed. Dan zijn we een stapje verder. En ik had me 'r verdomme bijna bij neergelegd.

Heeft iemand je ooit wel eens geloofd?

CASANDRA

Nee.

ANDROMACHE

Ik ga je wel geloven.

CASANDRA

Maar ik heb het alleen maar gezegd omdat je me ertoe gedwongen hebt.

ANDROMACHE

Ik weet nu zéker dat ik door moet gaan.

Ik wist het. Ik wist waarom ik het deed.

Ik ben Andromache.

Ik ben levend. Ik ben het leven.

Als ik zie dat iets fout gaat doe ik iets.

Ik ben niet laf.

Ik vecht.

Ik ben niet iemand die NA AFLOOP in tranen uitbarst. Die bij dingen die vaststaan pas 'r verdriet gaat tonen. Nee, dan niet. Dan zul je niets aan me zien. Vermoord me als ik dan huil.

En vermoord me als ik nu niet huil.

Ik wil mijn man in leven houden.

CASANDRA

Maar je bent machteloos.

ANDROMACHE

Je bent nooit zo machteloos dat je niets kunt doen.

Bind me aan mijn handen en ik zal harder vechten.

Snoer mijn mond en ik zal harder schreeuwen.

Spijker me vast en ik zal gevaarlijk worden.

Maak me een slaaf en ik zal vrij zijn.
En nooit zal ik bang voor mezelf zijn.

CASANDRA

Je volgt mijn pad en ik heb dat pad al een keer gevolgd. Hou op Andromache.
Want ik kan zien en jij bent blind.

ANDROMACHE

Ga je me nog wat nieuws vertellen.

CASANDRA

Waarom vertrouw je me niet.

ANDROMACHE

Ik heb je vertrouwd. Daarom doe ik wat ik doe.

CASANDRA

Maar waarom zou je één keer naar me luisteren.

Je staat op 't punt de grootste fout van je leven te maken.

ANDROMACHE

Probeer je me angst in te praten.

Omdat ik iets ga doen wat jij nooit gedurfd hebt. Wat jou nooit gelukt is.

Is dat het.

Is het jaloezie.

Is het angst.

Omdat ik het níet neem.

Omdat ik durf te vechten.

Cassandra?

CASANDRA

Ik weet niet meer wat ik moet doen, Andromache.

Ik heb gezworen me niet meer te laten leiden door de toekomst, jij hebt me die eed doen breken. Ik heb daarna de deur weer gesloten.

Maar het is of mijn kop vol zingt, of ie zingt van de waarschuwingen, of ik verplicht ben alles te doen om jou niet te laten doen wat je doet.

Ik hoor het, ik zie het, ik voel het; het fluistert, het schreeuwt, het huilt, het scheurt, het praat op me in, het neemt me over.

En wat kan ik, wat doe ik.

Ik kan het je alleen zeggen.

Maar als je mijn hoofd zou horen.

Ik moet het je zeggen. Andromache, stop wat je aan het doen bent. Luister naar me. Je hebt één keer naar me geluisterd, luister nog een keer naar me; de goden trekken aan me, je praat niet met mij, je praat met een God, die je waarschuwt Andromache en die kun je niet negeren, je roept het onheil over je af.

Je bent gewaarschuwd, hoe kun je dan zo'n fout maken.

Je bent overmoedig, je bent een kind, je weet niet wat je doet.

Toon je moed en stop waar je mee bezig bent.

Alleen een kind stapt zo over een waarschuwing heen.

ANDROMACHE

Je bent te laat, Cassandra.

Je maakt me aan het twijfelen. Op een moment dat ik dat niet kan gebruiken.

Als jij een God in je draagt, draag ik ook een God in me.

En jij draagt een God in je die ons allemaal wil vernietigen, ik draag de God in me die ons wil beschermen.

Cassandra, wat is er met je gebeurd in je leven.

Jij die alles wist. Jij die alles durfde te zeggen. Jij die ergens voor stond. Je bent murw gedraaid. Omdat de Goden je hebben bezworen dat alles wat je doet geen effect zal hebben? Maar de Goden kunnen zich vergissen. De

Goden kunnen één seconde in jouw leven niet opletten. En voor die ene seconde leef jij. Als je dat vergeet ben je verloren.

Andere mensen kunnen blijkbaar doen wat ze willen. Jij moet wachten op dat ene momentje van onoplettendheid. Wacht er dan ook op. Duw dag en nacht tegen die deur. Dat ene moment dat ie open gaat. Als je er naast gaat zitten, ook al blijf je dag en nacht wakker, het kan zijn dat je het dan mist. Je moet er tegenaan duwen.

Geef dat op en je bent dood.

Dat is jouw opdracht in het leven. Dat is jouw doem. Want één keer kijken ze de andere kant op.

En zelfs al kijken ze niet die ene keer de andere kant op, jij moet dat zeker kunnen weten aan het einde van je leven.

Maar niets doen omdat het onmogelijk is, is het ergste wat je jezelf aan kunt doen. Alles wat belangrijk is in het leven heeft te maken met onmogelijkheid, Cassandra.

Wat ben je voor iemand? Waarom ben je hier? Omdat dingen toch niet lukken? Omdat alles wat ook maar een beetje de moeite waard is moeite kost?

Zo iemand was jij toch niet.

Jij was toch iemand die, ook al wist je dat de hele wereld het met je oneens was, ook al wist je dat de hele wereld je niet zou geloven, toch maar doorging, het toch maar zei – waarom? – omdat je het belangrijk vond om het te zeggen, omdat je wist dat je niet geleefd zou hebben als je het niet gedaan had, omdat je jezelf je hele leven gehaat zou hebben als je het níet gedaan zou hebben. Cassandra! Jij was iemand. Jij stond ergens voor. De Goden, de wereld, niets en niemand kregen jou, kregen jou klein. Omdat je vocht. Omdat je zelf ergens voor stond.

Door dat soort mensen bestaat de wereld. Niet door mensen die braaf doen wat ze gezegd wordt en er na afloop commentaar op hebben. Zo iemand was jij niet.

En nu wel? Is het op? Ga je sterven? Ga je doen wat al die anderen voor je gedaan hebben?

Wij zijn het nooit eens geweest. Maar je was wel iemand die ik daarom bewonderde. Wij zijn uit hetzelfde hout gesneden. Jij bent het soort vrouw dat ik haat, dat ik kan haten, als je dwars tegen me in gaat, maar als ik moest kiezen: Goden, geef me 1000 Cassandra's om me heen, liever dan één meeloper.

Jij bent mijn soort.

En dat doet pijn.

Maar je bent mijn soort.

En dat ben je met dit gedrag niet meer.

Het zou kunnen zijn dat dit het moment is dat de deur meegeeft. Ik ben de eerste die naar je geluisterd heeft. En ik ga je geloven. Om er tegenin te kunnen gaan. Want als ik je geloof is er een kans dat het niet gebeurt. Als ik geloof dat Hektor sterft, is er een kans hem in leven te houden.

En jij Cassandra gaat mij daarmee helpen. Het kan dat de Goden ongelijk hebben. Dat kan!

Eén keer kan dat. Cassandra.

Eén keer kan dat!

CASANDRA

Hoe kan iemand ooit weten wat er gaat gebeuren.

ANDROMACHE

Jij weet het toch. Jij hebt me toch gewaarschuwd.

CASANDRA

Je bent blind.

ANDROMACHE

Laat me je niet hoeven beledigen.

CASANDRA

Andromache, luister naar me.

ANDROMACHE

Ik heb naar je geluisterd.

Hiervoor is er nooit iemand geweest die naar je geluisterd heeft.

CASANDRA

Vergeet het dan.

ANDROMACHE

Wat is er over van de vriendschap die je me aangeboden hebt.

Wat is daarvan over?

CASANDRA

Ik spreek uit vriendschap.

ANDROMACHE

Nee. Nee, Cassandra. Je laat me alleen.

Je laat me alleen op een moment dat ik je het hardst nodig heb.

Waarom zwijg je. Is dat wat je vriendschap waard is.

CASANDRA

Hij zal sterven. Jouw leven zal een leven vol ontberingen zijn.

Dit is nog maar een schijntje van wat je te wachten staat.

ANDROMACHE

Praat geen onzin.

CASANDRA

Maar nooit zal iemand kunnen zeggen dat mijn vriendschap niet oprecht was.

ANDROMACHE

Zeg geen dingen. Bewijs ze.

CASANDRA

Deze stad gaat eraan.

Je man gaat eraan.

Je kind gaat eraan.

ANDROMACHE

Als we ons daar bij neerleggen wel. Daarom ben ik aan het vechten!

Ik wil geen slachtoffer zijn.

CASANDRA

En ook al gebeurt dat allemaal, ik zal je helpen.

Ik sta achter jou.

En ik heb nooit gelogen.

Maar ik heb ook nooit gedaan wat jij gedaan hebt.

En ik weet het niet meer.

Andromache, ik weet het niet meer. Of jij bent gek, of dit is een oplossing.

ANDROMACHE

We hebben geen andere keus dan naar die oplossing zoeken.

CASANDRA

Ik weet het.

ANDROMACHE

Want er is één ding dat ik niet aan kan. Het bericht van de dood van Hektor.

Ik heb het voor me gezien. En dat moment wil ik niet meemaken.

Want ik weet dat dat moment het einde van mijn leven is.

En zwijg niet zo, Cassandra.

We gaan aan het werk.

Lach.

We kunnen wat doen.

Lach.

Cassandra probeert te lachen.

Zou er een manier zijn om weer in de buurt van Hektor te komen.

Ik moet hem spreken.

CASANDRA

Maar zeg niet dat ie dood gaat.

ANDROMACHE

Laten we hem eerst proberen te spreken, ja.

CASANDRA

Ik denk dat ik wel een manier weet.

ANDROMACHE

Ik hou van je.

CASANDRA

Maar hij mag niets over de voorspelling weten.

Dat is mijn verantwoordelijkheid. Dat moet je beloven.

ANDROMACHE

Ik zal hem overtuigen Cassandra, maak je niet ongerust.

Ik vind de woorden om het goed te maken.

Ik hou zoveel van hem.

We gaan aan het werk. We gaan aan Hektor werken en we gaan aan de oorlog werken.

Ik ga Hecabe nu aan onze kant krijgen.

CASANDRA

Wees lief voor 'r.

ANDROMACHE

Ik zal lief voor 'r zijn.

We willen aan 't einde van ons leven toch niet kunnen zeggen dat we niet alles gedaan hebben wat we hebben kunnen doen.

beiden af

scène 5

Hecabe brengt offers.

HECABE

God. Goden. Luister naar mij.

Ik heb mijn offers altijd gebracht.

Nu wil ik wat aan U vragen. Ik wil wat aan jullie vragen.

Ik ben een oude vrouw. Spreek me niet tegen.

Ik ben van binnen oud.

Deze oorlog heeft me kapot gemaakt.

Mijn kinderen gaan dood. Mijn liefde lijkt zijn kracht te hebben verloren.

Mijn stad zal van de aardbodem verdwijnen.

Maar wat wil ik dan vragen.

Heel weinig.

Ik wil vragen om helderheid. Ik begrijp niets meer.

Ooit was alles duidelijk. Wist ik wat ik doen moest, wie ik moest helpen en wie niet. Nu weet ik niet eens meer of helpen goed is.

Ik vraag U om helderheid.

Zodat ik weer als een mens kan leven.

Ik voel me een dier geworden. Dat zich niet kan verdedigen. Omdat ie het niet weet. Die leeft bij de dag. Die voortdurend overvallen wordt door alles wat er gebeurt.

Maar ik ben een mens.

Ja, ik wil een mens zijn.

Andromache is op de achtergrond verschenen, onzichtbaar voor Hecabe.

En daarom vraag ik U, goden, jullie, goden, ik vraag jullie opnieuw een moment van helderheid.

Niets lijkt meer te zijn wat het is.

Is wat ik doe goed. Niets kan goed zijn, dat weet ik, maar ik heb mijn richtlijnen nodig.

Ik wil leven. Ik wil kunnen helpen. Ik wil meer kunnen zien dan mijn eigen leven. En ik kan het zelf niet meer.

Altijd heb ik U mijn offers gebracht. Dat is de enige helderheid die ik nog heb.

Neem me die niet af door niet te antwoorden. Door me als een dier te behandelen.

Ik wil weer liefde kunnen geven. Ik wil weer voor anderen iets kunnen doen.

Wat moet ik offeren om dat van U gedaan te krijgen.

Help me.

Hier zit een vrouw die het niet meer weet. Die alleen is.

Die liefde om zich heen wil hebben.

Help me. Help me.

Of is dit een wereld geworden waar onduidelijkheid de god is.

Moeten we daarmee leren omgaan.

Ik heb hulp nodig. Ik heb geen richting meer.

Help me. Red me.

Goden, ik wacht. Ik wacht.

Ik heb geen tijd meer.

Jullie zijn alles wat ik nog heb. Van jullie moet het komen. Van wie anders.

Help me.

Ik offer.

Help me.

Geef me m'n zicht terug, want ik kan me niet terugtrekken in cynisme, want mijn kinderen sterven, m'n stad wordt aangevallen. Er is geen andere hulp dan jullie. Ik zelf kan het niet meer opbrengen.

Help me.

Ze ziet Andromache.

pauze

ANDROMACHE

Wat een prachtige vrouw bent u toch. Ik zie in u iets jong. Alsof u nog steeds een meisje bent. Uw ogen glanzen.

Ik zou zo oud willen worden als u oud geworden bent.

HECABE

Doe niet zo raar.

ANDROMACHE

Dat mag ik zeggen.

Ik hou van u, en dan mag ik dat zeggen.

Of wilt u dat ik een slot op mijn mond doe in mijn liefde voor u.

HECABE

Nee. Laten we eerlijk blijven naar elkaar toe.

ANDROMACHE

U bent een prachtige vrouw.

HECABE

Hier.

geeft iets om te offeren

Offer dit.

Andromache weifelt.

Doe het voor mij. Het kan geen kwaad.

Andromache offert plichtmatig.

Daarna:

Het stelt mij gerust.

We kunnen niets aan die oorlog doen. Misschien kunnen we dit doen.

De goden moeten weten dat we er zijn. Dat we nog steeds bestaan.

Ik vind het vreselijk wanneer mensen daaraan voorbij gaan.

ANDROMACHE

Ja.

HECABE

Als je waarden die bestaan vaarwel zegt en in tijden van nood vaarwel zegt, wat blijft er dan nog over.

pauze

Het is zover gekomen met ons omdat die waarden in de wind zijn geslagen.

ANDROMACHE

Ja.

HECABE

Waarom houden we ze niet vast.

Waarom zouden we ze nu, nu we ze echt nodig hebben, aan de kant gooien.

HECABE

Ík kan niets aan die oorlog doen. Jij kunt niets aan die oorlog doen. Hektor kan niets aan die oorlog doen.

Niemand kan iets aan die oorlog doen. Hij is over ons gekomen, dat is wat we eraan kunnen doen.

Heb je iets voor je lippen bij je. Want ik heb een klein barstje.

ANDROMACHE

Alsjeblieft.

HECABE

Ik vind het goed om even zo met je te praten.

ANDROMACHE

Ja.

HECABE

Meestal komen we niet op dit niveau. Zie je wel dat het best gaat tussen ons.

ANDROMACHE

Ja.

HECABE

Het is verkeerd als wij het ook nog oneens zijn. Want dan doen we hetzelfde. Wij kunnen ook heel veel doen, maar dan op onze manier.

ANDROMACHE

Ja. Ja. Maar nu moet je ophouden.

Nou is het langzamerhand wel genoeg.

Zo is het langzamerhand wel genoeg.

HECABE

Andromache, zou je alsjeblieft geen stappen zonder mij willen ondernemen.

Alsjeblieft, je zou fouten kunnen gaan maken.

Ik ben ouder. Ik heb meer meegemaakt.

En ik hou net zoveel van Hektor als ik van jou hou, als jij van hem houdt.

ANDROMACHE

Hektor gaat dood.

HECABE

Praat geen onzin.

ANDROMACHE

Ik praat geen onzin. Hektor gaat dood.

HECABE

Hoe weet je dat.

ANDROMACHE

Dat heeft Cassandra me gezegd.

HECABE

Cassandra.

ANDROMACHE

Cassandra. Ja.

HECABE

Ik dacht dat ze 'r mee opgehouden was.

pauze

Cassandra is gek.

Cassandra is een gevaarlijke, onverantwoordelijke gek.

Het is erg om dat over je eigen dochter te moeten zeggen, maar het is wel de waarheid.

Je kent 'r toch.

Ik ken 'r al heel wat langer. En ik weet wat voor ellende ze heeft bewerkstelligd. Jij bent 'r volgende slachtoffer.

ANDROMACHE

Ik geloof 'r. En ik ga 'r voor zorgen dat 't niet gebeurt.

HECABE

Andromache, je weet niet wat je kapot gaat maken. Cassandra is gevaarlijk.

ANDROMACHE

Ik wil dat je me helpt.

Ik kan Hektor niet missen.

Hij moet ophouden met die oorlog. Die oorlog moet ophouden.

HECABE

Ze is gek Andromache. De Goden hebben 'r gek gemaakt.

ANDROMACHE

Nee, wij zijn gek omdat we die oorlog voort laten duren.

HECABE

Ik wil niet meer met je praten.

ANDROMACHE

Waarom help je me niet als ik het je vraag.

Waarom steun je me niet zodat we samen Hektor kunnen redden.

HECABE

We hoeven Hektor helemaal niet te redden. Je moet hem steunen.

ANDROMACHE

Hoe dan.

HECABE

Dat heb ik je gezegd.

ANDROMACHE

Je bent bang.

HECABE

Ik ben nog nooit bang geweest. Voor niemand niet.

pauze

ANDROMACHE

Zou ik Helena mogen spreken.

HECABE

Waarom.

ANDROMACHE

Laten we dan op een andere manier de oorlog oplossen.

Als Helena teruggaat is die oorlog afgelopen. Dat is ook een manier.

HECABE

Ik denk dat je dat verkeerd ziet.

ANDROMACHE

Ik zie alles verkeerd en jij ziet alles scherp.

Wat is dat toch. Waar komt die arrogantie vandaan?

HECABE

Ik probeer je te helpen. Ik probeer je te behoeden voor grotere ellende.

ANDROMACHE

Krijg ik 'r te zien of niet.

HECABE

Nee.

ANDROMACHE

Waarom niet.

HECABE

Je krijgt haar niet te zien.

ANDROMACHE

Mijn man riskeert dagelijks zijn leven voor haar, en ik krijg haar niet te zien.

HECABE

Nee. Nee! Jullie mengen niet. Dat zie je.

Jullie vechten in plaats van dat het iets zou oplossen.

ANDROMACHE

Zou ik dat misschien zelf mogen uitmaken? Wil ze mij zien?

HECABE

Wat zou dat voor verschil uitmaken? Nou?

ANDROMACHE

Wil ze mij zien? Ze wil mij ook zien! Het is mijn schoonzusje.

HECABE

Nou...

ANDROMACHE

Het is toch de vrouw van Paris... daar wil ik het niet eens over hebben... ze wil mij ook zien, hè.

Ik wil dat je 'r haalt.

Ik wil dat je 'r haalt. Mama.

HECABE

Noem me geen mama.

ANDROMACHE

Dan ga ik naar haar toe.

HECABE

Ga je gang.

Wat denk je nou eigenlijk?!

Wat denk je nou eigenlijk?!

Iedereen is bezig deze oorlog op te lossen... iedereen, al jaren...

ANDROMACHE

Al jaren, ja.

HECABE

Ja, dat zeg ik, al jaren ja.

En dan denk jij, dat jij, door even rustig met Helena te praten opeens inzichten hebt die iedereen over het hoofd heeft gezien.

ANDROMACHE

Ik wil 'r op 'r verantwoordelijkheid wijzen.

HECABE

Dan ben je de eerste, ja!

ANDROMACHE

Als zij teruggaat is de oorlog voorbij.

HECABE

Dan zal het blijkbaar om iets anders gaan, hè!

ANDROMACHE

Ohja? Die oorlog wordt toch gevoerd om Helena. Of probeer je me echt gek te maken.

HECABE

Ja, die oorlog wordt gevoerd om Helena. Dat is de aanleiding, ja.

Maar op een gegeven moment is die aanleiding misschien wel niet meer zo van belang. En dan kunnen we net doen of het daar om gaat, maar daar gaat het dan allang niet meer om. Dan zijn we met het verkeerde bezig als we daar mee bezig zijn.

En misschien is het wel nooit om Helena gegaan. We zijn een beschaafd volk, Andromache. Wij vechten in principe niet.

En we brengen zeker geen legers tegenover elkaar om een vrouw. Ook al is ze de mooiste van de wereld. Wie dat denkt doet ons onrecht.

We hebben een eerlijke maatschappij geschapen, een rechtvaardige maatschappij.

Die oorlog is een vergissing die niet bij ons hoort. Ook al woedt hij hier net buiten de muren. Een weeffoutje. Oorlogvoeren doen wij niet.

Waarom dacht je dat we het leven nog zo leiden als we het leiden? Niet om normaal te doen, maar omdat die oorlog abnormaal is. Maar hij gaat gewoon door. Hij houdt niet op.

En al brengen we Helena nu naar buiten, al brengen we bakken met Helena's naar buiten, dan nog houdt hij niet op.

En dan kun jij wel van alles vinden, Andromache, maar daar hebben we niet zo gek veel aan.

En je man steunen, dat is het enige wat je kunt doen nu. Het enige.

Je kunt bidden en je kunt helpen.

Maar het heeft geen enkele zin om nu, in het midden van de strijd partij te kiezen voor de tegenpartij, om verwarring te stichten, dat doen we na afloop wel als we ons de zaak gaan herinneren.

Nu niet.

Ga 'r mee door en ik laat je de stad uitgooien.

Heb ik mezelf duidelijk genoeg gemaakt.

Andromache. Ik ben die verwende streken meer dan zat.

Meer dan zat.

ANDROMACHE

U bent laf.

Uw kinderen gaan dood.

U zet alles op het spel.

En in plaats dat u er wat aan doet, helpt u ze, u helpt uw eigen kinderen verder de dood in.

U bent een machteloze oude vrouw geworden, dat is wat u geworden bent.

Terwijl u er ook wat aan zou kunnen doen.

U hebt invloed in deze stad, doe wat ik doe.

HECABE

Ohja, en wat d'oe jij dan.

ANDROMACHE

Ik vecht om dit allemaal te stoppen.

HECABE

Jij denkt... kleine Andromache, het enige wat jij wil is Hektor voor jezelf hebben. Maar ik weet niet of je het weet, deze stad wordt belegerd.

Als hij daar niet is, om daar iets tegen te doen, hebben we straks geen stad meer, en dan heb je hem in ieder geval niet voor jezelf.

Hij heeft die verantwoordelijkheid.

Hij is ons wapen.

Hij zou gelynacht worden als hij niets zou doen.

ANDROMACHE

Woorden.

Ik laat hem voelen hoe het echt is.

Hij moet voelen dat het allemaal wel normaal lijkt wat ie doet, dat hoewel iedereen hem toejuicht, het toch allemaal niet normaal is.

Het is niet normaal om te vechten.

Maar als niemand dat zegt, hoe moet hij daar dan ooit achter komen.

De enigen die dat kunnen zijn wij, de mensen van wie hij houdt, wij moeten dat doen, wij moeten die verantwoordelijkheid nemen.

Wij moeten hem erop wijzen dat dit allemaal niet zo normaal is.

Dat is onze manier om die oorlog te stoppen.

Hij is één kant op geschoten, maar zijn ogen moeten geopend worden.

Maar omdat ik de enige ben, ben ik de enige die het over zich heen krijgt.

HECABE

Net wilde je nog naar Helena toe.

ANDROMACHE

Luister naar wat ik zeg, niet naar mijn woorden.

Het is je eigen onvermogen waar je tegen oploopt.

Omdat je weet dat je fout zit.

HECABE

Oh, zit ik fout.

Heb jij niet ooit de paarden van Hektor lekkere hapjes gegeven, nog niet zolang geleden, aan het begin van de oorlog. Was 't zelfs niet haver in honing.

Heb jij ze zelfs niet aan het begin van de oorlog wijn te drinken gegeven om ze vuriger te maken.

Hebben we daar niet allemaal verbaasd naar staan te kijken, was je niet wat al te ijverig. Kon je bijna niet wachten tot we de oorlog gewonnen hadden. Omdat je het belachelijk vond dat we aangevallen werden om een vrouw. En nu dit?

Gaat het straks weer ergens anders heen.

Heeft het met je grillen te maken, dit allemaal, of hoort het bij een groot plan dat wij met z'n allen niet kunnen snappen.

Stond jij niet op de bres voor de oorlog toen we hem gingen winnen?

Ben jij niet op je man gevallen omdat je hem in uniform zag.

Omdat ie sterk was.

Omdat ie vocht.

Omdat ie macht uitstraalde.

Omdat je trots op 'm kon zijn, omdat ie iets had wat jij niet kon begrijpen omdat je dat heel spannend en heel gevaarlijk vond en is dat het nu opeens wat ie fout doet.

Is dat nog wel te snappen voor iemand.

Ik zag je toen je naast hem liep door de stad.

Je hebt hem uitgezocht voor alles wat je hem nu verwijt.

ANDROMACHE

U bent niet eerlijk. U maakt me belachelijk.

Mag iemand niet zijn fouten inzien, mag iemand niet van gedachten veranderen.

Mag iemand niet, als ie ziet waar het allemaal toe leidt, proberen in te grijpen. Mag dat niet.

Mag iemand zich niet vergissen.

Het is je jaloezie dat ik een contact met Hektor heb waar jij niet aan kunt tippen. Dat ik misschien iets kan bereiken en jij niet.

Dat jij dat niet eens bij je eigen man kunt bereiken.

En dat zou wat zijn als Priamus zijn verstand ging gebruiken.

Dat zou wat zijn als jij hier niet als een achterlijke de goden zat aan te roepen, maar eens probeerde wat te doen.

Maar je bent machteloos en je probeert anderen machteloos te maken.

HECABE

Je weet alles weer naar je eigen niveau te krijgen.

ANDROMACHE

En wat is dat dan, mijn niveau.

Ik wil het niet weten. Ik hoef niet te weten wat mijn niveau volgens jou is.

Ik weet wat jouw niveau is.

Maar ik zal tegen die waanzin blijven vechten.

Hektor is fout en dat weet ie.

Vechten is fout, en dat weten we allemaal.

Maar ik durf het te zeggen, dat is het verschil.

Ik durf het te zeggen.

En Hektor steunt me daarin.

Ik weet dat ie achter me staat.

HECABE

Waar is ie dan?

Zie je hem nog wel eens. Om 'm dit allemaal te zeggen.

Komt ie nog wel eens bij je.

ANDROMACHE

Je bent gemeen.

HECABE

Want hij komt best in de stad. Hij komt vaak genoeg in de stad. Gister was ie bijvoorbeeld nog in de stad.

Maar dat wist je niet, hè.

Want hij is niet bij jou geweest.

Omdat je hem zo goed begrijpt waarschijnlijk. Daarom komt ie niet bij jou langs.

pauze

ANDROMACHE

Dat is niet waar. Als ik dit soort dingen ga geloven ben ik weg.

HECABE

Andromache, je begrijpt niets van Hektor.

pauze

Je begrijpt niet dat je soms je mond moet houden.

Dat je soms achter hem moet staan, ook al ben je het daar zelf niet helemaal mee eens.

pauze

Je hebt je hele leven niet de geringste moeite gedaan om ook maar iets van hem te snappen.

Je bent alleen maar met jezelf bezig geweest, alleen maar met jezelf en Hektor bestond alleen maar in zijn relatie tot jou.

Die man heeft niet eens de kans gehad te bestaan.

Alles diende gerelateerd te zijn aan jou.

Alles.

En nu voel je hem ontglippen, en nu is het opeens fout wat hij doet, maar veel andere keus heeft hij niet, Andromache.

We zijn met een oorlog bezig.

ANDROMACHE

Je bent gemeen.

Ik heb alleen maar van hem gehouden. Ik heb met hart en ziel van Hektor gehouden.

HECABE

Je hebt alleen maar van jezelf gehouden.

Alleen maar van jezelf.

En die man van jou is er alleen maar tot meerdere eer en glorie van jezelf.

Wanneer jullie

ruzie hadden ging het alleen daar maar over.

ANDROMACHE

Hoe weet jij dat?

HECABE

Hoe denk je?

Ik ben zijn moeder. Hoe vaak denk je niet dat ie bij me kwam in het begin.

pauze

Had je verstand gebruikt toen het nog kon. Je bent hem nu kwijt.

ANDROMACHE

Weet je wat ie allemaal over jou verteld heeft, wat voor soort moeder je was.

HECABE

Het enige waar jij in geïnteresseerd bent, dat ben je zelf en je hebt nog nooit één millimeter verder gekeken.

Hektor zou best mogen vechten in die oorlog, als jij je aandacht maar kreeg.

Maar die krijg je niet meer.

Wat kan het jou schelen dat deze stad opgeofferd wordt, jij moet je Hektor terug.

Misschien ben je je Hektor wel definitief kwijtgeraakt.

ANDROMACHE

Heks. Laag bij de grondse heks.

HECABE

Je bent belachelijk Andromache.

Je bent voorspelbaar en je bent belachelijk.

En je denkt het allemaal zó goed te weten dat je gevaarlijk bent.

En dat samen met die gek van een Cassandra, kun je de grootste fout van je leven maken.

Maar ik zal er alles aan doen om dat tegen te houden.

gaat af

ANDROMACHE

Je bent oud en lelijk.

Een afgeleefde oude vrouw die alleen nog leeft om te leven. Wier leven geen enkele inhoud meer heeft. Die zich als een slachtlam de volgende oorlog in laat leiden.

Een moeder die 'r zoon opoffert.

HECABE

Ik beschouw mezelf als te goed om dit aan te horen.

af

Andromache kijkt naar de offerplaats. Ze vernielt het offer van Hecabe. Gooit het als een hoop vuil op de offerplaats terug.

ANDROMACHE

Goden, dit is mijn offer, dit is mijn echte offer.

Mijn offer.

Ik daag jullie uit.

Ik ben Andromache.

Ik doe niet aan woorden.

Ik doe aan mezelf.

scène 6

Hektor komt op, gevolgd door Cassandra.

Op zijn: Cassandra, Hektor, Andromache en Hecabe.

pauze

CASANDRA

Ga naar hem toe Andromache.

Hektor sta daar niet zo.

Jullie zijn nu bij elkaar.

Kijk naar 'm Andromache. Praat met 'm.

Andromache. Hektor.

ANDROMACHE

Als hier nu twee andere mensen zouden staan, hoe zou ik er dan naar kijken, wat zou ik ze adviseren, wat zou ik willen dat ze zouden doen.

Had ik ooit kunnen denken dat ik zo tegenover je zou staan, m'n eigen man, m'n eigen beer; dat ik nerveus ben, dat ik bang ben, dat mijn tong dik in mijn mond voelt, omdat ik niets fout mag zeggen omdat al mijn woorden gewogen zullen worden, wij, die aan woorden nooit genoeg hadden; dat ik een knoop in mijn maag heb, omdat ik een vreemde zie staan, die eruit ziet als mijn man. Dat ik mezelf een vreemde voel.

ze stukt

pauze

HECTOR

Ik kom niet uit mezelf. Ik moet daar eerlijk in zijn, Andromache.

Cassandra heeft me gehaald.

Ze heeft me bezworen dat je veranderd bent, dat er een gesprek mogelijk was. En nog twijfel ik, Andromache.

pauze

ANDROMACHE

Ik mis je.

pauze

Vergeef me alles wat ik gezegd heb.

Vergeef me alles wat ik gedaan heb.

Misschien heb je gelijk.

Misschien kan het niet anders dan de manier waarop het gaat.

Misschien denk ik te simpel, ben ik een vrouw die niet begrijpt wat je drijft, niet begrijpt hoe jullie mannenwereld in elkaar steekt. Probeer ik alles te simpel te verklaren.

Waar is je ring.

HECTOR

Ik heb er last van op het slagveld. En ik ben bang hem daar kwijt te raken.

CASANDRA

Zeg hem wat je te zeggen hebt Andromache, anders gaat ie weg.

ANDROMACHE

Ja, je hebt het druk hè, je hebt geen tijd voor je vrouw.

Je ziet eruit alsof je kwaad op me bent.

HECTOR

Ik sta voor een belangrijk gevecht.

ANDROMACHE

Helpt het als ik je herinner aan onze eerste dagen samen, hoe je je ogen niet van me af kon houden, hoe je gelukkig zou zijn als je op dat moment was gestorven.

Met mijn beeld op je netvlies.

Helpt het je te herinneren aan de geboorte van ons kind, hoe je er mee in je handen stond, dat wurmpje, en dat je zwoor, ik die nog bezweet en doodmoe was, dat dit was waarvoor je leefde, voor je vrouw en je kind, waren dat waandenkbeelden. Hektor.

Was ik naïef dat ik dat geloofde.

HECTOR

Cassandra, waarom heb je me laten komen.

Hier kan ik niet tegen.

Hier kan ik me niet tegen verdedigen.

Ik raak hiervan in de war.

Ik leef voor jou. Alles wat ik doe doe ik voor jou.

Er is maar één iemand dag en nacht in mijn gedachten en dat ben jij.

Wat moet ik zeggen.

CASANDRA

Je hoeft niets te zeggen.

Andromache, zeg wat je te zeggen hebt.

Ik kijk met verbazing naar je. Is dit je inzet.

Is dit waarvoor je ons allemaal gemobiliseerd hebt.

Is dit waarom je me uitgescholden hebt.

En me terecht uitgescholden hebt omdat ik echt te weinig heb gedaan.

Omdat ik het aan anderen overgelaten heb.

En moet ik nu zien, moet ik nu zien dat je Hektor gelijk gaat geven.

Ik heb hem gehaald.

Jij moet de woorden vinden.

HECTOR

Voor wat. Waarvoor moet ze de woorden vinden.

CASANDRA

Maak het 'r niet nog moeilijker. Zie je niet wat ze meemaakt.

HECTOR

Maar zien jullie niet wat ik meemaak. Ze maakt me gek.

Begrijpen jullie dat niet.

Ik ben aan handen en voeten gebonden door die oorlog.

Ik moet wel. Mijn hoofd ligt daar. Ik heb steun nodig.

Ik vecht, ja, maar ik vecht voor jullie.

Laat me niet ook nog met jullie moeten vechten.

CASANDRA

Andromache, zeg wat.

tegen Hecabe Wat heb je met 'r gedaan.

HECABE

Niets.

ANDROMACHE

Hektor, als jij sterft...

HECTOR

Ik probeer juist niet te sterven Andromache!

CASANDRA

Waarom luister je niet!

HECTOR

Er zou wat anders zijn hier.

Wat zie ik, ik zie weer hetzelfde verhaal, iemand die mij aanvalt omdat ik haar verdedig, iemand die mijn liefde gebruikt om mijn liefde kapot te maken, ik zou hier wat nieuws zien, jullie vallen me aan.

Ik heb hulp nodig.

Ik moet dit ontvluchten, Cassandra, kan ik jou ook niet meer vertrouwen.

En ik weet ook wel dat het allemaal niet klopt.

Als je de verhalen van vroeger hoorde dan was het allemaal zo overzichtelijk. Je had helden en lafaards en je had de vijand, allemaal helder. En hier lijkt het allemaal een grote troep.

Die Grieken, ja, die vallen onze stad aan, maar ja, ze hebben in dit geval wel een reden, want ze komen Helena terughalen, dus zijn wij dan fout.

Nee, ik ben niet fout want ik verdedig mijn stad en mijn familie.

Ik vecht tegen mensen aan wie ik geen hekel heb, mensen die ik bewonder.

Ik vecht tegen mensen die mijn vrienden zijn geweest en als iemand anders Helena had gestolen, een andere stad, was ik waarschijnlijk meegegaan om haar terug te halen, maar dat zijn geen dingen waar je aan moet denken als je aan het vechten bent.

Het is gewoon één grote troep.

Het enige wat ik weet is dat we dit moeten overleven.

En voor de rest: Ik kan niet eens denken.

Ik zou ook graag gewoon eens gaan zitten, en het dan gaan oplossen, maar als dat de manier was om dit soort dingen op te lossen, dan was het allang opgelost, dat is dus de manier niet. Punt.

Het moet ergens in die troep opgelost worden.

CASANDRA

Misschien hadden we 'r nooit in terecht moeten komen.

HECTOR

Nee, maar we waren helemaal niet van plan in die troep terecht te komen.

We wisten zeker dat het allemaal overzichtelijk was, dat probeer ik je te zeggen. Grieken hier? Met een leger? Die hadden toch ook eerst kunnen komen praten. Wat is dat?

Als dat de manier is dan zorgen wij ervoor dat jullie terug de zee opgaan, en anders slaan we jullie terug, dat moet toch niet zo moeilijk zijn, geen voorraden, geen aanvullingen, geen basis, niets.

Wie gaat er nou een leger op de been brengen voor één vrouw.

We zijn toch geen kinderen, opgedonderd.

En zij moeten een zelfde soort helderheid gehad hebben, dat kan toch niet anders. Je gaat niet iets doen als je al van te voren weet dat het een puinhoop wordt. Tenminste ik niet.

Het is dat ene moment van absolute overzichtelijkheid die deze puinhoop veroorzaakt heeft.

CASANDRA

Andromache, hier is ie. Zeg wat.

ANDROMACHE

Is dat 'm.

Het moet hem zijn.

Hij ziet eruit als Hektor.

Hij heeft het hoofd van Hektor.

Hij heeft het lichaam van Hektor.

De handen, de armen.

Hij kleedt zich als Hektor.

Maar dat kan Hektor niet zijn, want Hektor zou naar me toekomen, Hektor zou me omarmen, Hektor zou niet op een afstandje blijven staan, Hektor zou me niet aanvallen, hij zou me vastpakken en met me door de kamer dansen, hij zou me fijnknijpen, hij zou duizend herinneringen hebben aan alles wat we samen gehad hebben, dus dat kan Hektor niet zijn.

Wat heb ik je gedaan dat ik je vrouw niet meer ben.

Wat heb ik je gedaan dat ik niet meer tegen je durf te praten.

Ik weet ook wel dat ik niet de tederheid van je mag verwachten die er was toen we net getrouwd waren, of ik net m'n kind had, maar dat ik een machine zou krijgen, een robot, daar had ik me nou ook weer niet op voorbereid.

Misschien had ik dat moeten doen. Dat spijt me dan Hektor.

Maar ik ben een vrouw.

En ik heb warmte nodig.

Wij zijn gevoeliger dan jullie.

Wij zijn er niet op uit andere mensen ongelukkiger te maken, wij zijn er niet op uit ten koste van alles onze zin door te drukken, dat kunnen we niet eens, ook al zouden we dat willen.

En daarom zijn we zwak, en daarom kun je zo gemakkelijk je zin doordrukken, want jullie maken er wél gebruik van.

Ten koste van alles.

En je weet er nobele woorden voor te verzinnen.

Eer, heldhaftigheid, of hoe noemde je het ook alweer, helderheid.

Nou, die woorden heb ik niet, ik kan daar geen aanspraak op doen.

Maar dat betekent niet dat ik minder gelijk heb.

Hektor. Hektor.

Je luistert niet eens. Maar wat als ik je nou eens iets ga vragen.

Wat als ik jou nou eens iets verstandigs ga zeggen.

Wat, als jij Hektor, als jij, pal gaat staan voor vrede, in plaats van al die woorden te gebruiken dat het een puinhoop is en dat niemand er iets aan doen kan, wat als Hektor eens koos voor vrede, wat denk je niet dat dat een invloed kan hebben, als jij degene bent die stopt met vechten, wat denk je dat er met de oorlog gebeurt.

Als jij Helena persoonlijk bij de Grieken af gaat leveren. Wat denk je dat er gebeurt.

Ik kan niets doen. Ik kan helemaal niets doen.

Mijn eigen man is de held van deze oorlog.

Ik haat die oorlog. En ik kan niets doen.

HECABE

Je kunt hem steunen.

ANDROMACHE

Hem in zijn dood steunen.

HECTOR

Andromache!

ANDROMACHE

Ben je daar bang voor?

HECTOR

Daar wil ik me niet mee bezig houden.

ANDROMACHE

Maar ik ben ermee bezig Hektor, de hele dag, de hele nacht.

Omdat ik van je hou.

HECTOR

Andromache, je begrijpt het niet.

ANDROMACHE

Zeg dat je van me houdt.

HECTOR

Ik hou van je.

ANDROMACHE

Zeg het zo dat ik het geloof.

HECTOR

Ik hou van je.

ANDROMACHE

Dat ik het geloof, zei ik.

HECTOR

Andromache!

ANDROMACHE

Geen grapjes!

HECTOR

Maar Jezus, Andromache, ik hou toch van je.

ANDROMACHE

Als je van iemand houdt, doe je alles voor die iemand.

Zou jij alles voor mij doen.

HECTOR

Ja.

ANDROMACHE

Zou je alles voor mij doen.

HECTOR

Je weet niet wat je vraagt.

ANDROMACHE

Dan hou je niet van me. Niet echt. hektor Ik hou echt van je.

ANDROMACHE

Blijf hier. Blijf vandaag bij me. Blijf morgen thuis. En overmorgen.

Laat ze hun eigen oorlog voeren.

Hou je niet van me.

HECTOR

Dat kan niet.

ANDROMACHE

En je zei dat je van me hield.

HECTOR

Ik hou ook van je.

ANDROMACHE

Ik vertrouw je niet meer. Ik zal bidden voor je dat je omkomt.

Of je blijft hier. Of je gaat de strijd niet aan.

Ga vechten en je hebt mij tegen je.

Elke god zal ik aanroepen, alles zal ik doen om jou de strijd te laten verliezen.

Blijf hier. Blijf bij je zoontje. Blijf bij mij.

En doe je dat niet, dan heb je oorlog.

pauze

In je ogen zie ik nog iets van vroeger.

HECTOR

Ik wil je liefde.

Ik moet vechten, maar ik wil je liefde.

ANDROMACHE

Mijn eigen man liegt tegen me.

Hij zegt dat ie van me houdt, maar hij houdt van die oorlog.

En wat ik doe. Het interesseert hem niet.

Ik kan huilen, ik kan schreeuwen, ik kan schelden, ik kan lief voor hem zijn.

Wat hebben wij ooit samen gehad. Wat is er tussen ons gebeurd dat deze afstand bestaat?

Jij weet het. En ik weet het.

Maar ik ben de enige van ons tweeën die volwassen genoeg is om het onder ogen te durven zien.

Jij gaat liever mee in de algehele gekte.

HECTOR

Ik probeer te overleven.

ANDROMACHE

Zouden wij samen de wereld niet zonniger maken. Waren wij dat niet.

Zouden wij er niet voor zorgen dat ons eigen kind niet zou gebeuren wat er met mijn vader en mijn broers gebeurd is.

En wat doe je nu?

Samen met mij dat bevechten?

Of precies hetzelfde doen.

Je bent geen man, je bent een kind.

En waarom heb je me niet meer lief.

Waar is die Hektor gebleven.

Hoe voelt het om je eigen idealen zo kapot te maken.

Je bent nog erger dan Achilles.

Je zou me beschermen.

Je zou ons kind beschermen.

Dat niet zou gebeuren wat er met mijn vader en mijn broers gebeurd is.

HECTOR

Wat doe ik dan nu.

ANDROMACHE

Je maakt andere gezinnen kapot.

Je laat je als een kind meevoeren in een belachelijke oorlog. Die alleen nog maar bestaat omdat ie bestaat. En je vrouw bestaat niet meer voor je. Je kind niet.

Het is heel ver met je gekomen Hektor.

Maar ik draag het.

Ik zal je vrouw zijn, ik zal wel mijn plichten nakomen. Ik zal je vrouw zijn.

De vrouw van een kind.

Geef me je voeten.

HECTOR

Raak me niet aan. Ga staan.

ANDROMACHE

Ik zie dat je denkt dat je onaantastbaar geworden bent, dat je zelfs mij denkt te kunnen behandelen als de vijand, alsof je met me in oorlog bent, dan denk ik: ik weet niet of ik het goed gedaan heb.

En ik zou graag willen dat je wegging, want ik wil mijn tranen niet laten zien, die waren ooit van ons, nu zijn ze alleen nog maar van mij, zover is het met ons gekomen.

Ik kan niet veel langer meer.

Ga maar naar buiten, ga je vijanden maar opzoeken en ik garandeer je dat je er niet voor buiten de muur hoeft te kijken.

Nee, blijf van me af. Ik heb het heel moeilijk nu –

HECTOR

Het spijt me, Andromache.

ANDROMACHE

Ik kan dat niet accepteren.

HECTOR

Cassandra, je had gezegd dat hier wat anders zou gebeuren.

ANDROMACHE

Ga weg, Hektor, ga weg.

Je zult woorden tekort hebben om dit te verklaren. Zinnen tekort.

Een leven tekort.

Want ik zal niets meer van je accepteren.

Je zult willen dat je dood was, Hektor.

En dat zegt je eigen vrouw tegen je.

Dat je het ooit zover hebt laten komen.

Weet je nog wat je tegen me gezegd hebt toen je me pas ontmoette.

Ik zal alles voor je zijn, mijn leven zal ik voor jou inrichten en nu zit ik hier.

En wat doe je.

En zeg niet dat het niet anders kan.

Iedereen kan zijn eigen leven inrichten zoals hij dat zelf wil.

En jij zeker.

HECABE

Waarom verdedig je je niet Hektor.

scène 7

HECABE

Waarom zie je het niet in Hektor. Ze is een slechte vrouw voor je.

Waarom steunt ze je niet, Hektor.

Waarom laat ze je dit alleen opknappen.

Voel je je prettig bij haar, geeft ze je het extra dat je nodig hebt.

In gewone tijden is het gemakkelijk om het eens te zijn, is het alleen maar prettig dat je verschil van mening hebt, maar wat heb je er nu aan.

Jij doet toch wat goed is.

Waarom moet je je daarvoor verdedigen.

Je bent slechter af dan een vrijgezel.

Jij hebt de vijand buiten en je hebt de vijand in huis.

Andromache kan het niet aan, dit alles.

Het is heel hard om te moeten constateren.

Sommige vrouwen zijn geschikt in vreedstijd maar zodra het moeilijk wordt, berg je dan maar.

Wat heb je aan omhelzingen zonder liefde. Aan iemand die alleen maar functioneert wanneer het leven gemakkelijk is, wanneer er geen keuzes gemaakt hoeven worden, wanneer je het voor je plezier met elkaar oneens kan zijn. Maar die je alleen laat wanneer solidariteit en hulp gevraagd worden.

Wat moet je nog met haar.

Een vrouw die bij de eerste test tegen je kiest, het je moeilijk maakt, deze stad op het spel wil zetten voor een idee.

Voor minder zou mijn man, jouw vader, me gehaat hebben.

Jij die zo sterk bent op het veld, waar is je kracht tegenover haar, waarom laat je je zwak maken.

Je weet wat je voor 'r gedaan hebt, je weet wat je voor 'r doet, waarom maak je dat niet duidelijk.

Vecht voor jezelf, strijd voor jezelf.

Zeg wat je gaat doen.

Je bent nu een domme jongen die verlamd is door verliefdheid.

Waarom laat je je twijfels toe. Je weet dat twijfels je het leven kunnen kosten. Laat je je door haar dood maken, Hektor. Of maak je haar duidelijk hoe het voor jou zit, Hektor of durf je er tegenin te gaan.

Ze maakt je zo machteloos dat je niet eens meer vecht, dat je niet eens vertelt wat je gaat doen.

ANDROMACHE

Waarom ben je niet met je moeder getrouwd, Hektor.

HECABE

Vecht, Hektor, vertel wat je gaat doen. Waarom verdedig je je niet, Hektor.

HECTOR

Ik kwam hier niet voor mezelf.

Ik kwam hier omdat Cassandra het me gevraagd had.

HECABE

Maar ze moet het weten. Verdedig je. Vecht voor jezelf.

HECTOR

Dat zou het nog ingewikkelder maken.

HECABE

Waarom? Waarom zou dat het ingewikkelder maken?

HECTOR

Waarom zeg jij het dan niet. Jij zegt toch al alles.

HECABE

Maar jij hoort het te zeggen. Als ik het zeg heeft het geen waarde.

Je hebt het voor haar gedaan.

HECTOR

Waarom moet het allemaal zo moeilijk gemaakt worden.

HECABE

Hij gaat een tweegevecht aan Andromache. Dat is toch waar Hektor.

HECTOR

Ja.

HECABE

En niet met zomaar iemand.

Hij gaat een tweegevecht aan met de man die jouw vader en die jouw broers gedood heeft.

Hij gaat een tweegevecht aan met Achilles.

pauze

ANDROMACHE

Is dat waar?

HECABE

Ja, dat is waar!

ANDROMACHE

Ik vraag het aan Hektor!

HECTOR

Ja.

pauze

ANDROMACHE

En dit mag ik opeens wel weten.

HECABE

Het is ook jouw belang.

ANDROMACHE

Hou je erbuiten, Hecabe.

pauze

Niets hoor ik van je. Nooit zie ik je.

En nu... nu je dit hebt, kom je bij me.

HECTOR

Ik ben hier omdat Cassandra me gevraagd heeft hier te komen.

Ik had het zelf niet willen zeggen.

ANDROMACHE

Dat doet er niet toe.

Dit is het zoveelste om me belachelijk te maken.

tegen Hecabe En daar zit jij ook achter.

Je kent mijn haat voor Achilles.

Je weet hoe hard ik tegen die oorlog vecht.

Je weet hoe hard ik voor mijn man vecht, voor jou vecht.

En nu... nu je dit hebt kom je bij me.

Wat moet ik nu nog zeggen.

HECTOR

Je weet dat ik als ik...

ANDROMACHE

Hou je mond!!

HECABE

Had ie 't niet moeten zeggen.

Moet je niet alles weten.

Hij gaat vechten met de man die jij het meest haat op de hele aarde.

ANDROMACHE

Ik moet er wel belachelijk uitzien nu, hè.

Je hebt me eindelijk op de plek waar je me wilt hebben.

Dat ik je met bloemen en kussen en wijn uitgeleide doe.

Dat ik je als een prins naar het slagveld laat gaan. Dat de moordenaar gestraft gaat worden.

Dat ik trots op je ben.

HECTOR

Ik had het niet willen zeggen.

ANDROMACHE

tegen Cassandra Gaat ie dood.

Is het dit gevecht wat ie gaat verliezen. Cassandra.

CASANDRA

Ik vertel je niets meer. Ik help je. Maar ik vertel je niets meer.

ANDROMACHE

Je moet me dit toch wel vertellen.

CASANDRA

Je weet wat je moet weten.

ANDROMACHE

Maar gaat ie dood. Hoe loopt dit gevecht af.

CASANDRA

Dat weet ik niet.

ANDROMACHE

Je wilt het niet zeggen.

CASANDRA

Ik heb gezworen dat ik je help en ik heb gezworen niets meer te voorspellen.

Ik kan het niet meer. Ik ben het kwijt.

ANDROMACHE

Ik heb je hulp nodig.

CASANDRA

Ik zou het je graag geven.

ANDROMACHE

Je liegt.

Ik voel me belachelijk.

Je bent de zoveelste die kans ziet me belachelijk te maken.

CASANDRA

Vecht voor dat waar je voor staat. Je weet toch waar het om gaat hier.

ANDROMACHE

tegen Hektor Hoe voelt het, je vrouw zo klein te zien worden.

HECTOR

Ik weet niet wat je bedoelt, Andro-mache.

ANDROMACHE

Zo hard als ik tegen die oorlog gevochten heb en dan kom je met dit.

HECTOR

Ik wilde het niet vertellen.

ANDROMACHE

Je moet van binnen lachen, hè.

Je hebt je gelijk binnen gehaald.

Ik voel me zo klein Hektor.

Als het wie dan ook geweest was had ik jou bevochten.

En nu?

Je hebt je overwinning behaald. Mijn man is een held. Ik weet het niet meer.

Aan Cassandra heb ik niets.

CASANDRA

Ik kan het niet Andromache, ik kan het niet.

ANDROMACHE

Vind je het niet raar dat niemand je ooit heeft geloofd.

HECTOR

Laat 'r met rust.

ANDROMACHE

Hektor, ik mis je zo. Ik mis je zo verschrikkelijk.

Waarom gebeurt dit allemaal met ons.

Heb je het voor mij gedaan, dat tweegevecht.

HECTOR

Hij had zich teruggetrokken uit de strijd. Ik kon niet bij hem komen. Maar wel bij zijn vrienden.

Ik heb zijn beste vriend gedood.

Zo'n goeie vriend dat hij het harnas van Achilles droeg.

Ik heb zijn lijk zwaar verminkt. Ik ben er als een beest mee omgegaan. Ik heb het duidelijk zichtbaar voor hem neergegoid.

Het harnas heb ik meegenomen.

Ik heb al het mogelijke gedaan om hem te tarten.

En hij heeft gehapt. Hij heeft me uitgedaagd. En ik heb het aangenomen.

pauze

Ik wilde het je na afloop zeggen. Ik wilde niet dat je erover inzat.

pauze

Waarom vroeg je aan Cassandra of ik ging sterven.

ANDROMACHE

Dat heeft ze voorspeld.

CASANDRA

Dat zou je niet zeggen.

HECTOR

Waarom luister je naar Cassandra.

ANDROMACHE

Omdat ze mijn vriendin is.

pauze

HECTOR

Ik wil geen voorspellingen horen.

pauze

HECABE

Zie je nu Andromache.

ANDROMACHE

Ja, ik zie het!

HECABE

Zie je dat ie van je houdt.

ANDROMACHE

Het is mooi. Het is prachtig. Net nu... En dan dit.

Nu moet dat opeens duidelijk worden. Ja.

Gek dat dat het eerste is wat ik over de oorlog hoor in maanden.

Gek.

Dit mag ik opeens wel horen.

Vreemd dat ik nou net dit moet horen.

Dat Hektor een tweegevecht gaat voeren met de moordenaar van mijn vader en van mijn broers. Achilles die mijn zeven broers gedood heeft.

En ik was nogal tegen de oorlog. En nu mag ik opeens weer meedoen.

HECABE

Ga je nu niet weer opnieuw als een kind gedragen.

ANDROMACHE

Wat ben jij vals.

Hij heeft mijn zeven broers gedood en hij heeft mijn vader gedood.

En opeens mag ik het weer horen.

HECABE

Stel je niet aan. Je wilde ook nooit wat horen.

Je hebt het over jezelf afgeroepen.

ANDROMACHE

En hun dood, heb ik die ook over mezelf afgeroepen.

HECABE

Nee, daar kan niemand wat aan doen.

Maar niemand kan nergens wat aan doen, snap je dat dan nog niet.

ANDROMACHE

En wat verwachten jullie nu van me. Dat ik nu Hektor extra motiveer.

Oh, wat haat ik jullie.

Nee, nooit zal ik met jullie meedoen.

Je hebt boven je macht gerekend, Hecabe.

Heks die je bent.

Je hebt ver boven je macht gerekend.

Hektor, ga je van mij worden, of van die oorlog.

HECTOR

Wil je Astyanax voor me halen.

ANDROMACHE

Waarom.

HECTOR

Om 'm gedag te zeggen.

ANDROMACHE

Waarom.

HECTOR

Het is mijn zoon, Andromache.

ANDROMACHE

Ja, het is je zoon, Hektor, maar je hoeft hem niet gedag te zeggen, want je gaat niet weg. Want dit gevecht ga je verliezen.

HECTOR

Zeg dat soort dingen niet.

ANDROMACHE

Kijk naar mij, Hektor. Ik dank je voor je geschenk. Ik dank je voor je tweegevecht met Achilles.

Maar ik vraag je om een groter geschenk. Ik vraag je om het niet te doen.

Ik vraag je voor het leven te kiezen, en niet voor de dood.

HECTOR

Dat kan niet. Ik heb gezworen dat ik met hem zal vechten.

CASANDRA

Luister naar Andromache, Hektor.

HECABE

Luister niet naar die twee gekken Hektor, ze maken je kapot.

ANDROMACHE

Sinds wanneer ben jij, mijn man, zo stom geworden dat hij voor goede raad zijn oren sloot? Ontwapen je, ga vandaag niet strijden.

En weet dat die beslissing mij meer pijn doet dan jou.

HECTOR

Je dwingt me hard te zijn. Breng me naar Astyanax.

ANDROMACHE

Niet als je weggaat.

Niet als je de oorlog belangrijker vindt dan je eigen kind.

HECTOR

Ik hou van Astyanax.

ANDROMACHE

Ik zal 't 'm vertellen.

Ga je me slaan. Bewaar je energie voor 't slagveld. Ik hoop dat je 'r sterft.

HECABE

Misschien ziet ie 'm nooit weer.

HECTOR

Mama!

CASANDRA

Hou je erbuiten, mama.

HECTOR

Je dwingt me tot dingen, Andromache. Want ik zal toch gaan.

ANDROMACHE

Om te sterven.

HECTOR

Dat weet niemand.

ANDROMACHE

En als ik je zeg dat ik dit gedroomd heb. Dat je hier zo tegenover me stond.

En van alles wat daar op volgde.

HECTOR

Genoeg, zeg ik.

CASANDRA

Waar is mijn dappere broer. Hektor, luister.

HECTOR

Waarom help je me niet.

CASANDRA

Ik doe niets anders, Hektor. Ik doe wat je me gevraagd hebt.

ANDROMACHE

Kom hier, Cassandra, kom hier.

Help me, help hem dit te overleven.

HECABE

Je bent hem aan het vermoorden.

ANDROMACHE

Nachten achter elkaar droom ik dromen vol bloed, en de afgelopen nacht was de ergste van allemaal, beeld na beeld moord en doodslag.

CASANDRA

Het is waar, Hektor, het is waar, dat heeft ze gedroomd.

HECTOR

Maar dat zijn dromen.

CASANDRA

Nee, het is meer. Blijf hier! Ik smEEK het je, je bent mijn broer!

HECTOR

Blijf van me af. De goden hebben mijn eed met Achilles gehoord.

CASANDRA

Dat heb je gedaan toen je niet wist wat het betekende en dat is niet iets waar de goden naar luisteren, het is heiligschennis, het is spelen met je leven, dat is erger dan onreine offers.

ANDROMACHE

Waarom luister je niet. Wees toch verstandig.

Denk je dat je vroom bent door ons zo te kwetsen.

Hou je maar vast aan die eed.

Denk je dat er zegen op rust tegen iedereen in te gaan.

Je denkt wat weg te geven, maar je berooft me; je denkt goed te doen, maar je steelt het van ons.

CASANDRA

Ga niet door op je eigen weg. Er zijn dingen die zijn onhandig.

Blijf Hektor, raak je wapens niet aan.

HECABE

Dit is wel de manier om iedereen gek te maken.

Dit is Hektor, dit is mijn zoon.

Ik ben trots op hem.

Held van Troje.

Redder van Troje.

Zonder hem waren wij Trojanen nergens.

De Grieken zijn bang voor hem. Zolang Hektor leeft zal Troje bloeien. Troje zal eeuwig bloeien.

Dit is Hektor. Dit is mijn zoon.

Zoon uit onze koningsfamilie. We zijn trots

op hem. Families huilen om de slachtoffers die onder zijn handen zijn gebleven.

Mijn zoon. Onze lieveling.

Als we zo doorgaan op deze manier over de oorlog te spreken, dan gaan we hem verliezen.

Als iedereen het vertrouwen gaat verliezen,

ja, dan verliezen we die oorlog, ja.

CASANDRA

Maar jij hebt het toch ook gedroomd.

Hektor zij heeft het ook gedroomd.

Geef het toe. Geef het toe.

Vertel ons wat jij ook gedroomd hebt.

HECTOR

Heb jij het ook gedroomd, mama.

HECABE

Ik heb niets gedroomd.

ANDROMACHE

Je liegt.

CASANDRA

Ze liegt, Hektor.

ANDROMACHE

Waarom geef je het niet toe.

HECTOR

Mama.

HECABE

Maar dat was een dróom! Wat is een droom.

CASANDRA

Zeg wat je gedroomd hebt.

ANDROMACHE

Als het toch maar een droom is, waarom kun je het dan niet zeggen.

HECABE

Ik heb gedroomd dat je dood ging, ja. Ja, dat heb ik gedroomd.

CASANDRA

tegen Hektor Is dat genoeg voor je. Moet je nog meer weten.

HECABE

Maar dat doe ik altijd. Ik droom altijd dat soort dingen, dat zegt niets.

Als je daarnaar gaat luisteren wordt iedereen zenuwachtig, wordt iedereen nerveus en blijft er echt niets over.

CASANDRA

Maar je hebt het gedroomd. Hektor, Andromache en ik zijn niet de enigen.

HECABE

Ga hierdoor niet twifelen, Hektor. We moeten door, dit zijn maar dromen.

Natuurlijk zie ik je elke nacht.

Elke nacht kom je afscheid van me nemen.

En je bent zo lief voor me.

Hij ziet er niet uit als Hektor, hij ziet eruit als zijn vader.

En ik huil en ik huil en ik huil, ik ben ontroostbaar, en hij vraagt waarom ik huil en ik zeg notabene dat ik níet huil.

Hij vraagt; mama, waarom huil je en ik zeg dat ik niet huil. En dan zegt hij: Ik kom afscheid nemen, waarom huil je niet.

En je weet dat ik nog nooit gehuild heb. We moeten toch gewoon door.

Want dit is een droom. Dit is niet waar. Zoveel mensen komen afscheid van me nemen in mijn dromen.

CASANDRA

Ook mensen die nog steeds leven. Mama! Ook mensen die nog steeds leven!

En was de droom niet anders vannacht! Mama!

HECABE

Ik wil het hier nooit meer over hebben. Nooit meer. Hebben jullie dat gehoord. Hektor, jij blijft leven, en als iemand aan me vraagt hoe loopt die oorlog af, dan antwoord ik: die oorlog loopt goed af, die oorlog loopt goed af, en die oorlog loopt goed af, dat is wat ik ga zeggen, want dat heb ik voor je over Hektor.

CASANDRA

Ook al is het niet waar.

HECABE

Je moet positief zijn Hektor, je moet zijn die je altijd bent, wie je altijd was, dat moet je zijn, want als jij instort stort alles in.

ANDROMACHE

Laat ik u nooit zien huilen.

Laat ik nooit merken dat u ook maar één keer huilt, laat ik dat nooit merken.

HECABE

Hektor alsjeblijft.

ANDROMACHE

Je eigen moeder jaagt je de dood in.

Zij heeft het ook gedroomd. We hebben het allemaal gedroomd.

En Cassandra heeft het voorspeld.

Hektor je gaat je dood tegemoet.

HECTOR

Jullie hebben me zover gebracht dat ik geen andere keus heb. Mijn eed gaat elk noodlot tarten. Ik ben op dit moment liever dood, dan dat ik hier zou blijven.

Wat hebben jullie me aangedaan.

Ik heb gezworen dat ik zou gaan en ik ga.

En vandaag vecht ik ook voor jou.

Als je dat gaat snappen, misschien dat ik dan blijf leven.

Ik vecht voor jou en voor Troje en voor mezelf.

Maar hoe kan ik vechten als jij niet achter me staat.

Ik ben bang. Ik ben nog nooit bang geweest.

Ik weet niet meer wat waar is en wat niet waar is.

Maar ik weet dat ik ga. Als ik nu niet ga is mijn leven verloren.

Jullie hadden me ook kunnen steunen.

Dat kunnen jullie nog.

Jullie hebben gedaan wat geen Griek heeft kunnen doen.

ANDROMACHE

Mama, kun je echt niets doen. Kun je echt niet de waarheid spreken.

Je weet ook wat er gaat gebeuren.

Houd hem vast, houd hem tegen.

Het is jouw zoon, als je die kwijt bent, op wie moet je dan nog leunen. Alles en iedereen zal in zijn ellende meegesleept worden.

CASANDRA

Blijf Hektor blijf!

Zie hoeveel liefde hier staat.

Je vrouw heeft het gedroomd, je moeder heeft gedroomd. Ik heb het gezien, wat moet je meer weten.

Ga naar buiten en je gaat sterven.

Blijf hier.

HECTOR

Nee. Achilles wacht op me. Ik kan niemand meer vertrouwen.

Er blijft me weinig over.

ANDROMACHE

Ga je nog wat zeggen, Moeder.

HECTOR

Andromache, ik erger me aan je. Als je nog van me houdt, ga dan weg. Of help me.

CASANDRA

Vaarwel! Vaarwel mijn lieve Hektor!

Zie! Je sterft. Je oog wordt dof. Uit vele wonden zie zie spuit nu je bloed omhoog. En hoor! Troje roept wee. Hoor! Hoor! Je moeder jammert.

Andromache gilt, radeloos van pijn. Kijk: waanzin, woede en verbijstering
rennen als zinneloze lilliputters, als dol geworden dwergen door elkaar, en
roepen Hektor! Hektor is dood! O Hektor!

HECTOR

Weg, weg

ANDROMACHE

Nee. Raak me niet aan. Hier heb je mijn ring terug. Hier heb je mijn liefde
terug. Als je wilt vechten, als je dood wilt, is dat mijn bod.

CASANDRA

Vaarwel. Ja, stil maar. Hektor, ik zeg adieu.

Je houdt jezelf en Troje voor de gek.

HECTOR

Ik ben diep geschokt. Moeder. Kom, spreek me wat moed in. Ik vertrek.

pauze

Wacht op de oogst van het gevecht.

CASANDRA

Dit is de laatste keer dat je haar zult zien.

Hektor af. pauze. Hecabe gaat er achteraan. pauze

scène 8

Andromache en Cassandra. pauze

ANDROMACHE

Hij gaat niet. Let op mijn woorden, hij komt tot bezinning.

Hij zal zijn zoontje willen zien.

Hij zal niet accepteren dat ik hem dood gewenst heb.

Hij zal terugkomen. Hij zal het eerst goedmaken. Dat heeft ie altijd gedaan.

Maak je niet ongerust, Cassandra. Hij zal het komen goedmaken.

Dat is een afspraak die we hebben, nooit uit elkaar gaan met ruzie.

Hij zal me nooit pijn doen.

En dan hebben we hem voor onszelf, Cassandra. Dan hebben we de eerste slag gewonnen.

Hij houdt teveel van me. Dat heeft ie altijd gedaan. We hebben altijd wel veel onenigheid, maar dat is ook waar ie me om waardeert. M'n vrijheid, m'n onafhankelijkheid, dat is ook wat ie van me wilde. Hij haat het. Maar het is wel wat ie wil. Als je op een moment als dit toegeeft, dan hoef je niet eens aan een gevecht te beginnen.

Dit is het moment waar je tegen moet kunnen. Waar jij waarschijnlijk altijd gebroken bent. Dit is het moment waarop we de strijd in ons voordeel beslechten.

En als ie straks terugkomt, wil ik geen agressie, dan moeten we ons van onze beste kant laten zien.

Luister je wel, Cassandra.

Wat gebeurt er buiten. We gaan niet kijken. Dat zal hij interpreteren dat wij het onderspit gedolven hebben. Hij zal hier binnenkomen en dan zitten wij hier nog net zo. Hij gaat komen Cassandra. Wacht maar af.

Wat is er. Je moet vertrouwen hebben Cas. Ik ken mijn man. Nooit zal ie zo weg gaan. Nooit. Hij doet dit om me te breken. Maar hij weet uiteindelijk dat ik gelijk heb. Hij komt heus. En dan zal ik nog even mijn poot stijf houden, maar dat is meer voor de vorm. Ik zal hem daarna liefkozen, en ik zal hem aanbidden. Want hij is het liefste wat ik heb.

En daarna gaan we kijken wat we tegen die oorlog kunnen doen. Maar nu samen. Ja. Dan hebben we bereikt wat we wilden bereiken.

Nooit, hoor je me, nooit zal ik de omstandigheden mijn leven laten bepalen, nooit, ik ben degene die bepaalt hoe dat gaat. Ik en niemand anders. Hij is wel eens koppig en onredelijk maar uiteindelijk komt hij altijd tot bezinning. Hij zal ons hier niet zo achter laten.

Wat hoor ik. Kijk de andere kant op Cassandra. Alsof we hem niet verwachten. Ik zou ook het liefst opstaan en naar hem toe rennen. Maar dan zijn we verloren. Als we dat hadden gedaan ergens, dan waren we hem kwijt geweest. Nu blijft ie van ons. Hij is altijd nog teruggekomen. Altijd nog. Op het cruciale moment weet hij wat belangrijker is: zijn vrouw of de oorlog.

Hecabe komt op.

pauze

HECABE

Heb je Hektor wel eens zien huilen. Ik wel. Als kind heeft ie niet gehuild. Vandaag hilde ie. Hij ging naar buiten. Priamus zag dat er wat mis was, heeft nog geprobeerd hem tegen te houden.

Hij wilde niet meer, Hektor wilde niet meer. Hij ging naar de plek waar hij met Achilles had afgesproken. Het was doodstil. Ons leger stond aan de ene

kant. Hun leger aan de andere. Er was even vrede. Hektor wachtte. Zoals een slang in de bergen, door giftige kruiden die zij vrat, bedwelmd, een voorbijganger naderen laat tot waar zij ligt in haar hol en de vreemdeling afwacht met een felle fonkeling in haar ogen, zó ook bleef Hektor standvastig waar hij was, zijn schild geleund tegen een steunbeer van de muur.

Doodstil was het.

Achilles naderde.

En Hektor sprak tot zichzelf, fluisterend, maar iedereen kon het horen; Ik kan me niet terugtrekken achter de muur, ik kan de vrouwen niet meer onder ogen komen. Ik kan beloven Helena terug te geven, ik kan onderhandelen, ik kan de Grieken voorstellen een gedeelte te schenken van al onze schatten, ze de helft van al onze schatten te geven. Maar waarom zou ik daar ook maar aan denken, want ik weet zeker dat Achilles die me daar tegemoet treedt, mij niet als smekeling zal aanvaarden, maar mij, zonder eerbied voor mijn persoon, onmiddellijk zal doden, als een vrouw zo weerloos, omdat ik mijn wapens afgelegd zal hebben. Ik kan me niet voorstellen dat nu Achilles en ik als 'n minnekozend paartje op een rots of onder een eik wat gaan zitten redekavelen, keuvelend zoals een jongen en een meisje doen. Dan liever de strijd. En onmiddellijk.

Terwijl Hektor zo stond te piekeren, naderde Achilles hem, alsof ie de god van de oorlog zelf was met zijn fonkelende helm, boven zijn rechterschouder zwaaide hij zijn geduchte speer van esenhout en zijn bronzen rusting glom als de opgaande zon of een laaiend vuur.

In doodse stilte keken twee legers toe. En Hektor keek op, en hij zag hem, en hij beefde. Hektor beefde. De man waar alle Grieken angst voor hadden, keek op, zag Achilles en beefde. En hij durfde niet langer te blijven staan waar hij stond, maar verliet zijn plaats voor de muur en vluchtte. Achilles, op zijn

snelle voeten vertrouwend, zat hem na in een flits, zoals een havik in het gebergte, die neerstrijkt op een argeloze duif, bloeddorstig, telkens op zijn prooi toeschietend om die uiteindelijk te doden. En zoals die duif vlucht voor de achtervolger, zo vluchtte ook Hektor voor hem uit onder Trojes muren, zo vlug als zijn voeten hem droegen. Voorbij de uitkijkpost en de door winden geteisterde vijgenboom, ver van de muur, renden zij de weg over, voorbij de heerlijke bronnen waaruit de Scamander ontstaat, ook daar renden ze langs, Hektor als eerste, met Achilles achter hem aan, een sterke door een sterkere achtervolgd, in razende, in vliegensvlugge vaart, want geen wedstrijd was dit met als prijs een offerdier of een lederen schild, maar de prijs was het leven van Hektor de Held zelf.

En driemaal renden die twee rond de stad, als wedstrijdpaarden om de eindpaal bij de spelen. En de goden keken toe en zwegen. Keer op keer trachtte Hektor de wijk te nemen tot onder de poorten van Troje, in de hoop dat de boogschutters op de wallen hem zijn achtervolger van het lijf zouden houden. Achilles echter onderschepte steeds weer zijn uitwijk pogingen en dreef hem terug het open veld in. Het was als een achtervolging in een boze droom waarin de achtervolger de achtervolgde niet grijpen kan, terwijl toch de achtervolgde er niet in slaagt om te ontkomen.

En toen stopte Achilles. En Hektor stopte ook. En we hoorden hun stemmen.

En Hektor zei: Achilles, ik durfde niet stil te staan en u dichterbij te laten komen. Maar veel meer kan ik niet. Ik zal met je strijden als man tegen man en zal je doden of gedood worden. Kom dichterbij. Ik zweer dat als ik u dood, ik uw lijk niet zal schenden, maar het terug zal geven aan uw gelieven. Doe alsjeblieft met mij hetzelfde.

Achilles keek hem aan en zei: Wat ben je voor dwaas. Tussen ons beiden is geen vriendschap mogelijk, geen verdrag en geen afspraak en geen eed, totdat één van ons gevallen is in zijn bloed. Verzamel dus al je moed die je hebt. Nu heb je de kans te tonen wat je durft en kunt. Nu zul je boeten voor alles wat je deed.

En toen begon het gevecht. En het was of de goden samenspannen tegen Hektor, en Achilles alles gaven wat hem toekwam. En het gevecht was verschrikkelijk en Hektor was zichzelf niet. Al de kracht die bij hem hoorde leek te zijn verdwenen, het was Achilles die dit gevecht besliste. Bloedend lag Hektor voor hem, vernederd, stervend en met een stem die zwak was en steeds zwakker werd vroeg hij: bij uw eigen leven en omwille van uw ouders smee ik u, werp mijn lichaam niet voor de honden. Er zal voor betaald worden. laat mijn lichaam naar mijn huis brengen, opdat ik geëerd kan worden in mijn dood. Achilles bekeek hem met woedende ogen en zei: Hond die je bent en doodde hem, ik zal je voor de honden en de gieren gooien. En dat was het laatste wat ik aan kon zien.

Ben je nu tevreden. Ben je nu gelukkig. Jouw Hektor zal niet meer vechten. Daar heb je voor gezorgd. Jij en jij alleen bent hier voor verantwoordelijk.

CASANDRA

Ik heb het toch gezegd. Ik heb het toch gezegd.

Ik heb toch de hele tijd gezegd dat ie dood zou gaan. Maar ja, toen was het Cassandra weer die 't in 'r bol geslagen was.

Jullie luisteren niet. Jullie luisteren nooit naar me.

Als het te laat is. En ik zeg het maar en ik zeg het maar.

En niemand kan zijn eigen daden overzien, niemand kan een beetje vooruit kijken. We zijn blinder dan stomme dieren die doen wat ze moeten doen en dat is het.

Zien dat er dingen zijn, ook al lijkt alles goed te gaan, lijkt, ik zeg lijkt, ook al lijkt alles goed te gaan, dat er dingen zijn waaraan je nu al kan zien dat het straks fout zal gaan. Dat is toch belangrijk. Waar moet ik mijn hoofd anders laten. En als ik dan wat zeg, dan luisteren jullie niet. Want naar mij wordt nooit geluisterd. Terwijl ik wanhoop en oorlog en liefde moet vangen, en een hele hoop kleine visjes en plankton en de zon erboven die schuin de zee inschiet of als een prachtige rode ondergang over het water heen spettert want daar heb ik het over. Niet over woorden.

ANDROMACHE

tegen Hecabe Je zou de waarheid vertellen. Je zou de waarheid vertellen.

Dat is wat ik je gevraagd heb.

HECABE

Ik heb de waarheid verteld. Jij hebt mijn zoon vermoord.

Dat is de waarheid.

Jullie waren een heel mooi stel. De eerste keer dat ik jullie naast elkaar zag, ik had nooit kunnen hopen dat Hektor iemand zou vinden die zo gelijkwaardig was aan hem, die net zoveel kracht zou hebben, wat waren jullie aan elkaar gewaagd, wat straalden jullie een leven uit samen, wat hield ik van jullie; er werd over niets anders gepraat dan over dat prachtige stel dat jullie waren, mensen wilden gewoon bij jullie zijn, jullie aanraken, er deel aan hebben, iets meepikken van die enorme hoeveelheid leven die jullie uitstraalden, jullie hadden niets van de wereld nodig, jullie gaven alleen maar aan de wereld, het was energie die om jullie heen hing, een energie waar gewone stervelingen alleen maar van kunnen dromen, en er soms een glimpje van mogen zien en jullie waren zo'n glimpje.

Jullie waren waar de wereld om draait. Jij en Hektor. Eén dag in jullie leven was het leven van een ander waard.

En dat heb jij verpest.

wil weggaan

ANDROMACHE

Waar ga je heen?

HECABE

Waar bemoei je je mee.

Ik ga me opfrissen.

Ik ga schone kleren aantrekken.

Ik ga me mooi maken.

Ik wil er goed en waardig uitzien als we Hektor terugkrijgen.

Ook al vind je dat misschien raar. Het is een manier om te overleven.

Natuurlijk is hij dood. Natuurlijk is hij dood.

Maar we moeten ons vasthouden aan het feit dat hij de vrede dichterbij heeft gebracht. Hij is één van de mensen die daarvoor gezorgd heeft.

Als we dat niet geloven is zelfs zijn dood niets waard geweest.

ANDROMACHE

Zijn dood is niets waard geweest.

HECABE

Hektor is een held en hij heeft de dood van een held gekregen. Eeuwen later zullen mensen zich hem nog herinneren.

ANDROMACHE

Maar ze zullen mijn tranen vergeten zijn.

HECABE

Omdat tranen ook niet leuk zijn om naar te kijken.

Wat moeten we met tranen. Hé Andromache. Wat moeten we met tranen.

Tranen onthoud je niet hoor.

CASANDRA

Laat 'r huilen.

ANDROMACHE

Ik heb toch gedaan wat ik kon.

HECABE

Ja.

ANDROMACHE

Ik heb gedaan wat ik kon.

pauze

HECABE

Je hebt gedaan wat je kon.

En troost je. Erger dan dit kan niet. Je leven kan vanaf nu alleen nog maar beter gaan.

Kom maar mee.

Hecabe en Andromache af. Cassandra blijft achter.

epiloog

(Alleen als de hele trilogie gespeeld is.)

De actrice die cassandra gespeeld heeft.

Misschien nog wel geruststellend om te vertellen; Helemaal aan het einde van haar leven heeft ze toch nog rust gekend. Ze is uiteindelijk getrouwd met een broer van Hektor, Helenus en werd daardoor koningin van Epirus. Aardig om te weten is dat Helenus ook de gave van voorspelling had. Hij was evenals Andromache als slaaf meegenomen door Neoptolemos. Na diens dood huwde hij Andromache. Het rijk Epirus was een gelukkig rijk. En Andromache een milde koningin. En in Epirus hebben ze een nieuw Troje gesticht. Of er nog kinderen geboren werden vermeldt de historie niet.

De Troje Trilogie' toont de drie episodes uit het leven van Andromache – een leven vol hoogte – en dieptepunten, oorlog en vrede, grote liefdes en allesverzengende jaloezie. Niet in chronologische volgorde, maar andersom. Om te kunnen begrijpen waarom zij de bruid van haar meester zou kunnen hebben vermoord (1/Andromache), waarom zij een kind kreeg van de man die haar eerste kind vermoordde (2/Neoptolemos) en waarom zij haar man niet duidelijk kon maken dat helden niet bestaan (3/Troje).

Andromache ging in première op 23 maart 1989 bij Toneelschuurproducties.

Regie: Koos Terpstra

Spel: Marian Mudder, Oda Spelbos en Ferdi Jansen

Neoptolemos ging in première op 13 april 1991 bij FACT.

Regie: Koos Terpstra

Spel: Oda Spelbos en Philippe Ceulemans

De Troje Trilogie ging in première op 25 november 1994 bij Theater van het Oosten.

Regie: Koos Terpstra

Spel: Oda Spelbos, Petra Laseur, Catherine ten Bruggencate, Ruben Lürssen en Bart Klever

Koos Terpstra (Texel, 1955) is schrijver en regisseur van toneel en cabaret. Hij was artistiek leider van o.a. het Ro Theater (1995-98) en NNT (1999-2009). Terpstra schreef meer dan twintig toneelstukken. Voor De Troje Trilogie ontving hij de Taalunie Toneelschrijfprijs 1995. Dit stuk is vertaald in het Duits, Spaans, Engels, Pools, Frans en het Zweeds. Koos Terpstra begeleidt ook regelmatig cabaretgezelschappen. Sinds 1990 werkt hij al samen met Lebbis en Jansen. Daarnaast regisseerde hij voorstellingen van De Ploeg. Met dit laatste gezelschap maakte hij een toneelbewerking van *Festen* en *Vendetta*.

Toneelwerk

De Vrouw met de Baard – 2007

Dantons Dood – 2007

Het Licht – 2006

Jeanne d'Arc – 2005

In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst – 2004

Ciska – 2002

Sympathy for the devil – 2002

Lenny Bruce – 2002

Over wat waar en niet waar is – 2001

Arabië – 2001

Mijn Elektra – 1999

Spaanse ruiters – 1999

Het neerstorten van de Hindenburg en wat daarna gebeurde – 1997

Coriolanus – 1997

Troje Trilogie – 1995-1996

Don Carlos – 1995

Oud – 1995

Prometheus / de Verhalen, 1993

Zweet – 1993

Grimm – 1991

Powderfinger – 1988

De Lente – 1986